OBSERVATIONES DE AËRE ET MORBIS EPIDEMICIS,

AB ANNO MDCCXXVIII. AD FINEM ANNI MDCCXXXVII. PLYMUTHI FACTÆ.

HIS ACCEDIT

OPUSCULUM

DE MORBO COLICO DAMNONIENSI.

AUCTORE

JOANNE HUXHAM, M.D.R.S.S.

—— Τοῖσι δ᾽ ἂν Θνησοῖσιν οὗτος Αἴτιος (ὁ Ἀήρ.) sc. τοῦτε Βίου καὶ τῶν Νοσέων τοῖσι νοσεῦσι. *Hippocr. de Flatibus.*

—— *nisi persuadere Nobis volunt, Sanis quidem considerandum esse, quod Cœlum, quod Tempus Anni sit; Ægris verò non esse.* Celsus Præfat. ad Librum I.

TOMUS PRIMUS.

NEAPOLI, MDCCLXV.
EXPENSIS STEPHANI MANFREDII.

SUPERIORUM PERMISSU.

AMPLISSIMO VIRO,

HANS SLOANE,

BARONETTO, PRAESIDI;

Illuſtribuſque Regiae Societatis Londinenſis Sodalibus,

JOANNES HUXHAM,

S. D.

B*ENIGNE olim accepiſtis, ornatiſſimi Viri! parva quædam Opuſcula noſtra, inter quæ fuerunt Obſervationes meterologicæ ab Anno* MDCCXXIV. *ad* MDCCXXVII. *Jam adeò conſequuntur, quas per*

De-

Decennium proximè elapsum feci, summa quidem Cura & non parco Labore in Compendium redactæ: hisque adjecti sunt perpetui de Morbis Epidemicis Commentarii.

PRO-

PROLEGOMENA.

OMNIUM Animantium Vitæ nihil æque necessarium est ac ipse Aer communis, quo sine ne vel per paucula Momenta protrahenda est. Cum vero maximas is variasque subeat Mutationes, harum Notatio & Historia non potest non esse Medicis summopere utilis: quod optimus ille quidem, Artisque nostræ vetustissimus Magister, Hippocrates, nobis præcepit, atque præclaro commendavit Exemplo; quippe qui, in genuinis Epidemiorum Libris, Aeris Constitutionem Morbos vulgares antecedentem accurate præscripsit. Idque Jure sane merito: Causæ namque Morborum fere omnium Epidemicorum sunt Constitutiones Atmosphæræ depravatæ; etiam ipsorum, qui proprie contagiosi vocantur, Incrementum & Duratio ex eadem Causa maxime pendent. Nonne enim uno Anno, in hac Urbe, aut hoc Oppido, unum tantum, alterumve, Variolis nempe, aut Morbillis, correptum videmus, alio autem, ab uno incipientem, Labem in innumeros disseminatam? Ita ut Aer ipse arcere, aut fovere, videatur ipsum contagium: Ignis veluti Scintilla, Fomiti injecta idoneo, immensum quantum Flammæ accendit undique! Humidæ contra occurrens Materiei extinguitur protinus.

Quid sit quidem τὸ Θεῖον istud Hippocratis veterumque Medicorum, pro Causa Morborum pestilentium acceptum, haud probe scio. Si velint vero, nonnullis ut placet, peculiare aliquid ab irato Numine rebelli inflictum Populo, in Vindictam violatæ Legis, id utique Precibus humillimis, facta certe, non ficta Pœnitentia avertendum est: quandoquidem vix ullus Medicinæ Locus, aut Spes sit ulla.

Sed hoc mittamus, utpote paulo abstrusius, & videamus breviter certos & manifestos Aeris Effectus in Corpora nostra; unde quam necessaria sit Medico *Atmosphæræ* Consideratio & Observatio facile patebit.

Primo igitur. Respiratio, in qua quasi Vita ipsa consistit, Ope Aeris perficitur omnino: Vesiculas nempe Pulmonis dilatando vias facit patulas toti circulanti Sanguini, qui hic maximam subit Mutationem. Factus enim lentus nimis & crassus ob tardum admodum per Venas majores motum, *Chylo* etiam crudo refectus, e dextro Cordis Ventriculo minus aptus *Circulationi* & Corporis Nutritioni expellitur. At per innumerabiles minimasque Pulmonis *Arteriolas*, reticulari Plexu Vesiculas pulmonares texentes; distributus omnigenam ibi patitur Compressionem; partim ab inspirato Aere, a renitente Sanguine partim, & ab ipsa partim Vasculorum Contractione; iisque omni Momento varie agentibus; ita ut in Pulmonibus misceatur omni modo & conquassetur Sanguis, atque *Moleculæ* ejus crassiores inde comminuantur maxime. Hic etiam præcipue Globuli Sanguinis rubri componi videntur e sex (uti per Microscopium patet) minoribus, sive *Serosis*, more quo Globulum Ar-

genti vivi majorem e minoribus formamus; quod ipſum quoque vim quandam quaſi & Compreſſionem poſtulat. Ibi porro recentis *Chyli* Particulæ conteruntur, ita ut globoſæ tandem fiant, ac animalem induant Naturam: quæ omnia ulterius perficiuntur Actione Expirationis, Pulmone nempe ſe corrugante, atque Coſtis collabentibus preſſo.

Adeo ut hoc viſcus præcipuum *Sanguificationis* Organum æſtimari debeat: non mirum ideo ſi, qui Infirmitate Pulmonum laborant, *Cachectici* fiunt & Hydropici, nec ſi, qui corruptum inſpirant Aerem, morbidi.

Comminutio hæc & Attritus, ac ipſius *Chyli Sanguificatio* (ſit venia verbo) in Pulmonibus ſunt omnino neceſſaria ad Uſus Naturæ, cum ad Nutritionem, tum ad motum Muſculorum; quia neutrum horum perfici videmus ab ullo Sanguine, niſi poſtquam Pulmones tranaverit: hoc enim notandum eſt ab *Arteriis Coronariis* ad ultimos uſque Ramos *Aortæ*: ad hunc finem Animalcula quædam Spiracula habent pulmonalia a Capite ad Caudam uſque.

Secundo. Aer non ſolum ab *Effluviis* noxiis purus eſſe debet, ſed & juſtæ inſuper Gravitatis & *Elaſticitatis*, ut Pulmones diſtendat ſatis; nec tamen enormis, ne eos opprimat. Utcunque enim gravem valde, vel levem, *Atmoſphæram* commode ſatis ferant robuſtiores; monteſve incolant, imaſve valles integri: non ita tamen infirmi, quibus harum Rerum paulo curioſior debetur Æſtimatio. In Medicina utique facienda vides & quibus Boreas, *Mercurium* in *Barometro* attollens, officit maxime; vides & quos, cum *Mercurio*, deprimit humidus Auſter. Sed de

 his

his infra; hic ſolum obiter notans altiores Habitationes illis eligendas eſſe, his humiliores, cætera ſi paria ſint: pro Ratione enim ſitus, Aeris incumbentis Columna magis, minuſve, producitur; adeoque Preſſura ejus magis, minuſve, intenditur: hinc aliqui prope Mare melius ſe habent, alii Locis in montanis.

Tertio. Aer etiam Reſpirationi idoneus non nimis calidus eſſe debet, nec ultra modum frigidus: eſt enim Aeris inſpirati temperare Sanguinis Calorem, qui aliter fervendo putreſceret cito, ut patet ab Experimento præcellentiſſimi Boerhaavii in Hypocauſto capto (vide Chem. capit. de Igne Experim. xx. Corollar. 16.) Si Aer enim ſit magis, aut æque calidus ac Sanguis alicujus Animalis, intra pauxillulum Tempus moriatur neceſſe eſt.

Nec ſolum Sanguinem refrigerat Aer, ſed, ne nimium ebulliendo vaſa perrumpat, impedit, eum nempe condenſando. Atque hoc utique permagni eſt momenti, ſi cum doctiſſimo * Helvetio ſupponimus dextri Cordis Ventriculi Capacitatem majorem eſſe Cavitate ſiniſtri, eamque pariter Arteriarum *pulmonicarum* multo excedere iſtam Venarum reſpondentium: nam conſequitur inde, quod Sanguis debeat ab Aere inſpirato eſſe valde denſatus, ut æqualis Cruoris Quantitas æquali eodemque Tempore recipi poſſit a Venis *pulmonalibus* & Ventriculo Cordis ſiniſtro; pulſus ſcilicet Corde dextro per capaciores pulmonis Arterias. —— Hoc quidem plurimi negant contrarium omnino ſtatuentes. Eſt tamen neceſſe

* Vide *Eclairciſſemens concernant la maniere dont l'Air agit ſur le Sang dans les Poulmons*. Paris, 4to. 1728.

cesse prorsus ut Aorta ex Ventriculo Cordis sinistro tantum recipiat Sanguinis, quantum e Ventriculo dextro per Arteriam pulmoneam pellitur, idque æquali eodemque Tempore: fatale aliter Diluvium Pulmones obrueret brevi; quoniam utriusque Ventriculi Systole est Synchronica. Aortam ideo & Arteriam pulmonarem invenimus semper Diametro quam proxime æquales, modo sint in Statu Naturali. Ob hanc igitur Causam Ventriculorum quoque Capacitates debent esse æquales, ut eodem etiam & æquali Temporis Spatio æquas possint recipere Sanguinis Quantitates. Eadem perinde Ratio necessaria videtur inter Arterias & Venas pulmonares (quod enim protrudunt Arteriæ, transmittunt Venæ) Nulla saltem datur necessitas, cur hæ Venæ factæ sint Arteriis capaciores: nam Aër ipse communis, quatenus Sanguine frigidior multo, eique per omnem intimumque Pulmonem Inspiratione applicatus non potest non Sanguinem condensare: tantum utique, ut reprimere sufficiat nimiam ejus Effervescentiam; cui quidem propter magnam Cruoris Agitationem, ac proinde Calorem, alias foret obnoxius valde. Hinc Asthmatici Auram quam frigidam haurire coguntur, urgente Paroxysmo: (ubi nempe Sanguis nimis in Pulmonibus turgescit) ne protinus accederet Suffocatio. Sic qui Febre ardente laborant, qui Cursu, aut Luctatione valida, perturbant Humores, longe frequentius solito respirant: ut frigido novoque Aere, creberrime attracto, ebullientem Sanguinem refrigerent satis, eumque debitos intra Cancellos coerceant.

Vis adeo inspirati Aeris tantum condensare Sanguinem in Pulmone debet, quantum vehe-

mens ibidem particularum Attritus, ac massularum Comminutio, istum expandit: nimiam aliter in molem assurgeret rarefactus Sanguis; quod idem est fere, ac si redundaret ipsa Quantitas. At cum Ventriculus Cordis sinister par solum est dextro, qui capere potest auctam hanc molem? Si non, quæ inde Ruinæ?

Quod Ratio suadet, fida docet Cadaverum Inspectio, ubi Vasa Cordis & Pulmonis sicut descripsi inveniuntur, si sanis in Animalibus, recentissime demortuis, quæruntur. Inique vero admodum, diu post Mortem comparantur Venæ & Arteriæ ejus congruæ Diametri; huic enim ob Structuram longe magis *elasticam* inest contrahendi vis maxima, illi autem longe minor: hinc Arteriæ Sanguinis, saltem *Serosi*, vacuæ fere inveniuntur & constrictæ; imo si Siphone, injecta nempe Cera replentur utræque, Arteriæ multo magis quam Venæ resistunt, nec ideo æqualem admittunt Distensionem. Idem de Ventriculis Cordis dicendum est, quandoquidem sinister crassior multo est, adeoque longe fortior dextro.

Ex iis jam, quæ supra dicta sunt, liquet satis quam utile est Ægris, præcipue febricitantibus, Auram frigidiusculam, fervente potissimum Æstate, subministrare. Vidi ego multoties Anxietates & Languores *febriles* momento fere depulsos, Fenestris tantum apertis, quibus imprudens nutricula Spiritibus (uti dicitur) *volatilibus* perperam omnino mederi satagit; imo tunc adeo non juvant *Cardiaca* calidiora, ut etiam maxime noceant; longe melius enim Inspiratione Auræ frigidæ, & missione nonnunquam Sanguinis, abiguntur; quia ortum habent sæpissime a Conge-

stione

ſtione & nimia Sanguinis Rarefactione in Pulmonibus. Oportet vero ut Aer, Pectori ſaluber, non ſit nimium frigidus. Joſephus d'Acoſta refert Aerem ita frigidum eſſe Altiſſimum quendam ſuper Montem Peruvianum, ut uno ſolum Flamine Sanguinem ſæpe in Pulmone congelet.

Imo Hyberna Frigora Europæ, in Plagis potiſſimum borealibus, *Pulmonias* exitiales inferunt ſæpiſſime; quin etiam aliquando, non tantum Pulmones, ſed & Artus etiam ipſi, ex Frigoris vehementia, Gangræna corripiuntur. Peregrinantibus igitur per frigidam valde *Atmoſphæram* opportunum eſt maxime Liquores tepidos eorumque Vapores ſorbere frequenter; ad debitam nimirum Laxitatem Vaſorum *pulmonalium* & Sanguinis Fluorem conſervandum: Haud utique Auram gelidiorem impune reſpirant jejuni, diras inde profecto novi Peripneumonias.

Hæc hactenus de Aeris Potentia in Pulmone; jam quæ ſit in totum Corpus paucis videamus.

Primo itaque; conſideremus Aerem, quatenus grave quoddam fluidum in nos perpetuo incumbens, haud minore quidem Pondere Hominem mediocris Staturæ premens quam Librarum 32000. immane quantum Pondus! quod ex nobis quicquid eſt Liquoris exprimeret, ni Preſſura foret æqualis undique, ni ex æquo reſiſterent incluſi Humores. Hoc autem ſapientiſſimus noſtrum omniumque Conditor, Deus, nobis fecit ſalutare maxime; nam & totam Corporis Compagem confirmat, & humores ejus coercet; imo vel hac ipſa Preſſura (ut ego ſane ſentio) haud parum promovet ipſius Sanguinis circuitum: Siquidem totum Corpus ab incumbente

Atmosphæra comprimitur assidue, totus ideo ejusdem cruor per Venas versus Cor urgeatur necesse est, quum non possit, per Arterias, Cor petere retrorsum propter obstantes Valvulas. Tam parum utique motus originalis a Corde accepti, in Venis majoribus, Sanguini restat, ut vix Cor adusque ab imis Pedibus, ni ad Æquilibrium tantum perficiendum, ascenderet; (per Venas nimirum cum Arteriis continuatas, quasi per Siphonem inversum, cujus crura æqualis sint Altitudinis) ita tardus sane ibi est Sanguinis Progressus, ut in Venis Artuum Valvulæ frequentes occurrant, ad Onus nempe incumbentis Sanguinis excipiendum, ne forte relaberetur. Haud ergo ex se solo polleret (ut mihi videtur) vim propriam constringentem Cordis superare, ne dicam irruere in ejus Ventriculum, eumque dilatare.

Sanguinis ideo momentum adjuvat assidua *Atmosphæræ* Pressura, more velut *Antagonistæ* agens contra vim Cordis insitam & valide costringentem, quod plus, minusve, omni *Sphincteri* Musculo proprium est. Cum primum enim, ope Inspirationis, explicatus Pulmo Locum dat expellendo e Corde Sanguini; facto nempe in Ductibus Pulmonum Sanguineis momentaneo quasi Vacuo, continuo in Cor dextrum impellit Sanguinis quantum facile capit Pondus *Atmosphæræ*, totum Corporis habitum comprimens semper. Eodem porro ipso momento irruens, undique premens, & *elasticus* Aer haud exiguum addit impetum rapidissimis, per Pulmonem currentibus, Sanguinis Rivulis, ejusque Momentum tantum adauget, ut vel vim Cordis sinistri subigere possit longe enim * longeque velocius currit San-

(a) *Vide* Hales's *Hamastatics*, *Experim.* x.

Sanguis per pulmones quam per *Aortæ* Ramulos.

At de his ſatis; cum non ſit hujus Opuſculi accuratam circum acti Sanguinis Hiſtoriam perſcribere: hoc ſolum, hic obiter, denotare volebam, Compreſſionem *Atmoſphæræ* eſſe unam ex multis, eamque haud contemnendam Cauſam circuitus Sanguinis, quantumque immoderata Gravitas Aeris aut Levitas, accelerare Sanguinem, aut retardare poteſt.

Quum vero ab Hiſtoria *Barometri* clariſſime pateat, quod *Atmoſphæræ* pondus uno Tempore majus eſt quam alio, Ratione fere $\frac{1}{10}$ totius Columnæ *baroſcopicæ*; non poteſt non eſſe quin tanta Differentia nos, ſub ea verſantes afficiat maximè: quandoquidem haud minoris eſt iſta quam Pondo Librarum 3206. cujus dimidium ſanè, vel perpaucas intra horas, ſentimus ſæpiſſimè. Suprà verò monſtratum eſt pondus *Atmoſphæræ* multum conferre ad *Circulationem* Sanguinis promovendam: major ergò ejuſdem Gravitas Motum Cruoris auget, minor autem minuit. Hinc fit, quod dum Cœlum ſiccum ſit atque ſerenum; id eſt quando debita Gravitate & *Elaſticitate* preditus ſit Aer, alacres nos vegetoſque percipimus: aucta namque Sanguinis Velocitate, cæteris paribus, Secretiones noſtræ naturales & *Evacuationes* augentur; præcipuè *Perſpiratio* (ut dicitur) *Sanctoriana*, quam, modò ſit ordinata probe, conſequitur Corporis & Animi Vigor. Major porrò in Corpora noſtra Preſſura Vaſa ſanguinea coarctat per totum Habitum Corporis externum, quod Effectu idem eſt, ac ſi Sanguinis ipſius Quantitas fuerit adaucta: nam non ſolum motos Humores incitat, ſed & etiam

quo

quo magis premitur Habitus exterior, eo plus Sanguinis ad interiores & maxime vitales Corporis Partes adigitur, unde fortior evadit earum Actio. Ideo non solum in Pulmone melius lentescentem subigit Sanguinem crudumque *Chylum* purus & *elasticus* Aer, sed per totum quoque *Systema* Vasorum. Verum enimvero si permagna Gravitas Aeris & *Elasticitas* longo perdurat Tempore, Morbos producit ab aucto nimium Sanguinis Motu; cujusmodi sunt Pleuritides, Peripneumoniæ, Anginæ, Febres ardentes, atque id Genus alia: idque potissimum accedentibus aliis Aeris Qualitatibus, Frigoris scilicet, aut Caloris; ut videbimus infra.

Secundo; contra omnino contrarias corporis Affectiones infert Aer debitæ Gravitatis & *Elasticitatis* expers: nam sequitur inde tardior Sanguinis *Circulatio*, diminutæ Secretiones, impedita *Perspiratio*, Lentorque tandem nimius humorum. Hinc ille Corporis & Animi Languor, quo fere afficimur omnes, dum talis adest *Atmosphæræ* Constitutio; quæ porro, persistens usque, ista omnia auget indies: imo vel ipsa mala, Causæ originali succedentia, se mutuo promovent assidue: demumque his omnibus accedunt Affectus *hysterici & hypochondriaci*, Febres intermittentes, remittentes, putridæ, lentæ, *nervosæ*, *petechiales*; Morbi denique omnes a nimio Lentore Sanguinis & segni ejus Circuitu pendentes.

Quoniam vero omnes *Atmosphæræ* effectus, qui a Gravitate ejus, aut Levitate oriuntur, vim plurimam ab ipsius secundariis Qualitatibus, frigore puta, aut Calore, Humiditate, aut Siccitate accipiunt; pauca quoque de his dicenda sunt.

1. De

1. De Aere frigido & ſicco.

Omnia, quæ ſaltem attingit, Corporis vaſa frigus coarctat: idem iſte Annulus, quem Æſtate vix digito induis, Hyeme frigida excutitur facillimè: ſupputa jam a contractione parvulæ iſtius partis quantum patitur totum. Vaſa autem conſtricta longe fortius vibrant in contenta fluida, quam ſi ſint bene laxa; a Frigore nempe Fibrarum *Elaſtacitas* augetur, adeoque major contractio vaſorum & Humores magis atterit, & eorum ſimul accelerat motum: nam ut ſunt vaſorum capacitates inter ſe, per quæ eadem cruoris Quantitas, eodem Temporis ſpatio, fluere debet; ſic ſunt quoque, inverſa Ratione, Liquidi iſtius Velocitates; diminuta adeo capacitate Velocitas augetur.

Quod vero Sanguinem attenuat, ejuſque Velocitatem adauget, Secretiones fluidiores & Excretiones debitas promoveat neceſſe eſt, unde Functiones omnes Animales evadunt validiores. Quoniam vero hæc eadem facit gravis & *elaſticus* Aer, cui frequentiſſime quoque adjuncta eſt & frigiditas *Atmoſphæræ*, & ſiccitas, unita vi Effectus edunt majores; adeo ut, dum conſpirant una, ſæpe demum ſubſequatur vis Vitæ, quam vel par eſt, fortior; quæ tandem proinde ſuis & ipſa viribus ruit. Tam validus enim ſolida inter & fluida oritur Attritus, tam rapidus Sanguinis curſus; corrugata inſuper a frigore cute, tanta diſſipatio humidiſſimi, craſſiſſimi autem Retentio, donec fit cruor acris valde & maxime viſcoſus: dumque in vaſa urgetur inepta morbos omnigenos *inflammatorii* Generis parit. Idque præſertim, cum immodica *Atmoſphæræ* ſiccitas nec moderantem Fibris, nimium rigidis, Fotum præbet,

bet, nec Sanguini diluentis Humiditatis satis? quæ, dum suppetit, per cutis *Poros* attrahitur assidue.

Quod tamen quibusdam nocumento est maxumo, plurimis inservit maxime, dumque hos Febres acutæ *pleuriticæ*, *peripneumonicæ*, alios graves Asthmatis, *Rheumatismi*, aut Arthritidis, Paroxysmi corripiunt; illos, firmosque fere omnes, alacres magis sanosque reddit Aer ponderosus, frigidus, ac siccus: nec incitat aliquid magis grave Belgarum vulgus quam rigidum, diuque durans, Gelu; tunc Temporis enim vel cum lepidissimis Gallis Festivitate concertant. Hoc olim notavit Cous Senex, Aphorism. 17. Sect. 3. quem sic vertit Cornel. Celsus: " Aquilo sanum " Corpus spissat, & mobilius atque expeditius " reddit. "

2. De Aere frigido & humido; qui nobis quidem officit multum, quatenus Frigus ejus Corporis *Poros* constringit, eosdemque Humiditas occludit; horum alterutrum *Perspirationem* impedit plurimum: etiam ipsa Corpora *Electrica* in Aere humido longe parcius, quam in sicco, Effluvia emittunt. Quam noxia sunt madida frigidaque Indusia, & Lodices, nemo non norit.

Imbrica porro & pluvia tempestas Gravitatem *Atmosphæræ* minuit, Humor ejus nimius vim Fibrarum enervat; utraque impetum Sanguinis impediunt, ac debitas proinde Secretiones & Excretiones. Hinc gignitur serosa Colluvies, Destillationes inde sequuntur & Tumores Faucium, Tusses & Anginæ, aliaque multa. Denique, si talis Tempestas manet diu, Febres *catarrhales*, intermittentes, putridæ, lentæ, *nervosæ*, ingruunt;

unt; ni per Cutim (quod optimum) aut Urinam, aut per Alvum, exterminentur tempeſtive retenti Humores: priuſquam ſcilicet putreſcere incipiunt.

Nec more ſolum deſcripto nocet algida udaque Aeris Temperies, ſed & ipſa gelida Humiditas in ipſum Corpus attrahitur. Vel ipſe Medicinæ Parens, Hippocrates, hanc Corporis imbibentem Facultatem, bis mille abhinc Annis aſſeruit; dum ſcilicet ὅλον τὸ Σῶμα non ſolum ἔκπνοον ſed & εἴσπνοον, eſſe pronunciavit: quæ verba ipſe Galenus de Aeris ingreſſu per Cutis *Poros* interpretatur. Id vero abunde Experimenta probant, neque enim alia patet via Argenti vivi, aut Terebinthinæ particulis in Sanguinem, niſi per ipſos Cutis *Poros*; modo ſint illitæ ſolum, aut vel ſub Forma Vaporis allectæ. Hoc idem ſatis ſuperque confirmant Tentamina acutiſſimi Jacobi Keilei noſtri; quinimo Humoris gelidi Abſorptionem, ſumma cum Probabilitate, poſuit pro Cauſa frequentiſſima iſtius Corporis invaletudinis, quæ vulgo *ſuſceptum Frigus* nominatur: ipſis nimirum Particulis frigorificis (ſi placet Nitroaeris) una cum Humore abſorptis, quæ Sanguinem Lymphamque vitiant.

An vero datur revera Principium aliquod frigorificum, Sal nempe Nitro-Aereus, ut a Mayovv vocatur, ſive ullo alio Vocabulo id nominabis, eximios inter Philoſophos dubitatur; Cauſam nempe omnis Frigoris ponentes in Privatione ſolum Motus & Caloris. Hæc tamen Sententia haud mihi Hercle prorſus arridet: nam poſce modo, num in Calore aliquid magis poſitivum eſt quam in Frigore? nonne utriuſque æque ſubitanea & æque certa Senſatio eſt? quod for-

forſan non adeo eſt explicatu facile a ſola motus Ceſſatione: nec ex mera Privatione, aut Relatione, poſitivi fluunt Effectus, at e Frigore plurimi: Corporum quorundam Expanſio, quorundam Condenſatio, permanens mutatio & ſexcenta alia. Aqua, dum congelatur, expanditur; Argumentum ſane materiei alicujus ab extra receptæ; aliter enim a ſola Caloris & Motus Abſentia condenſaretur: Sicut Metalla, quæ fuſa quidem dilatantur, rigeſcentia vero, minus occupant Spatium.

Porro Aqua, ex Gelu reſoluta, longe frigidior eſt, quam quæ prius congelata non fuerat, reſtatque diu ad plurimos Uſus inepta, ad quos ante Congelationem idonea fuiſſet; hoc vel mulierculæ notant. Imo, qui Gelu reſolutum perpotant, ſunt pluribus Morbis obnoxii; ideo Poeta —— *Quis tumidum Guttur miratur in Alpibus?* Parum utique video, cur Aquæ Congelatio ob meram motus Privationem efficeretur, ſi, cum ſummis Philoſophis, particulas ſuas conſtituentes *Sphæricas* eſſe ſtatuimus; quod maxime videtur probabile, quia nullus excitatur Calor utcunque vehementer agitetur Aqua; minima enim intervenit Frictio (Cauſa nempe Caloris) motas inter Sphærulas. Nam ſequitur hinc plane, ſeu in Motu, ſeu in Quiete, quod in punctis ſolum ſe mutuo contingere poſſunt; unde ne major quidem ob Quietem Cohæſio: quæ tamen infinite major eſt in Gelu, quam in Aqua. Porro autem Aqua in Vacuo difficillime, ſi unquam, congelatur; ubi tamen ſatis certe Quietis: at ipſiſſima iſta Aqua, ad Contactum gelidi Aeris effuſa, dicto citius, etiam inter effundendum, in Glaciem abit; notante diligentiſſimo Viro, Fahreneit.

neit. Act. Philosoph. Anglic. N. 382: requiritur ideo ab Aere aliquid ad Congelationem efficiendam.

Magis adeo probanda videtur eorum Opinio, qui Congelationis Causam arbitrantur Spiculas esse quasdam frigorificas, ab extra admissas: quæ utcunque Globulos aqueos a se invicem dimoveant paululum, Quantitatem tamen contactus hos inter & illas adaugent, & proinde mutuam eorum Cohærentiam. Ni ex hac forsan *Hypothesi*, vix alia datur Methodus, insignem istam Aquæ Expansionem, dum congelatur, explicandi: quæ vero Aquæ gelatæ Expansio evenit semper, sive Aeris fuerit expers, sive non.

Quoniam vero congelatio omnis artificiosa, Sale quodam mediante, perficitur, haud absurdum est credere Spiculas has frigorificas salinæ esse Naturæ.

Quod vero datur salinum aliquod Principium, per universam *Atmosphæram* disseminatum, vero simile est admodum a Vitrioli Generatione in ipso Colcothare, utcunque Sale sit Destillatione, aut ullo alio modo, privatum. (*) Nitrum porro de novo producitur, ex ipsa Terra damnata, ex ipsis insulsissimis Cineribus, modo hæc inter & apricum Aerem libera detur Communicatio. Unde oritur Nitrum, ut dicitur calcarium, nisi ab hoc Sale aereo? Nonne Ferrum, etiam super altissimas Turres, Ferruginem contrahit? quod ab eodem omnino evenit Principio. Plurima item Mineralia, & Glebæ metallicæ, pristinam recipiunt Naturam; licet vi Ignis omni fuissent orbata Sale, ex ipso nimirum Fonte. Sal hoc uni-

(*) Vid. *Frid. Hoffman. Historiam*, &c. *Nitri*.

universum agnoscit illustrissimus Nevvton; utique ex Analysi Chemica clarissimi Hombergii solus videtur & idem Parens & Origo omnigeni Salis; prout scilicet sit hac, vel illa, Matrice receptum, huic, vel illi Materiæ, coadunatum.

Atqui non prorsus alienum est credere hoc Sal nitrosæ esse Prosapiæ, dum observamus & Nitri Aciculas, & Spiculas glaciales, imo Salinas ipsius Roris particulas, Forma esse simillimas. Quinetiam si reputamus, quæ referuntur a dignissimis Fide (*) Viris, de Armenia, Tartaria, China, *&c.* Terris nimirum Nitro quam maxime abundantibus; quod ibi scilicet, quamvis Æstate Sol interdiu omnia quasi adurit, Noctu tamen sævit rigidum Gelu: magna adeo Copia decidente Sale nitroso, quem Solis Ardor elevaverat. In nostra etiam Regione, post Diem calidiorem, verno præsertim Tempore, observamus sæpe mane sequente stagna, camposque omnes, Glacie, ac Pruina, obductos: quod quidem vel ipsa Æstate contingeret, nisi vis Solis, tunc Temporis vehemens, particulas nitrosas, hic non æque ac in Oriente abundantes, diffringeret & proinde dissiparet. Hæc sane arguere videntur, quod Abundantia Nitri aerei plus faciat ad Congelationem efficiendam, quam sola Paucitas Ignis: media enim Hyeme, cum *Thermometrum* longe majus denotet Frigus, nusquam sæpe apparet vel minima Glacies. Gradus utique Frigoris, quo Glacies producitur, minime quidem stabilis & certus est; Glaciem namque sæpe notavi Mense Martio, aut Aprilis, cum Spiritus Thermometri Hau-

(*) *Tournefort, Voyage du Levant, Lettr.* 18. *Le Comte Itinerar. Chinens.*

Hauksbeiani fuerit ad 55. tantum: è contra nullam omnino Menſe Decembri, cum deſcenderit uſque ad 65. Sed de his ſatis.

3. Itaque de Calore Aeris, eique accedente Humiditate. Calor omnia, vel ipſum Ferrum, expandit; multo magis ideo Humores Corporis humani ejuſque Vaſa; Sanguinis autem Rarefactio, & Vaſorum Relaxatio, de Momento circulantium Humorum detrahit: Secretiones hinc deficiunt & Vires; hac ergo de Cauſa non æque ſumus agiles Æſtate, ac Hyeme, aut Tempore verno. Qui torridas habitant Regiones, vix ſunt, niſi Noctu, ad Munera Vitæ obeunda habiles, tota fere Die dormiunt, præcipue ardente Sole.

At ſi æſtuoſa ſimul ſit Atmoſphæra & humida nimis, de ſanitate periclitatur admodum. Eſt calidi, eſt etiam & humidi, laxare Fibras; quid conjuncta? eas fere omnino reſolvunt. Imo quandoquidem uda Aeris Temperies plerumque etiam Levitate peccat, quod ut vidimus ſupra, vim circulantem minuit multum, & quoniam humidus Aer *Perſpirationem* inſuper inhibet valde, merito prorſus, ab ultima Antiquitate, talis *Atmoſphæræ* Conſtitutio reputata fuit peſtilens.

Obſtructi adeo Humores fiunt indies magis magiſque acres, ob defectum Motus idonei Lympha lenteſcit, Cruor fere in Grumos faceſſit; ejuſque Sales, ſe mutuo attrahendo, in noxias abeunt *Moleculas*, brevique putreſcunt Humores. Morbi proinde quamplurimi oriuntur, & acuti, & *chronici*, cum durat diu gravis adeo & infelix Cœli Conſtitutio; in qua, brevis ſit utcunque mora, vel validiſſimus Homo vim Corporis & Ani-

Animi languidiorem fieri cito persentit. Aër enim Vaporibus, præsertim sulphureis (ut Experimenta nobilis Boylei & acutissimi Halesii monstrant) onustus plurimum *Elasticitatis* suæ protinus amittit; adeo ut vix explicandi Pulmones vim retineat: unde paulo ante, & cum Fulgura vibrantur, haud pauci Spiritum difficulter admodum trahunt; *Atmosphæra* tunc nempe Vaporibus sulphureis æstuante. Hac porro de Causa imbecilliores quamplurimi, ne vel per Diem unum, alterumve, sufferre queunt ingratum Urbis Aerem, Fumis pollutum innumeris; qui tamen commode satis, imo alacrem Rure degunt Vitam. Ad rectam utique Valetudinem tanti conducit purum & apricum respirare Aerem, ut absque eo, in Morbis quamplurimis, vix ulla alia Medicina proficiat: quod tam sæpe notavi, ut non possim quin, cum elegantissimo Poeta, clamem,

O fortunatos nimium, sua si Bona norint,
Agricolas! ———

Quorum nempe & Otia & Negotia saluberrimis in Agris peraguntur. Aura quippe rustica longe magis pura est, & *elastica*, quam quæ, infinitis urbanis Sordibus contaminata, gravis admodum & insalubris evadit; æstivo præsertim Tempore, cum Solis Ardor omnigenos excitat Vapores. Est insuper tunc frigida magis, ac Halitu saluberrimo Herbarum Spirituque Terræ vegetissima, ad recreandas Vires, & Pulmones expandendos, fit idonea maxime: nec vero pinguibus fœdata Vaporibus, vel minime, *Perspirationi* officit; quin eam promovet plurimum.

Tanta

Tanta hinc nos perfundit Alacritate purus & pergratus Ruris Aer, dum & Respirationi, & *Perspirationi*, tantopere simul inservit.

4. De Aere calido, & sicco; qui, licet Constitutione modo descripta longe salubrior, tamen haud est innoxius; præcipue si diutius maneat. Aer namque siccus magna plerumque Gravitate pollet & *Elasticitate*, quod Motum Sanguinis multum incitat: quatenus vero calidus est, Humores perspirantes exhaurit maxime, unde *Serosa* Pars Sanguinis dissipatur, & liquidissima Corporis avolant: restat adeo Cruor spissus nimium; nihil namque jam humidi ex *Atmosphæra* torrida per Cutis *Poros* imbibitur. Hinc magnus sequitur & validus Sanguinis Attritus, ac proinde Calor; qui, & ab extra item auctus indies, salinas & sulphureas Humorum Partes exacuit assidue, donec tandem fiunt acerrimæ: idque eo magis, quo minus jam in Pulmone refrigeratur Sanguis. Si suavissimum Butyrum, vel quodvis Oleum animale, intenso Solis Ardori exponis diu, brevi abit in Liquamen *alcalinum* putridum & valde *corrosivum*. Sic diuturnus Æstatis Fervor usque adeo torret Humores animales, ut longe acriores sub Autumnum sint, quam verno Tempore. Hæc utique est Adustio ista Sanguinis, a veteribus toties memorata: Siquidem magna hinc copia Bilis acerrimæ generatur; inde Choleræ, *Dysenteriæ*, Colica biliosa, putridæ & (ut dicuntur) Febres malignæ, ineunte Autumno, ita sunt frequentes. Torridæ sane Zonæ vehemens Ardor usque adeo exhaurit Incolarum Humores, usque adeo crispat Fibras, ut quasi perusti videantur. Imo ex Relatione Medicorum, qui fervidis in his Regionibus Artem

exercuerunt, Sanguis eorum longe magis craſſus eſt & niger, quam in Hominibus Europæis: hinc Febres ardentiſſimæ & peſtilentiales iis in Locis *endemiæ* ſunt, putreſcentibus ſcilicet leviſſima de Cauſa Humoribus.

Magnus utique Medicinæ Dictator, Hippocrates, non ſolum Morbos diverſos, ſed & Temperamenta, imo & Mores Hominum, ab Aeris Varietate maxime pendere ſtatuit, in pulcherrimo de Aere, Aquis, *&c.* Libro: cum quo ſane conſentit omnino fidus ejus Interpres, Galenus, in Commentar. & alibi de Temperatur. Præcipue in Capite ὅτι τὰ τῆς Ψυχῆς Ἤθη, &c. Hoc innuit etiam eleganter Lucretius, Lib. vi.

Nam quid Britannum Cœlum differre putamus,
Et quod in Ægypto'ſt, qua Mundi claudicat Axis?
Quidve quod in Ponto'ſt differre a Gadibus, atque
Uſque ad nigra Virum, percoctaque Sæcla Calore?
Quæ cum quattuor inter ſe diverſa videmus,
Quattuor a Ventis, & Cœli Partibus eſſe,
Tum Color & Facies Hominum diſtare videntur
Largiter, & morbi generatim Sæcla tenere.

Horum autem paulo infra hanc reddit Rationem;

——— *varius concinnat id Aer.*

Sin autem varia Aeris diverſorum Climatum Temperies varios omnino producit morbos, cur non & varia etiam, vel ejuſdem Regionis, Tempeſtas diverſos perinde gignat Corporis Affectus? Atque ita ſe profecto Res habet; verno nimirum Tempore, ſi longi præcipue, ac ſicci, Venti boreales continuarint, Febres *inflammatoriæ*, Pleuri-

ritides, Peripneumoniæ, Anginæ certo certius invadunt. Autumno contra Febres lentæ, putridæ, quartanæ, Choleræ, Dysenteriæ, &c. fere sæviunt semper. Sic itidem, alii prorsus oriuntur morbi sub humido tepidoque Cœlo, alii autem omnino & diversi sub frigido siccoque. Observationes equidem hujusmodi perpetuæ fuerunt ab Ævo Hippocratis huc usque; totam adeo superiorem Doctrinam confirmare videntur. " Non quod non omni Tempestatum Ge-" nere Homines, per omnia Genera morborum " & ægrotent, & moriantur; sed quod frequen-" tius tamen quædam eveniunt. " Sic latinus Hippocrates, Lib. ii. Præfat. — Ista Dubio procul Constitutio Aeris est salutifera maxime, quæ, ex stabilita Lege Naturæ, propriæ Anni Tempestati respondet: ideo nec Hyems tepida juvat, nec Æstás pluvia.

Quoniam vero diversa Atmosphæræ Constitutio, diverso plane modo Corpora humana afficit, ratio certe & modus hujus Diversitatis semper a Medicis est conspiciendus; &, quod de Locorum differentia dixit Celsus, æque verum est de Varietate Tempestatum: " differre nempe, pro " Natura Locorum, Genera Medicinæ, & aliud " Opus esse Romæ, aliud in Ægypto, aliud in " Gallia. " Hoc quidem abunde testantur Medici diversarum Gentium, diversis utentes Methodis; quæ tamen omnes ad Sanitatem Ægros felicissime perducunt. Nonne ergo & Ratio quoque habenda est variarum *Atmosphæræ* Constitutionum, vel in eadem Regione? Optimus ille quidem, ac diligentissimus Observator, Sydenhamius, notavit; " qua Methodo, currente An-" no, Ægrotos liberaveris, eadem ipsa, Anno

" jam vertente forsitan e medio tolles. " Uno proclamant Ore Medici, quod morbi vernales multo felicius Sanguinis Missionem admittant quam Autumnales: & hinc illæ forsan Sydenhamii Lacrymæ, qui fuit semper in Venæ Sectione multus admodum. Morbi sane, vel Generis ejusdem (ut constanter observavi) largiorem longe poscunt Sanguinis Detractionem, eamque multo facilius ferunt Ægroti, dum siccum adest Cœlum, & elata perstat *Barometri* Statio, quam dum æstuosa Aeris Humiditas vim fere Vasorum resolvit. Hoc utique perpetuum est, vel in ipsis morbis pectoris. Asclepiades olim, ut refert Cœlius Aurelianus, observavit " apud Athenas atque Urbem Romam, " Phlebotomia vexatos (utor Aureliani Verbis) " vel pejus acceptos esse Pleuriticos, in Pario " vero atque Hellesponto resumptos ac relevatos. " Roma nimirum atque Athenæ humidiore longe & tepidiore gaudent Aere quam Hellesponti Regio, sicco, ac sæpe perfrigido, Vento Asiatico perflata.

Robusti certe & firmi Homines facile ferunt Sanguinis missionem; flaccidi vero, etsi æque succidi, non ita: quia, propter Debilitatem Fibrarum, Æquilibrium Solida inter & Fluida haud restituitur confestim; unde sequitur brevis quasi Sanguinis stagnatio. Pondus autem *Atmosphæræ* magnum universum Corporis Habitum premit valide & corroborat, ac proinde Sanguinis motum incitat. Frigus, siccitate præsertim adjuncta, vim Fibrarum adauget plurimum; accedentibus adeo simul utrisque, vis Vitæ fortior evadit, & vel ipse Corporis Habitus pro Tempore velut mutatus videtur; unde, tali durante

rante Aeris *Catastasi*, vel infirmiores ex facili tolerant Venæ Sectionem.

Non solum in Morbis curandis plurimum valet Atmosphæræ consideratio, sed ad Sanitatem etiam tuendam maximi est momenti. Contraria contrariis curantur, ut in Adagio est: sic si Ver frigidum & siccum est, Pleuritide, Peripneumonia, Angina, periclitamur; qui vero Diæta humectante utuntur & Potione tepida laxante, vitio Tempestatis occurrunt, morbosque evadunt utplurimum. Si Frigori autem accedit humidi multum, *Cardiaca* quædam admiscenda sunt, Corpusque Vestibus muniendum est probe, ne *Perspiratio* inhibeatur nimis. Æstuosa contra udaque Aeris Temperies siccam omnino & astringentem poscit Diætam, Vinum & austerum Aqua frigida dilutum, denique quæ & Vim Fibrarum comprimentem firment, & a Sanguine Lentorem ac Putredinem arceant. Balneum porro tunc frigidum idoneum est maxime. Quæ contra Humore nimio & Tepore pollent, aliena sunt prorsus; jurulenta ideo tunc vitanda sunt, & tepida muliercularum Sorbitio.

Certe nullo non Tempore Anni Morbi invadunt, Autumno autem quamplurimi; nam tunc fere "meridianis Temporibus Calor, nocturnis "atque matutinis, simulque etiam vespertinis "Frigus, est: Corpus ergo, subinde meridia-"nis Caloribus relaxatum, subito Frigore exci-"pitur." Hæc recte Celsus, Lib. ii. cap. 1. Sanctorius observavit insuper, quod ab Æquinoctio autumnali ad Solstitium hyemale, qualibet Die, minus Libra circiter perspiramus. Medicin. Static. Sect. 2. Aphor. 41. tantopere nimirum prohibent *Perspirationem* humida Autumni Frigora: eoque magis tunc huic ob-

noxium est malo Corpus, quo magis relaxata sint Vascula æstivo Calore, unde non satis valide propellebant contenta Fluida, quæ majorem indies Lentorem proinde contrahebant.

Si jam & his addamus, quantum Æstatis Ardor percoxerit Humores, iisque majorem induxerit Acrimoniam; haud mirum utique videbitur, si Autumnus plurimos opprimat incautos: tunc enim Humores sunt acriores solito, & eorum *Perspiratio* impedita plurimum. — His vero perpensis, Methodus *prophylactica* manifesto apparet, quæ scilicet & Fibras corroborare, ac debitam Sanguinis Fluxionem conservare potest: quibus nempe *Perspiratio* pergat ordinata probe & satis constans. Interponi vero, si quid ego judico, debent *Eccoprotica* quædam subinde, ad biliosam Colluviem evacuandam: hoc sæpe Alma molitur Natura, ea nempe gravata, *Diarrhæa*; Cholera, seu *Dysenteria*, excitatis: quibus autem tempestiva Rhei barbari Dosis, repetita prudenter, occurrerit omnino, naturamque levaverit æque.

Sexcenta utique hujusmodi dicenda essent, ni prælonga forent & obvia satis Lectoribus idoneis: Quorum nemo jam forte dubitat, quin diligens *Atmosphæræ* Contemplatio sit Medicis perutilis admodum.

Quod ad Methodum attinet & Medicinam, quas variis in morbis infra laudavi, non sunt equidem vana Musei Commenta; sed, quæ, per multos jam Annos comprobata, successerunt optime; imo (si id sit alicujus Momenti) in splendidis sæpe Personis: tanta scilicet Remediis, mihi probe expertis, fuit Fiducia.

Formulas quidem Medicamentorum exhibui nullas, quod sane vix aliquid sapit præter Ostentatio-

rationem Artis & pomposam Scientiæ Venditationem. Ille solum, cui Natura Morbi perspicitur, intelligit bene, quæ poscit Remedia. Plures audivi totas blaterantes *Pharmacopœias*, qui tamen ne intellexerint quidem quid vel ipse Pulsus significabat. Concinnam utique ac simplicem præscribendi Formulam laudo maxime, minime vero Farraginem medicamentosam, ultra Garamantas, & Indos sæpe petitam, solo plerumque Novitatis Amore conscriptam. Longe vero, longeque magis, ridicula Praxis eorum est, qui temeraria Manu universalia porrigunt Arcana; omnibus scilicet Morbis accomodata: quasi nimirum esset in Natura Rerum, ut ipsissimum illud, quale demum cunque fuerit, stricto nimium, pariterque laxo, Corporis Habitui mederetur æque, ut rapidam æque contunderet Febrem, lentumque Hydropem. Sed *Apage Nugas! Si Populus vult decipi, decipiatur.*

Hæc Tu Romane caveto! —— Sed Romæ Quis non? *Pers.*

Sequentes Observationes factæ fuerunt omnino ad modum, quem præclarissimus noster JURINIUS in Actis Philosophicis, N. 379. descripsit; quemque jam omnes fere sequuntur, præ cæteris laudatissima Societas Edenburgensis. *Barometrum* nempe ex Tubo satis amplo & Cisterna latissima constructum est: Argentum Vivum vero, quo implentur, purissimum Destillatione præparaveram. *Thermometrum* idoneo situm est Loco, quod fabricavit *Hauksbeius*. *Barometrum* ad Mensem Julium, Anno MDCCXXXIII. supra Maris infimi Superficiem steterat 46. Pedes circiter

citer; ab isto Anno autem & Mense, huc usque, fuit ad 30. Pedes tantum. Humiditatem Aeris per varia *Hygroscopia* notavi; præcipuum vero est ad Formam D. D. Molineux Act. Philosoph. N. 172. Infundibulo utor Diametro 25. Digitos lata, eoque circulari, ad Pluviam excipiendam: ita vero positum est, ut æque pateat undique omni Vento.

Sequens *Schema* Ventorum ex Plinio excerpsi, ut notius foret de qua Plaga Cœli Ventus spirabat, cum hoc, vel illo, nomine utor. Ubi vero & Vis Venti & Directio notatur simul, Literis usus sum Pyxidi nauticæ inscriptis vulgo, *i. e.* E. W. N. S. & compositis NE. NW. SE. SW. & sic deinceps.

Non sum nescius utique quod Varro duodecim facit Tractus Ventorum; Vitruvius etiam Viginti quatuor, illosque miris quibusdam Vocibus, ut erat earum amantissimus, distinguit. Tabula vero (*) Plinii, seu, ut vocat, Tympanum circinatum, ad generalem Ventorum Distinctionem facit satis; porro eorum Nomina Pliniana diu fuerant Civitate Romana donata.

Favorinus equidem, apud (✠) Aulum Gellium, discrepat a Plinio in Verbis Eurus, Caurus sive Argestes, Africus sive Libs: Eurum enim ad Exortum æquinoctialem refert, Plinius vero & Seneca ad Exortum hybernum, habentque autoritatem Aristotelis, Lib. 2. Μετεωρολογικ. Capit. 6. qui expresse dicit Ἔυρος ἀπ' Ἀνατολῆς Χειμερινῆς πνεῖ; sic in Libro Aristoteli perperam adscripto,

(*) *Confer. Caput 47. Lib. 2. cum Capite 34. Lib. 18.*
(✠) *Lib. 2. Capit. 22.*

pto, περὶ Κοσμȣ̃ Capit. 4. Ἔυρος δὲ ὁ ἀπὸ τȣ̃ περὶ τὰς Χειμερινὰς, &c. Dubitat porro (*) Seneca an Argeſtes idem ſit quod Corus; imo Favorinus ait quod Argeſtes, ſeu Corus, adverſus Aquilonem flat, & quod Libs, ſive Africus, contra Vulturnum: ſed forte corruptus eſt hic Gellii Locus. Nemo enim ante Corum pro Vento inter Meridiem & Occidentem uſurpavit unquam; & qui poteſt (**) Africus ex Africa ad Italiam ſpirare, niſi ex Plagis Auſtralibus? Idem de Libe dicendum eſt, quod ex Libya ad Græciam, unde Ventus iſte Λὶψ dictus eſt. Audi iterum Ariſtotelem, Loco ſupra citato de Enumeratione Ventorum, Ἀργέϛης ἀπὸ Δυσμη̃ς, θερινη̃ς πνεῖ —— Λὶψ ἀπὸ Δυσμη̃ς Χειμερινη̃ς. Quid ſi Corus a קר, Frigus? ſemper enim inter Ventos frigidos annumeratur: Sic Virgilius Lib. 3. Georgic. v. 356.

—— *Semper ſpirantes Frigora Cauri.*

Argeſtes itidem apud Ovidium Libro 5. Faſtorum.

Frigidus Argeſtes ſummas mulcebit Ariſtas.

Plymuthum Oppidum ſitum eſt ad ipſum Sinum Portus ampliſſimi, qui longe lateque patet Ventis auſtralibus. Ex Oriente munitur & Occidente altiſſimis Clivis, ad imum vero clauditur Rupi-

(*) *Vide Senecæ Quæſt. natural. Lib. 5. Cap. 16.*
(**) *Vide Horat. Od. 3. Lib. 1.*
---------- nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus

Rupibus marmoreis: porro utroque ejus a Latere Æstuarium longe porrigitur. Surgunt a Tergo montes continui ad ipsas usque Alpes Damnonienses, decimum circa Lapidem distantes. —— Oppidi Situm ideo descripsi, ut magis forsan (inter cætera) pateret Ratio tantæ Pluviæ, quæ hic ruit quotannis. —— Ab alto nimirum Oceano, Vaporibus Nubibusque latissimus, duo inter Promontoria excelsa, Aditus panditur; quæ arduis proinde Clivis utrinque coacta, ad intimum adiguntur Sinum, ubi scopulis montibusque impingentia condensantur, tandemque sub Forma Pluviæ decidunt. — Neque hic jam memoro, quod huic haud parum adjicit Articulo, hanc Oram nempe Britanniæ, in modum quasi Isthmi, duo inter Maria longe porrectam.

Eo quidem lubentius Historiam *meteorologicam* sequentem edidi, quo magis utiliorem eam fore judicavi: quandoquidem nihil hujusce modi, quantum memini, in hac occidua Parte Britanniæ inceptum fuit antehac unquam. Atqui ex ipsa Argumenti Natura Latinis ego potius Literis, quam vernaculis, sequentia descripsi: quibus siquidem Gens nostra cum Exteris Observationes suas communicare potest, illi pariter cum nobis vicissim. In hac sane Palæstra jam plurimi, ubique fere Gentium, versantur: utinam tandem aliquando ex plurimis, diu continuatis; & toto pene Terrarum Orbe captis Experimentis extaret demum generalis aliqua & perfecta *Atmosphæræ* Historia! Opus certe utilissimum, diu multumque desideratum! Hunc ergo Obolum in Ærarium publicum conjicio, in quo qui-

quidem exarando Diligentiæ plurimum insumpsi, licet Elegantiæ parum; quippe Medicum ago, non Rhetorem.

Non nobis licet esse tam disertis,
Qui musas colimus severiores.

Martial.

NOTÆ

NOTÆ ſequentes, quæ in Opere paſſim occurrunt, ſic explicandæ ſunt.

AB i. e. Lumen Boreale; *viz.* Menſe Martio, 1728. ſic habes: *AB* 22. 10. P. M. W N W 1.; ita porro legendum: Lumen erat Boreale Die 22. Martii, Hora Noctis decima, Vento W N W leniter ſpirante.

$\underline{i}$ Ad Diei alicujus pluvii Numerum ſuperſcripta ſignificat iſto Die haud exiguam decidiſſe Pluviam;

$\underline{ii}$ multam;

$\underline{iii}$ graviorem corruiſſe Pluviam;

$\underline{iiii}$ graviſſimam.

Ubi Dierum Numeri Linea conjunguntur, *viz.* 12 — 16. ſignificatur aliquam Pluviam omni Die, a 12. ad 16. decidiſſe.

X ad Caput Figuræ, Venti vim denotantis, indicat Ventum iſtius Ordinis fortem; ad Imum vero, lenem; adeo ut 4^{x} vehementem denotet Procellam.

Per omnia Stylo utor *Juliano*, ſive vetere.

Obſervationes factæ fuerunt bis Die plerumque, ſcilicet Hora fere octava matutina & ſexta pomeridiana.

Literæ Romanæ, (A.) (B.) (C) *&c.* ad Notationes referunt.

OBSER-

OBSERVATIONES DE AERE ET MORBIS EPIDEMICIS.

NNO MDCCXXVII. retorridæ Æſtati (majore quam antehac unquam Erucarum Numero infeſtæ) ſucceſſit Hyems pluvia ſatis, nec intempeſta valde, ni quod interfuit ſiccus admodum Menſis Novemb. craſſo tamen valde nubiloque Cœlo fœdatus. *Mercurius* interim in *Barometro* ad Stationem præaltam evectus eſt. Venti orientales plerumque, aut aquilonares, afflabant, haud vero inſequebatur tempeſtivum Gelu. Delabente *Barometro*, Decembris Initio, quamplurima decidit Pluvia, paulò poſt autem reſurgente Gelu rigidum invaſit, a Die decimo octavo ſcilicet ad vigeſimum ſecundum: Pluvia inde ad Finem uſque.

Morbilli, qui toto Menſe Julio Sextilique evanuerant, medio Septembri recurrebant, Pluresque adoriebantur indies; malique admodum fuere Moris Octobri & Novembri. Pari cum his Paſſu progreſſa Tuſſis *convulſiva* quamplurimos invaſit Pueros, donec uterque morbus Caput ſubduxit Menſe Decembri. Porro durante Octobri

bri & Novembri (*) Febris lenta *nervosa* haud paucos corripuit; Tussisque vehemens in omnes fere (A) Equos grassata est, quæ ad Finem usque Decembris perduravit, e qua tandem Pars major evasit.

Ad hunc adeo modum desinebat Annus MDCCXXVII. cujus exeuntis Historiam ergo attigi leviter, ut, siqua forsan per Conjecturas liceret, sequentium Morborum Causas rimaremur: neque enim, *Epidemicorum* Naturam investigando, solum intersit cognoscere quales Dies sint, sed & (B) quales etiam præcesserint ante; ut cum Celso loquar, Libro secundo, Capit. I.

Totam Pluviæ Quantitatem, quæ decidit hoc Anno, sic habeto.

	Dig. Dec.		Dig. Dec.
Januario,	2.965	Februario,	4.452
Martio,	1.868	Aprili,	1.511
Majo,	5.902	Junio,	2.483
Julio,	1.080	Augusto,	0.299
Septembri,	3.867	Octobri,	2.490
Novembri,	0.826	Decembri,	4.172
			Dig. Dec.
		Summa Quantitas,	31.915.

Breves quædam Notationes.

(A) In Obsidione Trojana, primo Canes, mox Muli, post Homines, Peste correpti fuerunt. Haud semel observavi morbum inter Pecora eru-

(*) *Vide infra Dissertat. de hac Febre*, pag. 147.

erupisse primo, dein eum ipsum paulo post Tempore in Homines *epidemice* sæviisse; quod & Anno MDCCXXVIII. & MDCCXXXIII. fuit manifestissimum: in quibus nempe Tussis gravissima omnes pene Equos corripuit uno, alterove, Mense citius quam Homines.

Quum nimirum hoc Animantium Genus maxime sub Dio versetur, morbosæ Aeris *Diathesi* sit valde obnoxium necesse est, nón tantum Aerem inquinatum respirando, eumque per Cutis *Poros* imbibendo forsitan; sed, dum Aquas hauriunt, & carpunt Gramen, condensatam quasi sub Specie Roris *Atmosphæram* morbidis Particulis contaminatam, exugunt: nam ut Lucretius Libro VI.

Aut in Aquas cadit, aut Fruges persidit in ipsas,
Pestilitas.

Inde est fortasse, quod morbi hujusmodi *epidemici* longe frequentius inter Rusticos & Paganos oriuntur, quam Incolas inter Urbium & Oppidorum; in his quippe Locis Ignes perpetui, Frequentia Hominum, atque id Genus alia, gravem noxiumque Aerem mutant maxime, aut omnino depellunt: donec ita tandem sit onustus morbosa materia, ut, rupto quasi Agere, Torrentis ad instar, irruat ubique. Hoc hisce sit Argumento, quod, qui intra Domicilia luculenta versabantur assidue, rarius *Epidemico* Anni MDCCXXVIII & MDCCXXXIII, correpti fuerunt.

(B) Constat utique a primo Autumno *Atmosphæram* fuisse crassam admodum, & Vaporibus plurimis onustam, quos Ardor vehemens præ-

gressæ Tempestatis elevaverat: qui, licet hic ita condensati fuerint, ut, sæpe sub Forma Pluviæ, durante Septembri & Octobri, deciderent, atque ita nostrum non inquinarent Aerem; in aliis tamen Locis & September & October fuere crassissimo Aere fœdati, & Menses proinde insaluberrimi. Per Novembrem certe, Aer, etiam hic, fuit crassus admodum & gravissimus, omnigena nempe Fuligine e retorrida Tellure exhalata obscuratus: atque ab hac causa tanti fuit Ponderis non a pura sua *Elasticitate* & Gravitate propria, quæ Vapores evehunt altius, eosque dispergunt æquabiliter.

Qui præsentem *Atmosphæræ* Faciem, dum Morborum *Epidemicorum* Causas disquirunt, intuentur solum, nec respiciunt elapsam, parum utique vident, aut eorum Causas, aut Naturam. Exemplo sit Aeris Constitutio sicca & frigida, quæ, non tantum uno, vel & altero, Die durans, nimiam Fibrarum Rigiditatem generat, & morbidam Humorum Densitatem, nisi & per Dies aliquot continuos duraverit. Rarissime vides graves & pestilentes Febres fieri valde *epidemicas*, si non post eximiam aliquam *Atmosphæræ* Qualitatem, diu perstantem.

Per Constitutiones Aeris mutabiles, Fibras forte nimium corrugat hodie siccus frigidusque Boreas, cras eas forte relaxat nimis humidus Auster: ita quoddam quasi Æquilibrium, in quo Sanitas consistit, servatur; atque id maxime profecto, si quis probe cavet subitas has mutationes. Haud raro hercle notavi, post Procellas gravesque Pluvias, Febres *epidemicas* multum fuisse imminutas, & vi & numero; *Effluviis* nempe contagiosis & *morbificis Atmosphæræ*

phæræ Conſpirationibus, hoc modo, diſperſis. Ideo forte divus Auguſtus, cum in Gallia moraretur, Templum & vovit & fecit Circio, Vento vehementiſſimo; eique Turbini, etſi Ædificia ſæpe diruenti, Gratias publicas agebat Gens Gallica olim, referente (*) Seneca: utpote cui Salubritatem Cœli ſui deberet.

(*) *Quæſtion. Natural. Lib. 5. Cap. 17.*

DE CONSTITUTIONE AERIS ET MORBIS EPIDEMICIS,

Anno MDCCXXVIII.

JANUARIO.

PLUVIOSA admodum (A) humidaque Tempeſtas induxit Annum; in ipſo quippe Menſe Januario cecidit Pluvia ad Dig. *6*. 108. immenſa Quantitas! Fuit porro Nivis aliquantum, Gelu parum valde, Procellæ utique ſatis. *Mercurius* in *Barometro* depreſſus fuit maxime, ab ipſo Initio Diem xxi. aduſque, ſæpe infra 29, 0. Ventus ut plurimum auſtralis erat, vel occiduus, iſque ſæpe nimboſus: ſub finem Menſis autem Subſolanus, flante nonnunquam Borea, Cœlo Apricitatem & Columnæ mercuriali Altitudinem dedit, Nive ſubinde, aut Gelu ſequente. A xxvi. ad xxviii. haud parum Pluviæ decidit, etſi *Baroſcopium* fuit ad 30, 0. & altius, Vulturno ſpirante: Argumentum ſane Aerem onuſtum eſſe Vaporibus adhucdum.

Plu-

Pluvia Die $\overset{ii}{1}$.—$\overset{iii}{6}$.—$\overset{ii}{8}$.—$\overset{i}{10}$. $\overset{iii}{13}$. $\overset{ii}{14}$. 16. $\overset{ii}{17}$. $\overset{iii}{18}$. $\overset{iiii}{19}$.——22. 26. $\overset{ii}{28}$.

Vehemens Grando corruit 15. p. m. SS VV 3. Nix gravis 23. a m. ENE 3.

Tota Quantitas adeo Aquæ pluviæ collectæ æquabat 6 108.

(B) Maximi Maris Æſtus inundantes 18. 19. SSE 3^x. Barom. 28. 5.

Merc. ii Altitudo maxima fuit Die 31. *viz.* 30. 2. E b N. 2.
—— —— minima —— —— 18. —— —— 28. 5. SSE 3x.
Barometri media Altitudo 29. $3\frac{17}{31}$

Dies frigidiſſima fuit 25. Therm. Haukſ. 69. NN VV 1.
—— tepidiſſima —— 3. —— —— —— 50. S VV 1.
Temperies Aeris media $56\frac{5}{31}$

Ab incipiente Menſe Tuſſes & *Catarrhi* fuerunt valde frequentes, ſæpe cum Tumore Faucium moleſto, levi comitante Febricula plerumque: *Rheumatiſmi* & Anginæ paſſim. Magnus adeſt undique Spirituum Languor, & creber *Paroxyſmus hyſtericus*.

FEBRUARIO.

Altam tenuit Stationem *Mercurius* ab Initio Februarii ad Diem xviii. ſpiraverunt ut plurimum interea Venti aquilonares, qui Cœlum reddidere ſiccum & apricum, Terramque aſtrictam Gelu, ineunte præſertim Menſe. Poſt Diem xviii. Nix, Pluvia, Ventuſque ut plurimum auſtralis: Temperies Aeris multo magis tepida & humida fiebat, gravi Pluvia ſub finem ruente.

Pluvia, Die 13. 18. $\frac{11}{20}$. $\frac{11}{21}$. $\frac{11}{22}$. $\frac{11}{23}$. $\frac{1}{25}$.
Dig. Dec.

Nix multa 19 = 1.924.

Levis fuit *AB* 26. Hora 9. p. m. E b N 1.

Mercur. Altitud. maxima 2. 30. 3. E N E 3. — — minim. 20. 29. 0 VV S VV 2. } media Altitud. hoc Mense 29. $8\frac{9}{29}$

Dies frigidissima, 1. 67. N E 2. — tepidissima, 25. 47. 8 1. } media Altitudo Thermom. $57\frac{16}{29}$

(C) Tusses, quæ a primo Januario fuerunt valde frequentes, jam factæ frequentissimæ, plurimis, Junioribus præcipue, infestæ sunt; quibus accesserunt Destillationes maximæ, ac Dolores Faucium atque Dentium, cum Glandularum Parotidum & Maxillarum Tumoribus. Hæc fere omnia in Mense superiore, at jam cum his ingruit *febrilis* Affectio & Respiratio difficilis, imo pluribus, medio in hoc Mense accidebant Pleuritides & Peripneumoniæ; quorum Sanguis extractus fuit viscidus & parum *serosus*: cum tamen, durante Januario, vel ab ipsis *Rheumaticis*, raro fuisset valde glutinosus. Tunc porro satis fuit exhibuisse Spirit. Volat. oleos. Elix. Asthmat. le Mort. aut tale quid ex lenioribus Diluentibus, ad Sudores eliciendos & Tussim sopiendam; raro Venam secantes, nec *Epispastica* frequenter admoventes. Jam Sanguinem mittere sæpe necesse erat, & repetitis *Anodynis* Vehementiam Tussis lenire; *Anacatharsin* & facilem Respirationem larga pectorali & molli Potione detergente moliri: ad quem quoque Finem Opus sæpe fuit Medicamentorum ex Oleosis, Gum. Ammoniac. Oxymel. Scillitic. &c. cum eo tamen,

men, ut, dum hæc facta ſunt, Virium Languor Cardiaca leniora poſtularet; *Epiſpaſticis* interea crebro applicatis. Febris namque fuit lenta plerumque, Urina neque rubra valde erat; nec Lingua valde arida, nec urgebat importuna Sitis. Hoc Menſe porro *Variolæ* erant *ſporadicæ* & mites, raro lethales.

MARTIO.

Ventus Martio regnans fuit occidentalis, ſubinde ad Auſtrum, ad Septentrionem ſubinde, vergens, conſequente, ut ſolet, pluvia, ſeu aprica Tempeſtate. *Mercurius in Barometro* inconſtans, raro ſublimis. Nebulæ ſæpe, Procellæ aliquando, Nivis aliquid ſub finem Menſis. Temperies Aeris craſſa & humida, attamen non valde frigida.

Pluvia 1. 3. 6. 8. $\overset{ii}{\overline{9}}$. 11. $\overset{i}{\overline{13}}$. 14. 16.—18. $\overset{iii}{\overline{19}}$.
20. 22. 24.—26—$\overset{iii}{\overline{29}}$ ⇉ 3 317. (Dig. Dec.)

Procellæ 14. 15. S 4. cum maximis Maris Æſtibus. Nix alto mane 27.

AB 22. 10. p. m. VV N VV 1. Levis *AB* 23. 8. p. m. N N VV 1. Maximus Halo circa Lunam 11. 12.

Mercur.	Altitud. maxim. 3. 30. 2. Malacia.	media 29. $6\frac{11}{30}$
	—— minim. 14. 29. 1. S. 4.	
Dies frigid. 27. 60. N N VV 3.		media Term. Altit. $49.\frac{12}{30}$
— tepid. 17. 45. VV 2.		

Tuſſes frequentiſſimæ toto hoc Menſe, levi plerumque cum Febricula. Febres *rheumaticæ* & *catarrhales* quamplurimæ; Ægrotantes omnes ad Sudores erant valde prompti.

(D) Tertianæ exquisitæ, ac semitertianæ, Febres, jam sunt frequentiores longe quam assolent in hac Regione: in Paroxysmis urgens maxime Vomitus biliosus; æruginosus, cum immensa Pituitæ tenacis Copia; *Cephalalgia* gravis, ac sæpe Delirium. Perpauci nunc *Variolis* laborant; aliqui *Rubeolis* corripiuntur & Juniores & adulti.

APRILI.

Principio Mensis multa Pluvia, cadente *Mercurio*; assurgente vero, medio Aprili, Apricitas, Aer interim crassus & nebulosus. A Die xix. ad Finem usque humilem plerumque Stationem tenuit *Baroscopium*, plurima ruente Pluvia, ita ut paucissimi intercurrerent Dies aprici. Aer fuit valde crassus, humidus & subfrigidus toto fere Mense: Sæpe Ventus occidentalis, persæpe furens Auster. Viæ publicæ omnes Aqua & Limo plenæ sunt.

iii ii i i iiii i iii i
Pluvia 1.—3.—5. 8. 9.13.19. 20.21.22.23.
ii i Dig. Dec.
25. 26. 28.—30. = 4. 153.
Grando 11. 12. VV N VV 1.

Merc. Altitud. maxim. 16. 30. 0. Malacia. } media 29. 5 $\frac{5}{30}$
—— —— minim. 29. 28. 9. S b E 3. }
Dies frigid. 11. 55. N VV 1. } media Therm. Altit. 45 $\frac{13}{30}$
— tepid. 18. 36. S S VV 1. }

Morbi superioris Mensis, jam vi & numero aucti grassantur maxime: imo Febres intermittentes a levi sæpe Errore in putridarum Classem transiliunt, haud contemnendo Ægrotantium Peri-

Periculo; facillime porro recidivæ corripiunt, quos ex toto reliquerant ante.

MAJO.

Aeris Constitutio humida & Ventus australis ad medium prope Mensem duraverunt. Initio Barometer fuit depressus; a xvi. Caurus, aut Septentrio, leniter spirans *Mercurium* tenuit ad 29. 8. circiter fere ad Finem usque: Aer interim siccus erat & subtepidus.

Pluvia 1. 2.—5. 9. 10. 12. 15. 18. 20. 21.
Dig. Dec.
= 1. 633.

Merc. Altitud. maxim. 21. 30. 0. Malacia. } media 29. $6\frac{12}{31}$
— — minim. 3. 28. 9. S S E 3.
Dies frigid. 1. 46. S b VV 3. } media Therm. Altit. $35\frac{27}{31}$
— tepid. 23. 30. VV N VV 1.

Febris *Catarrhalis* ac Tusses jam evanuere penitus; at (E) Febres intermittentes sæviunt adhuc. Vix ullæ nunc *Variolæ*.

JUNIO.

Prior Junii Pars Ventos habuit australes & occiduos, Pluviamque haud exiguam; *Atmosphæra* etiam plerumque crassa erat & humida: *Baroscopium* mediam fere tenuit Stationem. Posterior Mensis Pars erat magis serena, sicca & calida; Venti ab Oriente, aut Plagis arctoïs.

Pluvia 1. 2. 4. 7. 8. 9. 11. 12. 17. 20.
Dig. Dec.
25. 26. = 1. 636.

Ful-

Fulgur & Tonitru, 17. 26.

Mercur. Altitud. maxim.	28. 29. 8. N. 1.	media 29. $5\frac{17}{30}$
— — minim.	8. 29. 2. S VV b S 2.	

Dies frigida	10. 37. VV N VV 1.	media Therm. Altitud. $30\frac{14}{30}$
— calida	29. 23. E S E 1.	

Febres intermittentes adhuc passim; aliquæ putridæ, lentæ, *nervosæ*.

JULIO.

Per Initia Mensis Aer fuit apricus, siccus & fervidus; Ventus aut nullus, aut Subsolanus; Ros plurimus; labente autem *Mercurio* ix. & x. multa Pluvia, resurgente paulo post, Serenitas: dein relabente magis xv. & xvi. gravis Pluvia: varia post Tempestas ad Finem usque Julii, Vento plerumque ad Occidentem vergente: Aer interea erat longe humidior, & ad Finem valde crassus.

Pluvia $\overset{''}{9}$. $\overset{''}{10}$. $\overset{''}{15}$. $\overset{''}{16}$. 17. 18. $\overset{'''}{20}$. $\overset{'}{25}$. $\overset{''}{26}$. 28. 30. = 3. 179.
Dig. Dec.

Die 2. Hora 11. p. m. malacia; permagnum observavi Lumen boreale, cujus Radii lucidi, at non colorati, vibrantes, terminari videbantur in coruscante quasi Umbella paulo ultra Zenith octo, decemve, fere Gradus, Meridiem versus. Centrum hujus lucidæ Coronæ eodem fere Intervallo distabat ab Arcu meridiano, certissime ad Orientem: quod idem utique haud raro nuperis Annis notavi. Durante Splendore hoc boreali plurimus Ros decidit; si ventus fuit aliquis, a Septentrione venit.

Die

Die 22. H. 9. p.m. N. 1. leve, at insolitum Lumen boreale eluxit, cujus Radii pyramidales, inverso plane Ordine, vibrabant: horum enim Vertices ad Centrum, quasi paulo infra Horizontem, sub ipso Axe boreo tendebant. Die 4. & 17. VV N VV 1. parvæ *AB*, at nihil insoliti. Tonitru 8.

Mercur. Altitud. maxim. 3. 29. 9. Malacia } media 29. 6.
— — minim. 16. 29. 0. S.VV. 1. }

Dies frigid. 20. 37. E. 1. } media Therm. Altitud. $28\frac{16}{36}$
— fervidus 7. 18. E S E 2. }

Febres tertianæ & duplices tertianæ adhuc, paucæ quoque putridæ. Languores graves a profusis Sudoribus, quibus omnes infestantur maxime: Laxis nempe & patulis Cutis *Poris* Humores, a Fervore Tempestatis rarefactos, & colliquatos, immoderate transmittentibus.

AUGUSTO.

Ineunte Augusto Cœlum fuit plerumque fudum, Aer siccus & fervidus, *Barometer* altum tenuit Locum, Venti Septentrionales: exeunte autem Aer fiebat humidior longe, & cum *Mercurio* decidit Pluvia; interim Zephyros, Libs, aut Corus, perflabant assidue.

Pluvia 1. 11. $\overset{'''}{13}$. 17. $\overset{'''}{20}$.—22. 24.—$\overset{'}{27}$. $\overset{''}{28}$.
Dig. Dec.
29 = 1. 894.

AB. 18. 20. p. m. N N VV 1. Fulgura & Procella 20. Nocte. S VV.

Maximus Maris Æstus 27. S S VV 3—28. S VV 3.

Mer-

Merc. Altitud. maxim. 9. 30. 1. N b VV 1. } media 29. $6\frac{20}{31}$
—— minim. 28. 29. 0. S VV 3x }
Dies frigid. 29. 38. N VV 1. } media Therm. Altit. $30\frac{4}{31}$
— fervid. 5. 20. VV N VV 1. }

Febres intermittentes sub Finem Mensis frequentiores: *Diarrhoeae* & Morbi colici plurimi.

SEPTEMBRI.

Corus fere spirabat quotidie ab Initio Septembris ad Diem xi. *Barometrum* attollens, Nubesque dispergens pulcherrime. A xvii. ad ipsum Finem Ventus ex Oriente, flectens subinde ad Austrum, subinde ad Septentrionem, furens, saepe perflabat, & *Mercurium* magis quam quis crederet, deprimebat, haud multa nempe tunc decidente Pluvia: interim humidus erat & frigidus Aer.

Pluvia, 4. 6.—8. 10. 16. 17. 18. 23.—25.
Dig. Dec.
26.= 1.526.

Maximi Maris Aestus a 22. ad 25. perfurente Vulturno.

Merc. Altitud. maxim. 10. 30. 0. N VV 1. } media 29. $5\frac{21}{30}$
—— minim. 24. 28. 5. S E b E 3x. }
Dies frigid. 20. 46. E b N 3. } media Therm. Altitud. $38\frac{18}{30}$
— tepid. 1. 27. Malacia. }

Febres intermittentes passim & nonnullae putridae, *Diarrhoeae* quamplurimae; morbus autem colicus rarior solito hac Tempestate: haud pauci *Ophthalmia* & Tumore Colli Faciumque correpti sunt.

OCTO-

OCTOBRI.

Libs fere perpetuus flavit a ii. ad xiii. Octobris *Mercurio* multum cadente; Pluvia interim continua decidit: post Boreas, aut Euronotus, xxvii. adusque, scandente *Baroscopio*, & consequente Apricitate; inde humidus Auster gravem perpetuamque Pluviam demisit.

Pluvia 2. 3.—6. 7. 8.—10. 12. 13. 20. 21. 24. 28. 29. 30.= Dig. Dec. 5.386.

AB. 1. 8. p. m. NNE 1. levis *AB.* 14. 9. p. m. NE. 2.— 15. NNE. 1.—22. ENE 1.

Merc. Altitud. maxim. 16. 30. 2. NNE 1. — — minim. 8. 28. 8. SVV 2. } media 29. 5 $\frac{4}{31}$

Dies frigid. 16. 55. NNE 1. — tepid. 2. 40. SSVV 2. } media Therm. Altit. 46 $\frac{16}{31}$

Febres *Erisipelatōdes* & *Petechiales* passim.

NOVEMBRI.

Pluvia adfuit perpetua, non tamen valde gravis, ad ix. Diem Novembris, dum Ventus ex Austro plerumque fremuit maxime. Aer interea fuit humidus valde: tunc Aquilo discussit paululum Nubes, flectens inde varie Ventus ad Occidentem, per Austrum recurrebat tandem donec Orientem attigit, mutans interim assidue Cœli Faciem & *Barometri* Stationem: post vero deflectens ad Septentrionem, rigidam invexit Brumam, Cœlumque serenum.

Plu-

Pluvia 1. 2. 3.—8. 9. 14. 16. 18.—20. 22. 24. 25.=3. 535. Dig. Dec.

Procella 1. mane primo VVSVV—15. Nocte. SbE—18. H. 2. p. m. SSE. 4.

Levis *AB.* 22. Permagnus & vividus Halo circa Lunam 6. 10. p. m. S. 3. Maximus Maris Æstus 18. SSE. 4.

Mercur. Altitud. maxim. 30. 30. 2. Malacia. — minim. 25. 28. 8. ESE 3. } media 29. $5\frac{25}{30}$
Dies frigid. 30. 72. rigidissimum Gelu! — tepid. 7. 42. SSVV 3. } media Therm. Altitud. $54\frac{24}{30}$

Morbus pestilens inter Boves. Coryzæ & Tusses sunt valde frequentes.

DECEMBRI.

Ab initio Decembris subsedit sensim *Mercurius* in *Baroscopio*, multa ruente Pluvia. Ventus fuit interim varius quotidie, Aer autem maxime humidus; donec Aquilo mutavit Rerum Faciem, Geluque rigidissimum protulit & Nivem; eaque borealis Ventus, aut Orientalis, continuabat ad ipsum Anni Exitum.

Pluvia 3. 4. 5.—7. 8.—10.—12. Nix 17. 18. 21. 23. 24. 25.=2. 273. Dig. Dec.; Nive excepta, eam namque totam non potui ullo modo colligere, quum cito impleverit Vas recipiens, ibique congelata remanserit, avolante reliqua: fuit autem ejus Quantitas proculdubio haud exigua, cum alta fuisset undique sexdecim saltem Digitos.

Mer-

Mercur. Altitud. maxim. 15. 30. 3. N. 1. } media 29. 7 $\frac{4}{31}$
— — minim. 8. 28. 8. S b VV 3.
Dies frigid. 23. 75. N. E. 2. } media Therm. Altitud. 64.
— tepid. 7. 52. S S VV 3.

Febres *rheumaticæ* paſſim, & Paroxiſmi (F) Aſthmatici frequentes: quamplurimæ Tuſſes, eæque ſæpe graves, ſub Finem Menſis præſertim.

Dig. Dec.
Tota, quæ decidit, Pluvia hoc Anno fuit 36. 564

Notationes aliquæ.

(A) Aer fuit ita humidus forte quod parum admodum Gelu fuiſſet. Gelu certe Atmoſphæram reddit ſiccam, condenſando Vapores, eoſque Terræ coagmentando; Terra interim ipſa ita Gelu conſtricta eſt, ut Exhalationes impediat. Hoc in Delegationibus eſt maxime conſpicuum, ubi omne Solum, quaſi Aqua perfuſum, humeſcit, imo fere ſpumeſcit; data ſcilicet Via Vaporibus a Calore ſubterraneo elevatis, at Gelu ante ad Terræ ſuperficiem aſtrictis. Hinc eſt quod Gelu diu durans Terram fœcundet, retentis nempe ſalinis & ſulphureis Halitibus, ut Agricolæ norunt: atque hinc forte poſt longum Gelu, cum Delegatio accedat, morbi *Epidemici* oriuntur, ut obſervatur ſæpiſſime.

(B) Nonne hi Maris Æſtus exundantes, partim fortaſſe, pendebant a maxima Aeris Levitate,

has

has in Regiones incumbentis, qui Maria nostra longe minus premebat quam circumfusum Oceanum; Aquis nempe hic confluentibus ad Æquilibrium restituendum? Quoniam Aquam inter & Argentum vivum interest differentia, quod ad Pondera, 14. ad 1. quam proxime; sequitur manifeste *Barometro* in hac Regione integrum Digitum subsidente, Aquas debere hic quatuordecim Digitos altius assurgere, quam ubi, ex Proportione dicta, major est *Atmosphæræ* Pressura.—— Annon porro hac ipsa de Causa forte violentissime urgente, displosis scilicet subito Vaporibus, Aereque pro Tempore maxime rarefacto, Columnæ istæ Aquarum (quas *Spouts* vocant) & immensi isti Fluctus (quos *Boars*) evehuntur nonnumquam? Fulgetra namque semper fere hæc comitantur *Phænomena*, quæ momentaneum quasi Vacuum faciunt. Haud semel certe memini Montem quasi Aquarum (quem a *Boar* hic vocant) perbrevem intra Horæ Quadrantem, imo multo minore Temporis Spatio, inundasse ad Altitudinem perpendicularem Pedum saltem duodecim, atque mox recessisse penitus: quod vix forte ulla alia Ratione explicari potest.

(C) Humida valde frigidaque Aeris intemperies semper Gravedines, Tusses, & morbos a *serosa* Colluvie pendentes, gignit; idque non solum *Perspirationem* inhibendo, sed & insuper Humiditatem noxiam, Sale aereo sive Nitro gravidam, Sanguini per ipsos Cutis Poros insinuando: nec dubito, quin ob has Causas Tusses Britannos nostros longe magis infestent quam Gallicum, aut Hesperium, Populum, qui sicciore gaudent & tepidiore *Atmosphæra*. An Aer ipse quidem Corpora nostra subire potest

test sub Aeris Forma, dubito; per (*) Cortices autem Plantarum, imo Arborum, penetrare certum est. Extra omne dubium vero aerea Humiditas Cutis *Poros* permeat; nec mirum, quippe durissima Ligna & Saxa penetrat. — Plura sane Experimenta hanc aerei Humoris Attractionem confirmant; & quid quæso huic sit magis Impedimento quam Terebinthinæ, aut Argenti vivi Exhalationibus, quæ vel intimum intrant Corpus? (**) Juvenis quidam sanus, Jejunio & Labore confectus, Spatio unius Noctis octodecim Uncias imbibit per *Poros*. Hoc, etsi non tanta Quantitate, notant sæpissime, qui Cursibus præsunt equestribus, ubi jejuniis ad certum Pondus redigendi sunt Equisones.

Tria hinc in regenda Valetudine Consectaria ducantur: 1. Ut jejunus Nemo, nec fatigatus admodum, contagioso se committat Aeri, aut Febre maligna, aut pestilente, correptos invisat; pluribus, imo Medicis, hoc fuisse Exitio memini: tunc enim ex facili *Effluvia* morbida accipiunt.

2. Cavendum est maxime, ne quis diu in Aere inquinato versetur. Methodici olim, Teste (***) Cœlio Aureliano, vel Cubiculi Aerem medicabant: plurimum utique interest, an subfrigidam respirat Auram ardente laborans Febre, an æstuosam, liberam, an densam nimis; ideo, jubente (****) Celso, in amplo Conclavi tenendus est; si id quidem non est, eluceat modice Focus, quo per Caminum impura & morbida Mephitis eliciatur, quæ diu aliter stagnans magis magisque in Ho-

(*) Hales's *Vegetable Statics*, cap. 5.
(**) Vid. *Jacob. Keil.* Medicin. Static. Britan.
(***) L. ii, cap. 36. (****) Lib. iii. cap. 7.

ras pestifera redditur; atqui hoc modo perflabile servetur Cubiculum tutissime.

3. Hinc porro vides quanto discumbis Periculo cum impuro Lecti Socio; quot tabidos, hac de Causa, factos novi, sanissimos olim? quantum hinc cavenda Lecti Consortio? quantum hinc marcet formosa Puella sicco admota Seni; dum ille vigescit? Nec melior potuit inveniri modus refocillandi decrepitum Judæorum Regem, David, quam consulendo ut illum in Sinu foveret perpulchra Shunamita Virgo.

(D) Ex humida valde & minus *elastica* Aeris Constitutione Sanguinis Lentor nimius producitur facile; unde *Circulatio* per Vasa minima haud expedita, per majora autem debito rapidior, eaque aucta plurimum a suscepto Frigore, *Perspirabile* subito reprimente. Unde Paroxysmus sequitur febriculosus; qui tamen brevi facessit, amotis nimirum Repagulis, & consequente Sudore, nisi aut Sanguis sit lentus valde aut viscidus: tunc enim vel putrida ac lenta Febris, vel ardens ac vehemens, subsequitur; prout nempe Fibrarum *Tonus*, magis minusve *elasticus*, & Status Humorum disposuerit. Quamobrem monerem Tyrones medicos, ne nimium forent in exhibendo Corticem Peruvianum, *Alexipharmaca & Salia volatilia*, præpropere, in ipso præsertim Initio Febrium intermittentium, nec nisi post debitas (prout fuerit opus) *Evacuationes*: Error namque talis haud raro Pleuritides & Peripneumonias arcessit, aut Febrem cum Delirio, vel Comate, continuam. Febris utique intermittens raro aliquem jugulat; si tamen, ex ea, facta est continua, in malis Æger est (monente Celso Lib. iii. capit. 15. ad finem.)

In

In primis ideo Acceſſionibus vix aliquod Ægro neceſſe eſt, niſi ut ſorbeat affatim Potum aliquem diluentem, tepidum; quod & Horrorem diſcutit, & Vomitum, ſi urgeat, promovet, finemque tandem *febrili* Paroxyſmo facit, Sudores eliciendo: ad quod idoneum eſt maxime ut Æger ſe in Lectulo contineat, durante Paroxyſmo. Tunc demum Febre bene finita, ex Medicamento vomat, Alvum purget denuo, aut ſaltem ducat, ſi cita ante non fuerit; tunc enim, Rhabarbaro exhibito prius, eam comprimere licet.

Multum utique facit ad omnigenas Febres extinguendas, poſt debitam (ſi ſit neceſſe) Sanguinis miſſionem, primarum Viarum a putrida *Cacochymia* Purgatio. Neque hoc ſolum modo prodeſt Vomitus, ſed & ipſa ejus Actio Obſtructiones, vel in ipſis Corporis Penetralibus, reſerare apta eſt: ad utrumque igitur Scopum eum provocare utile eſt; id ipſum quippe Febres quaſdam intermittentes ſæpe ſæpius curavit.

Poſt ſecundam, tertiamve, Acceſſionem quod Genus Febris ſit ſcire licet, atque exin Medicinam aptare idoneam, in qua Jure merito primum obtinet Locum Cortex Peruvianus: at neſcio quo Fato, utcunque ſeduli fuerimus in iſto eligendo, ad has Febres abigendas, Opinione longe minus profuit; niſi primo Cinnabari, Camphora, Myrrha; poſt *Stomachicis aromaticis* & *Chalybeatis* adjutus. Tunc equidem *Mercurii alkalizati* Uſus mihi haud innotuit, quem paulo poſt tamen mecum communicavit optimus ille, celeberrimuſque Medicus, D. D. Cheyne: hanc vero Mercurii Præparationem ad plurimos Morbos maxime efficacem eſſe millies inde inveni. Maximam profecto vim habent *Mercurialia* con-

tra Sanguinis Lentorem & Obstructiones Vasorum; imo sine Stimulo salino præparata non solum in Febribus intermittentibus esse utilissima, sed & in *Pleuriticis*, *Peripneumonicis* & *Rheumaticis*, post debitam Sanguinis Missionem, plurimum prodesse novi: dum enim lentos attenuant Humores, parum interim rarefaciunt Sanguinem, aut exagitant, etsi Pondere suo momentum ejus multum adaugent. Acutissimus JURINIUS demonstravit olim, (*) Gravitatem Globuli Sanguinis rubri esse ad Gravitatem Seri, ut 1126. ad 1030.: atqui tantæ potissimum Gravitatis effecti videntur Globuli, ut Seri Tenuitatem conservarent, & sanguineos Tubulos præstarent meabiles; at cum magna adsit Tenacitas Humorum, & Obstructio Vasculorum pertinax, iis utique utendum est, quæ multo majore pollent momento.

Sub Finem vero harum Intermittentium *Stomachica Chalybeata & Austero Aromatica* juvabant maxime, queis sine Tumor Pedum *oedematosus* semper, & recidivæ Febres accedebant sæpissime; imo cum morbus ex toto discussus fuisset, ad Recidivam præcavendam commodum erat omnino, Die scilicet octavo, vel decimo post Corticem Peruvianum & *Martiata Stomachica* resumere, ad paucos saltem Dies. Nonne ideo eadem hæcce, subinde assumpta, perbona sint ad *Prophylaxin*, dum Aer nimis humidus & parum *elasticus* Sanguini Lentorem inducit, & Vim Fibrarum enervat; idque præcipue debilioribus, ac *Systasi* Nervorum infirma affectis? Hæc utique Methodus mihi optime cessit in *Hystericis*

(*) *Transact. Philosop. Anglic.* N. 361.

stericis & hypochondriacis sæpissime——Hoc forsan haud absurdum erit Monitum iis, qui haud prospera Valetudine gaudent, aut illis, qui eorum Sanitati prospiciunt. Delicatulis, ac Mollitiis fluentibus, haud injucundum, nec forte inefficax Antidotus, erit Malum Aurantium Hispalense tostum, ex Vino rubro generoso; post debitam Infusionem.

Nihil sane ad Febres intermittentes eradicandas facit magis quam frequens Vomitio; præcipue ubi Nausea & Vomitus urgent, quod in his fere accidit semper: dum namque Stomachus, seu muco acido obrutus, seu biliosa Colluvie, languet, quasi Vas iners, Fermento imbutum putrido, Ingesta omnia corrumpit: hinc perpetuus morbi Fomes, donec perpurgatur Ventriculus. —Ad movendum autem Vomitum, vel Decoctum Radicis Ipecacuanhæ, vel Infusio ex Vino, exhibetur tutissime; si vis aliquid fortius, Vini benedicti Cochleare unum, alterumve, adjici potest. Perperam vero (quod suadent nonnulli) oleosa, aut immensa subtepidæ Potione sollicitatur, quarum prior oblinit potius quam deterget Ventriculum, cum altera onerat nimium: imo sæpe adeo non juvant immanes isti Haustus, ut, Stomachum nimio plus distendendo, Vim ejus constringentem, omnemque Actionem perdant omnino. Longe igitur longeque rectius promovetur Vomitio modica Potione tenuis Infusus Florum Chamæmeli, sub Finem vero Vini rubri cum Aquæ Dimidio, Duplo, aut Triplo, prout Res exigit, in quo lene aliquod Aromaticum sit incoctum: Sustentat hoc quippe totius Corporis Vires, & naturalem Ventriculi Potentiam erigit plurimum, ita ut quicquid Plicis suis inhæret exprimat, se nempe corrugando validius; adeoque

tandem Ventriculi Tunicas corroborat, ut multo minus postea sit obnoxius Illuviei nocenti. Hinc fit quod Vomitus ex Vino rubro austero & aromaticis parato tantum Arthriticis prosit, ubi morbus Stomachum occupaverit.

(*) Provocabant olim Romani Luxuriæ Causa Vomitum, quidni nos Sanitatis? Quandoquidem vix aliquid subest Periculi, modo descripta excitetur Methodo, & post debitam, si commodum est, missionem Sanguinis: nam sive plus est injectum quam quod concoqui possit periclitari ne corrumpatur non oportet; sive jam corruptum est, nihil commodius est quam id, qua via primum expelli potest, ejicere. Haud alio utique modo expurganda est Colluvies Stomachi biliosa, aut pituitosa, multorum sane Morborum Origo & Fomes: quicquid enim prima Digestione corrumpitur, haudquaquam emendatur in secunda Concoctione, adeoque qualis efficitur *Chylus*, talis fit Sanguis.

Nec solum Corporis Vigorem conservat purus firmusque Stomachus, sed & Animi etiam Acumen; ideo (**) Carneades, Academicus, scripturus adversus Stoici Zenonis Libros, superiora Corporis candido Elleboro purgavit: perpauci sane Philosophi ex Apicii Schola prodiere; vix aliquid certe Cerebro officit magis, quam ingluvie distentus Venter.

Audi (***) Horatium, haud omnino Pithagoricum

—— Quin Corpus onustum
Hesternis Vitiis Animum quoque prægravat una,
Atque affigit Humo divinæ Particulam Auræ.

Qui

(*) *Celsus*, Lib. i. cap.3. (**) *A. Gellii*, Lib.xvii. cap.15.
(***) *Sermon*. Lib. ii. Satyr. 2.

Qui secum reputat Nervi *intercostalis*, *& Paris vagi*, sive octavi, longas Ambages, Implexus, Ramusculos, horumque Concentum atque Consensum: quorum alteruter Veneno, aut acri aliquo tactus, Vomitum ciet illico; qui porro spectat, Actione Vomitus, omnem intendi Nervum, omnemque concuti Fibram; idoneus solum est Judex, quibus in morbis, quaque sub Conditione, excitanda sit Vomitio: in pluribus haud dubio utilis est admodum, quum & omnes Corporis Humores attenuet, omnesque promoveat Secretiones.

(E) Haud ita multum in medendi Methodo mutavi, ni quod opportunum esse invenerim Medicamentis, supra laudatis, addere Elixir Vitrioli, & Aquas Spadanas, aut Pyrmontenses, haurire quotidie. Nec pœnitendo utique Eventu, tunc Temporis, Balneum frigidum commendavi; præcipue convalescentibus ab intermittente rebelli: ad Fibrarum nempe Tonum restituendum, & Humores lentos comminuendos. Hinc didici tandem quantum potest tale Remedium, ubi vix alia proficit Methodus, idque nonnumquam in pertinace Quartana: novum hoc forsan & inauditum, mihi vero probe expertum.

(F) Dum Subsolanus afflat, seu Boreas, Aer & elasticus valde & gravis evadit; plerumque porro frigidior; solito magis ideo distendit, premitque Pulmones: quinetiam *Atmosphæra* ponderosior externum Corporis Habitum comprimit, &, si sit frigidior, Nervos Fibrasque cutaneas constringit: minus hinc Sanguinis εἰς τὰ ἔξω, εἰς τὰ ἔντερα vero ejusdem Congestio, & proinde motus rapidior. Non mirum ideo si infirma Pulmonum *Crasi* laborantes talem Aeris

Constitutionem male ferunt, Vesiculis nempe pulmoneis Aere distentis nimium, Vasculis sanguiferis Cruore. His de Causis quamplurimi, Vento ad Orientem vergente, certe certius fere Asthmatis Paroxysmo corripiuntur. His præcipue Asthmaticis convenit Sanguinis Missio, imo, *Dispnœa* urgente maxime, necessaria est omnino; tunc lenia *antiphlogistica* Purgantia, Gas Sulphuris, Acetum & Oxymel Scilliticum, ex Posca, Mulso, aut Potu tenui subacido, Paroxysmum solvunt: porro Pedes demittere in Balneum ex Aqua tepida hisce Auxilio est, Humores alliciendo ad Partes inferiores. — Novi Virginem elegantem uno, alterove, Die ante Menstrua, gravi Spiritus Difficultate corripi solitam, cui hoc certum semper subitumque attulit Levamen.

Pituitosis contra, humidisque Asthmaticis, Vomitoria, *Epispatica*, *Volatilia*, Purgantia fortiora, & Detergentia acriora opitulantur.

DE

DE AERE

ET

MORBIS EPIDEMICIS.

Anno MDCCXXIX.

Januario.

INEUNTE & exeunte Januario Aer fuit frigidus valde, Venti aquilonares; permagna Elevatio Barometri, Nebulæ sæpe densissimæ, & nonnunquam fœtidæ; Gelu frequens & rigidum valde. Medio autem Mense, subsidente Mercurio, Pluvia, Ventusque varius, qui ab Occasu vergebat plerumque ad Septentrionem. Ad Finem orientales Venti Aerem desiccabant plurimum, quamvis fuerat ante multo humidior.

Pluvia 4. 12. 13.—16. 19. 22. Nix 7 No. Dig. Dec.
Ete= 0. 900.

AB. permagna Die 6. H. 11. Noctis. ENE. 1. Lucidam quasi Nubem observavi, Die 14. H. 9. p. m. inter Orionem, Taurum & Os Ceti, coruscantem undique Radiis vibrantibus, lucidissimis,

mis, etsi ne vel minima alibi extiterunt Signa Luminis borealis, ista Nocte.

Merc. Altitud maxim. 9. 30. 4. Malacia. } media 29. $9\frac{30}{31}$
—— —— minim. 14. 29.1 VV N VV 2 }
Dies frigidissima 1. 74. E N E 1. } media Therm. Altitud. $61\frac{1}{31}$
— tepid. 19. 52. VV N VV 1. }

Tumor Faucium *anginosus*, & Tusses, valde frequentes; Perniones, etiam inter Adultos, frequentissimi: Pleuritides & Febres *rheumaticæ* passim. —— Prælarga Sanguinis missio *Pleuriticos* juvabat maxime, Potusque multus emolliens; eadem omnino Methodus *Rheumaticis* auxiliabatur: atroces vero Artuum Dolores plurimum levabant Fomenta tepida laxantia, admota subinde.

FEBRUARIO.

Initio Februarii *Baroscopium* indicavit 30. 2. flante Septentrione; post Diem vii. Ventus ab Occidente venit, flectens modo ad Austrum, mox quoque ad Arctum, Pluvia cadente: a xiv. ad Finem usque Flatus perpetui, ac sæpe vehementes; ex Oriente frigidam siccamque *Atmosphæram* fecere, surgente plurimum *Mercurio*.

Pluvia 4. $\frac{iii}{7}$. $\frac{i}{9}$. $\frac{i}{10}$.—12. Nix 5. 14. 24. Dig. Dec.
= 1. 184.

Ventus turbineus 23. 24. Fulgura 9. H. 8. p. m. S VV b S 3.

(A) Spiritus Thermometri Hauksbeiani sæpe ad *66.* hoc Mense subsidebat, cum tamen vix ulla uspiam visa fuerit Glacies, a xvii. ad xxi. præcipue.

Merc.

Merc. Altitud. maxim. 25. 30. 3. E. 3. } media 29. 7 $\frac{2}{28}$
—— minim. 10. 29. 1. VV 3.
Dies frigid. 6. 71. N. 1. } media Therm. Altitud. 62 $\frac{18}{28}$
— tepid. 9. 56. S VV b S 3.

Graves *Rheumatismi* & Arthritidis Paroxysmi, qui multo magis quam solito excruciant. Tusses siccæ, laboriosæ, frequentes sunt. Sanguis, e quocunque fere detractus, est crassus valde, & perpaululum Seri habet; ubi Febris aliquid accessit, admodum est viscidus: Pleuritides tamen, ac Peripneumoniæ, non æque frequentes sunt ac quis expectaverit. Multi adhuc Asthmate laborant; & plurimi, imo Adulti, Pernionibus vexantur.

MARTIO.

Frequens perflavit Aquilo ad xiv. usque Martii; xv. fremuit Vulturnus, plurima ruente Pluvia; xvi. & xvii. Boreas furebat maxime; sub Finem lenior spirabat ab Occidente Ventus, cadente *Mercurio*: Vehementissimus autem aderat Turbo e Septentrione xxiv. circa Meridiem. Aer fuit siccus & frigidus.

Pluvia $\overset{i}{\overline{1}}$. 12. 14. $\overset{iii}{\overline{15}}$. 16. 22. $\overset{i}{\overline{23}}$. 24. $\overset{i}{\overline{26}}$.
Dig. Dec.
27. 28. 30. 31. Nix. 11. = 2.092.

Rigidum Gelu 10.——13. Ventus plerumque N E. Procellæ 16. 17. 24.

Merc. Altitud. maxim. 17. 30. 2. N N E 3x. } media 29. 5 $\frac{25}{30}$
—— minim. 15. 29. 0. S E 3x.
Dies frigid. 11. 66. N 1. } media Therm. Altitud. 54 $\frac{24}{30}$
— tepid. 31. 49. VV S VV 1.

Gra-

Gravis adhuc ſævit *Rheumatiſmus* & Arthritis; nec cruciatus magis obſtinatos memini nec Arthritidem magis *anomalam*. Tuſſes *orthopnoicæ* moleſtiſſimæ, plurimos corripiunt, lenta ſæpe cum Febre; ſputa ſunt maxime viſcida & excreatu difficillima. His, Venæ Sectione peracta, Potio larga, diluens, calida, Detergentia dein ex Oximelite Scillino. Gum. Ammoniaco, Flor. Benzoes, *&c.* opitulantur, *epiſpaſticis* non raro admotis. Nihil magis fuit Tuſſi Levamento; nihil tutius, Elixir Aſthmat. le Mortii & Pilul. Mathæi. At hic notandum, quod perpetuum eſſe debet, ubi Attenuantia & *Volatilia* libere exhibentur, & *Veſicatoria* iterum atque iterum applicantur, multis Diluentibus utendum eſt: Lympha diſſipatur aliter, Cruor vero incraſſatur nimis & acrior evadit, unde neceſſario Inflammatio & Febris augentur.

APRILI.

Siccus fuit & tenuis Aer durante Aprili, ac ſæpe frigidus, imo Die xiii. ipſa Glacies: Ventus ab Oriente plerumque, medio quidem Menſe ad Septentrionem flectens, ſub Finem vero ad Auſtrum. Statio *Baroſcopii* alta manebat ab xi. ad xxix. Magna Roratio, ac Pruina nonnumquam a xiii. ad xix. Cœlumque ſerenum.

iiii *i* *i* Dig. Dec.

Pluvia 1. 2. 7.—10. 25. 27.—30. = 1. *692*.

AB. 11. 10. p. m. N N E. 2.——levis 21. N V V 1. Procella *9*. Nocte S E.—25. E S E.

Merc. Altitud. maxim. 16. 30. 1. E N E 1.
—— —— minim. 25. 29. 1. E S E 4. } media 29. $6\frac{14}{30}$

Dies frigid. 13. 57. E B N 1.
— tepid. 29. 40. S S VV 1. } media Therm. Altitud. $46\frac{29}{30}$

Ery-

Erysipelas & pustulosa Febricula frequens. *Variolæ* passim. Tempestas infesta Tabidis, his præcipue, qui, elapsis Mensibus, Febre lenta pulmonaria correpti, ad Phthisin olim fuerant proclives.

MAIO.

Hujus Mensis Initio, labente *Barometro*, Pluvia, frigidaque Tempestas; Die octavo, bene Mane, etiam stagna Glacie fuere astricta: Vesperi autem ejus Diei Fulgura sæpe, at sine Tonitru prorsus. Cœlum deinceps varium, variusque Ventus; a xvi. ad Finem usque Aquilo sæpe, Subsolanus sæpius, Mercurium sustulerunt, *Atmosphæræ* porro Siccitatem & Apricitatem reddiderunt.

Pluvia $\overset{iii}{\overline{3}}$.—$\overset{i}{\overline{5}}$. 6. 10. $\overset{i}{\overline{12}}$. 14. 19. 20. $\overset{i}{\overline{24}}$.
Dig. Dec.
= 1.560.
Levis *AB*. 6. 10. p. m. N b VV 3.

Merc. Altitud. maxim. 8. 30. 0. N VV 1. } media 29. $6\frac{15}{31}$
—— minim. 5. 29. 1. VV S VV 3 }
Dies frigid. 8. 54. VV N VV 1. } media Term. Altit. $41.\frac{26}{31}$
— tepid. 28. 35. E b S 1. }

Febres *peripneumonicæ* & *erysipelatosæ*. *Variolæ*, ac Febriculæ cum Pustulis *rubeolosis* (vulgo *the Chicken-Pox*) passim, Tumores qnoque Pedum urentes, at recedentes brevi.

JUNIO.

Nulla fuit *Baroscopii* Elevatio notabilis toto Junio: medio quidem mense Statio humilis, haud

haud exigua tunc ruente Pluvia. A xii. ad xxiii. Aer erat valde crassus, ac humidus, dum Africus sæpe afflabat, intercurrente nonnunquam Malacia: Initio autem & Fine Subsolanus. Magna sub Finem Roratio.

Pluvia 2. $\overset{ii}{\overline{3}}$. 7. 8. $\overset{i}{\overline{11}}$. $\overset{ii}{\overline{12}}$.——14. *16*. $\overset{iii}{\overline{17}}$.
Dig. Dec.
22. = 1. *662*.

Merc. Altitud. maxim. 26. 29. 9. N. 1. — minim. 13. 28. 7. S 3. } media 29. $6\frac{3}{30}$
Dies frigida 4. 40. E 3x. — tepid. 29. 29. E 1. } media Therm. Altitud. $32\frac{16}{30}$

Erysipelas & *Variolæ epidemicæ*. Febres intermittentes remittentes præcipue, lentæ, *nervosæ*, frequentes. *Cephalalgiæ* & Mania passim. Tusses inter Pueros.

JULIO.

Incipiente Julio, serena satis effulsit Tempestas, Ventus orientalis, isque velox admodum; a iv. Die ad x. sæpe vehemens, sidente Mercurio; inde ad Austrum deflectens *Barometrum* usque depressit, *Atmosphæra* facta nebulosa, ac humida valde: sub Finem aliquanto resurgebat flante Favonio. Rara fuit apricitas post Diem sextum, etsi Tempestas erat æstuosa valde.

Pluvia $\overset{i}{\overline{7}}$. *9*. 11. *16*.—$\overset{i}{\overline{18}}$. 21. $\overset{i}{\overline{23}}$. $\overset{i}{\overline{24}}$. 25.
$\overset{iii}{\overline{}}$ Dig. Dec.
27. 28. 31. = 1. *918*.

Ventus turbineus & Tonitru 7. Nocte E. Fulgura 15. Nocte.

Merc.

Merc. Altitud. maxim. 3. 29. 8. E b N 1. } media 29. 4$\frac{2}{3}$
—— minim. 25. 29. 0. S b E 3x.
Dies frigid. 8. 36, E b N. 3. } media Therm. Altitud. 28$\frac{22}{30}$
— æstuos. 22. 22. Malacia.

Variolæ multos invadunt. — Porro toto hoc Menſe Febris putrida, lenta, ſub Finem remittens, tandemque intermittens, fuit maxime *epidemica* in hac Regione. Caput, Stomachus & Lumbi laborabant potiſſimum, quaſi ingruentibus *Variolis*, magna cum Oppreſſione Pectoris, Suſpiriis & gravi Languore: talis forte affectus nomen dedit Febri *varioloſæ* (*) Sydenhamii. Pueri, Juniores, Fœminæ, Infirmiores, hac Febre præcipue fuere correpti. Sanguis eorum detractus raro viſcidus erat; Urina cruda plerumque, ac ſubtenuis, cum cineritia, mucoſa & imperfecta *Hypoſtaſi* ſæpe, quaſi ex Polline farraceo (Ὑπόστασις Κριμνώδης Hippocratis:) quo Sedimentum perfectius, eo major Spes ſalutis effulſit. Lingua, non arida valde, glutinoſo quodam & ſubfuſco obducta fuit Mucore. Sub morbi Finem *Diarrhœa*, aut cruenta nonnumquam *Dyſenteria* (præſertim ſi Vomitus non fuerat Initio Arte promotus) urgebat maxime, imo quibuſdam erat exitio. Rubræ autem *Petechiæ*, Puſtulæ *miliares*, rubræ, urentes, aut graves erumpentes ſudores, morbum *ſæpiſſime* ſolvebant penitus.

Venæ Sectio raro, niſi Morbi Initio, profuit; Vomitoria vero erant perneceſſaria: *epiſpaſtica* dein frequentia, & gradatim admota, lenia interea *Cardiaca* Cinnabar, *Paregorica*, ſero Lactis Cana-

(*) *Sect.* iii. *Capit.* 3.

Canariensi & Potione diluta, subacida, largius epotis, fuere valde utilia. Quamprimum Coctionis Signa, Urina nempe subsidente & remittente Febre, apparebant, Cortex Peruvianus juvabat apprime. Sin autem Statu Morbi Coma, aut Delirium, accesserint, Opus fuerit extemplo Cucurbitulis scarificatis, Humeris Cervicibusque affixis, Sanguinem detrahere, applicando mox *Epispastica* pone utramque Aurem præcipue, aut Capiti deraso; injecto protinus *Enemate* laxante.

Utcunque lenia Purgantia, ex Rhabarbaro potissimum, Morbi reliquias putridas sub Finem expurgabant percommode; *Drastica* tamen, aut *Aloetica*, pestiferos omnino habuerunt Effectus: quorum nempe Usu intempestivo vim magnam Sanguinis dejectam vidimus, & horrenda excitata Tormina: imo post *Catharsin*, etsi valde lenem, Haustus *paregoricus* erat omnino necessarius.

Quamplurimi hoc Morbo correpti fuerunt, pauci verò periere.

AUGUSTO.

Parum utique Pluviæ durante Augusto; Initio quidem & sub Finem aliqua decidit, tunc quoque e madido Noto crassus influxit & valde humidus Aer. A x^{o} ad xxiv. fervida ac aprica Tempestas, Subsolano plerumque afflante placide. Haud insignis erat elevatio, aut depressio *Barometri* hoc Mense.

Plu-

Pluvia 1. 3. 5. 6. 9. 24. 26. 27. 29. 31.

Dig. Dec.
= 1.002.

Magna ſæpe Roratio Menſe medio. Tonitru e longinquo ab Occidente 20. 23.

Merc. Altitud. maxim. 16. 29. 9. E b N 1.	}	media 29. 6.
—— minim. 26. 29. 2. VV N VV 2.		
Dies frigid. 8. 37. N N VV 2.	}	med. Therm. Altit. 28 8/30
— fervid. 23. 18. Malacia.		

Febris *epidemica* perdurat adhuc; medio autem Menſe Puſtulæ rubræ, *miliares*, longe erant frequentiores quam Menſe proxime elapſo. *Variolæ* mali admodum moris ſæviunt. Scabies jam plurimos infeſtat, eos præcipue, qui ab *epidemica* Febre convaluerant.

SEPTEMBRI.

Hoc Menſe ruebant Vapores, quos fervor Æſtatis excitaverat, in Pluvias nempe graves & perpetuas reſoluti; Aer interim erat maxime craſſus ac humidus: rara Apricitas, *Barometer* demiſſus valde, Vulturnus fere aſſidue a ſecundo Die ad decimum ſextum, iſque non raro vehemens; exin ad Finem uſque Libs furens ſæpe.

Pluvia 2. 4. 6. 12. 15. 16.——19. 21. 22. 23.———30. Dig. Dec. = 6. 498.

Procella 8. Nocte. S E b S — 21. S S VV — 22. VV S VV. Turbo 10. E b N. *AB.* 12. E b S.

Merc. Altitud. maxim. 3. 29. 5. E b N 1. } media 29. $2\frac{14}{24}$
—— minim. 16. 28. 7. SSE 3.
Dies frigid. 23. 42. VV S VV 2. } med. Therm. Altit. $32\frac{14}{24}$
— tepid. 1. 28. VV. 1.

Variolæ adhuc malignæ grassantur maxime cum Maculis purpureis, sæpe etiam nigris, interspersis: Statu morbi Pustulæ nigrescunt, aut crudo diffluunt *Ichore*. Crustæ nigræ diu admodum, etiam convalescentibus, adhærescunt: *Crisis* in *Confluentibus* difficillima, nec Febri sæpe Finis est nisi post xvii. sæpe non nisi post xxi. Diem; Vermibus persæpe ex Alvo dejectis. — (B) Febris *epidemica* etiamnum perdurat, rarius autem.

OCTOBRI.

Initio Pluvia, tunc Apricitas, surgente *Mercurio*; derepente autem cecidit: a xv. ad xxiv. Pluvia perpetua. Vento subinde ex Plagis australibus furente: a xxiv. tamen ad ipsum Finem inter Boream & Vulturnum constitit, parca cadente Pluvia.

Pluvia 1.——5. *6.* *9.* 11. 12. 15. *16.*——
19. 20. 22. 23.——*26.* 31. = Dig. Dec. 3. 985.

Procella 11. Nocte. SVV— gravis cum Fulgure & Tonitru 19. Nocte. SS VV — mane ESE. Grando 12. 20. 21. *AB.* 14. NVV 1.

Merc. Altitud. maxima 8. 30. 0. Malacia. } media 29. $4\frac{26}{27}$
—— minima 19. 29. 0. SS VV 4.

Dies

Dies frig. 14. 55. N VV b VV 1. Pruina mane. } med. Therm.
— tepid. 9. 34. S VV 3. } Altitud. 43. $\frac{18}{27}$

Sæviunt adhuc *Variolæ epidemicæ*, non hic solum, sed undique fere; eæque sæpe malignæ & atræ, quarum Crustæ nigræ, diu adhærentes, Faciem deturpant maxime.

Febris *secundaria* solito vehementius urget, ac perdurat diutius; non raro ad vigesimum usque Diem & ultra, pluresque sub Tartaro mittit. Ad hanc vero arcendam nihil successit felicius, nihil optatius, repetitis *Catharticis*, adjecto interdum Calomelane; *Paregoricis* vero interpositis subinde. Hoc non solum in carissimis meis Liberis expertus sum, sed in quamplurimis aliis, faustissimo utique Eventu; sane vix ulla alia Medicina profecit.

Qui vult de hoc Argumento plura, adeat Epistolas viri, dum viveret, undique perdocti, JOANNIS FREIND; nec non illustrissimi RICARDI MEAD, aliorumque doctissimorum Medicorum, una conscriptas: etiamque, si non pigebit, quæ & (*) ipse de hac Re olim disserui.

Vix quicquam profecto in his *Variolis* magis funestum observavi, quam Rigores accedentes, aut Horrores, in ipsa Morbi Ἀκμῇ: Symptomata utique in isto Morbo, isto Tempore, atro semper Carbone notanda!

Febris lenta, *nervosa*, jam fere cessavit penitus.

E 2 NOVEM-

(*) *Act. Philosophic. Anglic.* N. 390.

NOVEMBRI.

Totus Menſis fuit procelloſus admodum, ac maxime pluvioſus; Libs ſæpe furebat & Auſter: hinc *Baroſcopium* ſubſedit plurimum. Maximæ ſunt Inundationes undique.

Pluvia 1. 2.—4. 6. 7. 8. 9. 11.—13.—16. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 27. 30. = Dig. Dec. 6. 333.
Procella 2. SSVV—6. Nocte. SVV—18. & 19. Nocte. SVV—24. Nocte. SbVV—27. multo mane VVNVV. Magnum Lumen boreale 5. H. x. p. m. VVNVV 1.

Merc. Altitud. maxim. 22. 30. 2. VVNVV 1. } media 29. $4\frac{26}{29}$
—— minim. 25. 28. 7. SVV 3.
Dies frigid. 21. 56. NVV 1. } media Therm. Altit. $47\frac{14}{29}$
— calid. 3. 40. SSVV 3.

Variolæ epidemicæ adhuc.—Febricula *catarrhalis* cum importuna Tuſſi, *levi Dyſpnœa*, *Anorexia*, Languore & Doloribus *rheumaticis*, ſævit paſſim; cum autem ſolito vehementior eſt, in notham abit Pleuritidem, aut Peripneumoniam: at ex facili abigitur plerumque Miſſione Sanguinis, ac *Emetico* leni; unum, alterumve, poſtea applicando *Epiſpaſticum*, & tunc exhibendo Diluentia, blanda *Sudorifera*, *Papaverina*, &c. inter quæ, Sp. Volat. Oleoſ.—C. C. Elix. Aſthmat. ex ſero Lactis Canarienſi diluto, tepido, profuerunt maxime.

DECEMBRI.

Perduravit nimbosa valde & pluvia Tempestas Diem adusque decimum Decembris, Libanoto fremente; inde vero fortis ab Oriente Ventus *Mercurium* erexit plurimum, sudo nonnunquam consequente: a decimo nono deflexit rursus ad Austrum per aliquot Dies, & multa Pluvia cecidit. Ad Finem Mensis Apricitas. Aer per totum crassus maxime & humidus, ac solito tepidior, nempe ut in superiore Mense fere.

Pluvia 1.—3.—5.—7.—9. 11.—15. 18.—20. 21. 23. 24. 25. 28.—4. Dig. Dec. 180.

Grando vehemens 3. a. m. Nix. 16. ENE 1. Gelu 15. 16. Procella 3. Nocte. SVV—5. SSVV Permagnus Maris Æstus 8. SS VV 3.

Merc. Altitud. maxim. 16. 30. 2. ENE 1. — minim. 1. 29. 0. SVV 3. } media 29. 6 $\frac{2}{30}$

Dies frigid. 16. 63. — tepid. 8. 44. S 2. } media Therm. Altitud. 51 $\frac{17}{30}$

Tusses, Febris *catarrhalis* & *Variolæ* adhuc *epidemicæ*: Mania solito frequentior.

Tota Pluviæ Quantitas, Anno MDCCXXIX. Dig. Dec.
33. 955.

Notæ breves.

(A) Haud raro equidem notavi, verno præsertim Tempore, Glaciem, etsi *Thermometrum Hauksheianum* fuit ad 55. solum; media autem Hyeme nullam, cum tamen ad Gradum 65. & ultra descenderit: quod quidem, Februario elapso, Diem inter decimum septimum & vigesimum primum contigit: tunc enim vix ulla, vel levissime, Glacies erat, quamvis *Atmosphæra* erat valde frigida, Ventusque fortis ab Oriente Spiritum *Thermometri* depresserat ad 67. usque. — Notante clarissimo Cyrillo Act. Philosoph. Anglic. No. 424. & 430.; cum Spiritus Therm. Hauksbeian. est ad 55. tantum, Gelu adest Romæ plerumque.— (*) Gradus adeo Frigoris, quo Glacies producitur, non videtur fixus & certus: quod sane haud leve Argumentum est Congelationem non a sola Privatione Motus, aut Caloris, pendere (**).

(B) Annon humida calidaque Temperies Aeris, Æstate prægressa, Fibras relaxando plurimum Sanguinem atque Lympham ad Lentorem nimium disposuerat? Olea vero Salesque Corporis, ad Acrimoniam justo majorem? Idque præcipue cum & istis accesserit *Atmosphæræ* Pressura solito plerumque minor? Estne ergo manifesta satis Febris hujus, & *Variolarum* malignarum, una grassantium, Causa?

Per talem *Atmosphæræ* Constitutionem Morbi contagiosi haud dubio propagantur maxime; tunc

(*) Vide *Prolegom.* p. xvi. (**) *Ibid.* p. xiii.

tunc enim Latrinæ, Mephitides & putrida omnia, longe pejus fœtent: imo Animalium Caro: bubula scilicet, aut ovilla, longe citius corrumpitur quam sicco durante, ac frigido, Aere, qui impura & morbida *Effluvia* excitat altius dissipatque. Cum vero circumvolitent, imo quasi Terræ Superficiem circumvallent, Quantitate multo majore hauriuntur, non solum ipso cum Spiritu, sed & per omnes etiam Corporis *Poros*: neque enim jam *Atmosphæræ* Pondus idoneum, & debita Fibrarum Vis, satis valide impellunt Humores aut Contagia propellunt; quo plus Virus autem excipitur, eo pejores edit Effectus. Frigida contra, vel procellosa, Tempestas, aut Contagem arcet, aut pestilentem dispellit Auram.

Quinetiam perdurante Aeris Constitutione calida, ac humida, Humores ipsi Corporis Lentorem nimium contrahunt & Acrimoniam: unde Contagii Vim tunc accipiunt promptius. Multum utique facit instans Sanguinis status ad promovendum, aut arcendum, Veneni Effectum: Hunc Vipera mordet, aut rabidus Canis, illumque itidem; alterum cita mors abripit, alter vix quidem ægrotescit. Hinc hyberna Frigora non solum Febribus contagiosis obstant, quatenus Aerem faciunt puriorem, sed & fibras Fluidaque Corporum nostrorum corroborando minus obnoxia Pestilitati reddunt: atque ideo quoque Medicamen, quod hoc efficere potest, quale quidem est Cortex Peruvianus cum *Alexipharmacis* idoneis & *Stomachicis*, optimum proculdubio *Prophylacticum* erit. Ego uti soleo Tinctura Quinquinæ cum Cortice Aurantiorum Hispalensium & Radice Serpentariæ Virginianæ ex Vino Hispanico, aut Spiritu Vini Gallici.

CONSTITUTIO AERIS, &c.

Anno MDCCXXX.

JANUARIO.

INCIPIENTE Anno insignis *Barometri* Altitudo sudum fecit Cœlum &, Borea assidue perflante, frigidum: *Atmosphæra* interim fuit tenuis & sicca, at nonnunquam glacialis quædam Nebula omnia Gelu quasi incrustabat, Die duodecimo potissimum. Sub Finem Mensis, vergente ad Occasum Vento decidit *Mercurius*: ad ipsum vero Finem resurgebat, quod Serenitatem reduxit & Gelu.

Pluvia 14. 17. 20.—24. 27. 28. 29. Nix 4.
Dig. Dec.
= 0. *666*.

Merc. Altitud. maxim. 10. 30. *6*. ENE 1. } media 30. 0 5/30
—— minim. 28. 29. 4. SVV 3. }

Dies frigid. 12. 70. Malacia. } media Therm. Altit. 59.
— tepid. 28. 52. S VV 3. }

Variolæ sæviunt adhuc, haud tamen ita lethales: Febris *catarrhalis* plures adhuc infestat. Paroxysmi graves asthmatici frequentes.

FE-

FEBRUARIO.

Durante Februario Ventus ab Occidente, aut Meridie, frequens Pluviam demiſit & *Baroſcopium*; exeunte autem Menſe Aquilo Glaciem, Grandinem, Nivem, miro quodam Modo; pulchra nempe Apricitate intercurrente ſubinde, maxima cum Aeris Tenuitate & Siccitate, induxit: delabente tamen uſque *Barometro*.

Pluvia 2.—$\overset{iii}{\overline{4}}$.—6. $\overset{ii}{\overline{8}}$. $\overset{i}{\overline{11}}$. $\overset{i}{\overline{13}}$. 15. 16. 18. 20. Dig. Dec.
Nix 8.—perpetua 27. Grando 14. 24. ☰ 2. 315.
Lumen boreale permagnum 23. H. 9. p. m. NbE 1.

Merc. Altitud. maxim. 1. 30. 1. E b N 1. } media 29. $5\frac{23}{28}$
—— minim. 27. 28. 8. E N E 2.
Dies frigid. 1. 66. E b N 1. } media Therm. Altit. $52\frac{15}{28}$
— tepid. 20. 48. VV 1.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, ſed diſtinctæ, & raro mortiferæ: Pleuritis & Peripneumonia paſſim. Morbi colici graves ſub Finem Menſis; ab eadem forte (A) Cauſa, quæ fuit Pleuritidis; utriſque enim Miſſio Sanguinis profuit maxime; Cruorque æque viſcidus ex Colicis, ac ex *Rheumaticis*, aut Pleuriticis effluxit. Lenia tantum & *antiphlogiſtica Purgantia* juvabant, nocebant prorſus *Draſtica* & Medicamenta calidiora; imo horrenda ſæpe excitabant Tormina, ac Urinam ſupprimebant penitus: *Clyſmata* utique & Fomenta emollientia inveni utiliſſima.

MAR-

MARTIO.

A quarto Martii Die octavum adusque Auster nimbosus Mercurium maxime depressit, plurima ruente Pluvia; inde ad decimum quintum nulla, nisi decimo, afflante plerumque Favonio: tunc cadente rursus Barometro Pluvia quoque descendit usque ad vigesimum primum: sub Finem vero resurgebat Barometer, licet Ventus variabat quotidie.

Pluvia $\overset{ii}{3}$. $\overset{ii}{4}$. $\overset{i}{5}$. $\overset{i}{6}$. $\overset{iii}{7}$. 10. 15. $\overset{ii}{17}$. $\overset{ii}{18}$. $\overset{ii}{19}$. —$\overset{ii}{21}$. $\overset{i}{25}$. 26. 28. 29. Grando 5. 23. Dig. Dec. = 3.432.

Levis *AB*. 9. H. 11. p. m. Malacia. Procella gravisque Pluvia 6. sera Nocte. SS VV.

Merc. Altitud. maxim. 31. 29. 9. N 1.
—— —— minim. 7. 28. 5. S b VV 3x } media 29. $4\frac{12}{31}$

Dies frigid. 1. 63. N N VV 1.
— tepid. 13. 42. Malacia. } media Therm. Altit. $49\frac{22}{31}$

Variolæ adhuc *epidemicæ*, at Ruri maxime. Morbi colici graves passim; necnon Peripneumoniæ Affectibus *nervosis* stipatæ, sub Finem Mensis præcipue.

APRILI.

Ab ipso Initio Aprilis ad decimum octavum Diem varia fuit Cœli Facies ac Tempestatis, variante paululum subinde *Baroscopio*: tunc Subsolani Afflatus Nubes dispulere & Pluviam, *Atmosphæra* quoque sicca facta est & tenuis valde.

Mala-

Malacia interfuit frequens hoc Mense, plurimo tum Noctu decidente Rore.

Pluvia 3. 7. 9. 11. 13. 16.—18.—1. 258. Dig. Dec.

Tenuis Glacies mane 20. E b N 1. Levis *AB.* 1. Malacia—3. VV N VV 1.

Merc. Altitud. maxim. 20. 30. 1. E b N 1. — minim. 17. 29. 3. VV S VV 2. } media 29. 7 $\frac{10}{29}$

Dies frigid. 4. 52. N VV b VV 2. — tepid. 28. 37. Malacia. } med. Therm. Altit. 43 $\frac{6}{29}$

Morbus colicus & *Variolæ* adhuc passim. Febres *nervosæ*, remittentes, intermittentes, levi sæpe Delirio accedente, frequentes. Tumores Capitis *erysipelatosi*, medio præsertim Mense: sub Finem Tusses, Pleuritides, Peripneumoniæ, & veræ, & nothæ.

M A J O.

Fremuit ab Oriente, aut Septentrione, Ventus, accedente magna *Atmosphæræ* siccitate, donec octavo Die, stagnante Aere, pluvia decidit: ab undecimo ad vicesimum incerta admodum & Pluvia Tempestas, declinante *Barometro*, humidoque facto Aere; dehinc, etsi Pluvia fuit parca, Tempestas haud aprica sequuta est.

Pluvia 8. 11. 13. 14. 15. 17. 18. 19. 23. 25. 28.— 1. 604. Dig. Dec.

Merc. Altitud. maxim. 1. 29. 8. E b N 3. — minim. 19. 29. 0. S 2. } media 29. 5 $\frac{7}{30}$

Dies frigid. 3. 46. N b E 2 — tepid. 31. 30. N VV 1. } media Therm. Altit. 37 $\frac{21}{30}$

Fe-

Febres intermittentes & remittentes cum profusis Sudoribus jam grassantur, quibus, in Paroxysmis, accedit sæpissime aut Delirium, aut *Diarrhœa*: hæ, vel ex levi Errore, in continuas malignas *nervosas*, transibant haud infrequenter. Crebræ quoque hoc Mense fuere Febres *rheumaticæ*, pleuriticæ, peripneumonicæ; facile autem & abunde (B) expectorabant Sputa flava, subrubicunda, eaque brevi *judicatoria*; adeo ut, nisi ipso Morbi Initio, Venæ sectionem, saltem repetitam, haud desiderarent.

JUNIO.

Prævaluit hoc Mense Ventus occidentalis, nunc ad Austrum, nunc ad Septentrionem flectens; & medio & exeunte Junio Aer valde humidus: nulla fuit notabilis *Barometri* elevatio hoc Mense.

Pluvia 6.—$\overset{ii}{9}$. $\overset{ii}{10}$. $\overset{ii}{11}$. $\overset{i}{12}$. $\overset{ii}{15}$. 17. 18. 24. 26.—28.= I. 715. Dig. Dec.

Merc. Altitud. maxim. 1. 29. 8. N VV 1. — — minim. 15. 29. 1. S VV 1. } media 29. $5\frac{16}{30}$

Dies frigid. 10. 41. VV N VV 1. — calid. 28. 28. Malacia. } media Therm. Altit. $83\frac{3}{30}$

Jam fere vanescunt penitus Febres συνεχέs: vix ullæ nisi de Languore Virium Quærelæ, quod inter omnes.

Ju-

JULIO.

Spiravit uſque ab Occidente Ventus, is vero lenis, & paulo magis vergens ad Auſtrum, toto Julio, Malacia ſæpe interveniente: eadem pene, quæ in ſuperiore Menſe, Tempeſtas, ni quod *Atmoſphæra* magis humida eſſet, tepida & nebuloſa, ſub Finem Menſis præſertim.

Pluvia $\overset{I}{\overline{1}}$. $\overset{IIII}{\overline{7}}$. 8. 10. 16. 25.—$\overset{I}{\overline{28}}$. $\overset{III}{\overline{29}}$. 31.
Dig. Dec.
= 2. 050.

Tonitru e longiquo 1. Fulgur & Tonitru cum graviſſima Pluvia. 7. VV. 1.

Merc. Altitud. maxim. 15. 29. 9. Malacia. } media 29. 6 $\frac{2}{31}$
—— —— minim. 29. 29. 3. VV S VV 2. }
Dies frigid. 2. 40. N N VV 3. } media Therm. Altit. 31 $\frac{17}{31}$
—— calid. 22. 27. Malacia. }

Variolæ mali admodum Moris per totam fere Cornubiam: maximæ de Languoribus Querelæ undique, ac plurimi *hyſterici* & *hypochondriaci* Paroxyſmi. Exeunte Menſe Icterus frequens valde, ac plures Febres lentæ; aliquæ *miliares*. Jam Lues bovina graſſatur.

AUGUSTO.

Ab initio Auguſti ad Diem decimum ſeptimum Ventus fuit varius, plerumque vero ab Occidente; tunc orſus eſt Aquilo, ſudo conſequente Cœlo: inde Boreas, aut Vulturnus ad ipſum Finem. Aer fuit hoc Menſe humidus

ſæpe

ſæpe & nebuloſus; a decimo ſeptimo tamen ad viceſimum tertium ſatis ſiccus.

Pluvia 1. 6. 9. 14. 15. 23. 26. 27. 29. 30. Dig. Dec.
= 1. 538.

Magna *AB*. 28. E 2. Fulgur & Tonitru e longiquo 26.

Merc. Altitud. maxim. 18. 30. 0. N 1. — minim. 26. 29. 2. SSE 2. } media 29. 6.
Dies frigid. 24. 39. ENE 1. — calid. 12. 22. Malacia. } media Therm. Altitud. 29 30/31

Morbus regius frequens etiamnum cum Febricula & gravi nonnumquam *Hæmorrhagia*. *Variolæ* adhuc in Vicinia Cornubienſi; perpauci aliter Morbi.

SEPTEMBRI.

Multa Pluvia decidit inter quartum & decimum quintum Diem Septembris, Vento interim variante quotidie; poſt id Tempus Eurus fere perpetuus, at Pluviæ parum, quamvis Cœlum fuit plerumque nubilum, & Aer ſæpe valde humidus. Maxima Roratio a decimo ſeptimo ad viceſimum quartum.

Dig. Dec.
Pluvia 4. 5.—10. 11. 12.—15. 26. = 2.068.

Levis *AB*. 24. E b S 1.—27. N N W 1.—magis lucidum 26. Malacia.

Merc. Altitud. maxim. 18. 30. 0. E 1. — minim. 11. 28. 8. SW 3. } media 29. 5 23/29
Dies frigid. 18 49. Pruina. — tepid. 6. 29. S 2. } media Therm. Altitud. 34 14/29

Plures *Apoplexia* & *Paralysi* correpti sunt. Mulieres multæ Tumore Crurum *erysipelatoso* vexantur: Tusses & Coryzæ sub Finem frequentes.

OCTOBRI.

Perflavit Diem adusque octavum Ventus orientalis violenter, quarto autem & quinto vehementissime; adeo ut omnes fere Arbores, ictas quasi Fulmine, Foliis spoliaverit; imo plures evertit funditus. Postea multo lenior ab Occasu, aut Meridie, successit Ventus, Finem adusque durans, multa interim ruente Pluvia. (C) Tantos excitavit Vapores Procella Mensis initio, ut reddita esset inde Atmosphæra maxime humida; Frondes Arborum Gustu valde salsas deprehendi ad tertium & ultra a Littore Lapidem: adeo Mare perturbavit.

Pluvia 6. $\overset{i}{\bar{7}}$. $\overset{i}{\bar{8}}$.—10. $\overset{i}{\overline{12}}$. $\overset{i}{\overline{14}}$. $\overset{ii}{\overline{17}}$. $\overset{iii}{\overline{18}}$.—$\overset{ii}{\overline{23}}$.
—25. $\overset{ii}{\overline{28}}$.—$\overset{ii}{\overline{30}}$.= 3. 372. Dig. Dec.
Procella 3. E 4.—4. E 4.—5. E b N 4.

Merc. Altitud. maxim. 16. 29. 8. W 1. } media 29. $4\frac{8}{30}$
—— minim. 5. 29. 1.
Dies frigid. 6. 53. E 3. } media Therm. Altitud. $41\frac{5}{20}$
— tepid. 15. 38. Malacia.

Multæ Tusses & Affectiones *rheumaticæ* toto hoc mense, at fere sine Febre. Morbi colici, *Diarrhœa* plerumque comitante, quamplurimos invadunt; at longe vehementius cum sine *Diarrhœa*. Asthma, & notha Pleuritis, passim.

Gra-

NOVEMBRI.

Initio Mensis horrida Tempestas; primo Die Fulgur cum Tonitru vehemens, gravissima ruente Pluvia, Libs porro sævissime perfurebat; ab octavo autem magis læta Rerum Facies, *Mercurio* resurgente, ac Favonio flante: decimo sexto tamen Libs recurrit nimbosus & pluvius admodum, Aer interim maxime humidus. A vicesimo sexto Septentrio perpetuus, qui *Barometrum* reddidit elatum valde, Aeremque siccum, accedente Gelu.

Pluvia $\overline{1}^{'''}$. —$\overline{3}^{''}$.—$\overline{5}^{''}$. 6. $\overline{8}^{''}$. 10. 11. 15. $\overline{17}^{''''}$. $\overline{18}^{'}$. $\overline{19}^{''}$. 20. $\overline{21}^{''}$. $\overline{22}^{'}$. 23. 27.= 4.480. Dig. Dec.

Procella 1. S. VV 4^{x}.—2. S VV 4^{x}.—3. S VV b S 4^{x}.—S VV 4. Nix multa 25. p. m.

Merc. Altitud. maxim. 30. 30. 4. N. 1. } media 29. $7\frac{3}{29}$
—— minim. 3. 28. 9. S VV b S 4^{x}. }

Dies frigid. 30. 65. N 1. } media Therm. Altitud. $48\frac{28}{29}$
— tepid. 22. 41. VV 1. }

Morbi colici plures cum affectibus *rheumaticis*: Gravedines & *Catarrhi* frequentes: *Synochus* putrida passim.

DECEMBRI.

Permagna fuit *Barometri* Altitudo Mense Decembri, Septentrione, Borea, aut Euro, afflantibus assidue.

Incipiente Mense rigidum Gelu, tunc quoque, ac sæpe post, serenitas: a vigesimo primo ad

ad Finem usque Aer valde humidus, Pluvia subinde cadente.

Pluvia 8. 10.—12. 16. 23. 25. 26.—28. 31.
Dig. Dec.
1. 190.

Merc. Altitud. maxim. 3. 30. 5. N b E 2. — minim. 23. 29. 5. S S E 2. } media 30. 0 $\frac{21}{28}$

Dies frigid. 2. 68. N N E 1. — tepid. 27. 50. Malacia. } media Therm. Altit. 58 $\frac{24}{28}$

Colica fuit frequens hactenus *Rheumatismi* porro cum Inflammatione multo majore, quam antea: Tusses siccæ, laboriosæ cum Tumore Faucium: Peripneumonia passim, sub Finem vero Mensis præcipue. Febres lentæ, *nervosæ* per Viciniam, at in Oppido rarius.

Tota Pluviæ Quantitas, quæ hoc Anno decidit, fuit Dig. Dec. 25. 698.

Notationes aliquæ.

(A) Nihil sane in Artem medicam pestiferum magis unquam irrepsit, quam generalia quædam nomina Morbis imponere, iisque aptare velle generalem quamdam Medicinam. Ita videlicet omnis Dolor Ventris Morbus colicus nuncupatur protinus; indito sic Nomine, quid ultra Empirici, Balatrones, id Genus omne, quam Arcanum quoddam porrigere, aut *Pharmacopœiæ* cujusdam Indicem evolvendo, quærere quid ibi ad Colicen?

Quid inde? Elixir Salutis, Tinctur. sacra, Pil. Coch. min. vel e Duob. aut tale quid, exhibetur illico; seu inflammata sint Intestina, seu constricta *Spasmo*: unde sæpe Toxica potius, quam Remedia, fiunt. — Prudentis autem est Medici primo æstimare Morbi Causam, eumque deinde solvere tentare. ——— Adeo nimirum ubi sævit abdominis Dolor vehemens, fixus, pulsans; & acris Calor adest, Pulsusque velox & tensus, non protinus exhibenda sunt acria *Cathartica*: quo plus enim proceditur, *drastica* urgendo *Pharmaca*, eo vehementius furit Morbus, donec supervenit tandem *Ileos* crudelis, *Sphacelusque* demum lethalis. Sed ante omnia, Sanguis mittendus est, nec parce nimis: post enim Alvus vel leni respondebit *Censortico*, obserata secus validissimo. Ubi vero Pituita tenax & acida dominatur, & colicos producit Dolores, Res longe aliter se habet.

(B) In Morbis utique pulmonariis, ubi Excreatio facilis & expedita est satis, adeo non juvat Sanguinis Missio, ut eam sæpe supprimat omnino: nullo ideo Modo indicatur ex Usu fore, nisi evidens adsit *Plethora*, aut vehemens aliquis Dolor, aut *Dyspnœa* gravis, aut sinceri Sanguinis Sputum, urgeat. Audi Coum Senem, Πτύελον χρὴ ἐπὶ πᾶσι τοῖσιν Ἀλγήμασι τοῖσι περὶ τὸν Πλεύμονα καὶ τὰς Πλευρὰς, ταχέως τε ἀναπτύεσθαι καὶ εὐπετέως. Hippocrat. Prognostic. vide & ibidem paulo infra: porro Coac. Prænotion. 13. Sect. de Pleuritide & Peripneumonia, ex editione Dureti: perpende etiam, quæ Ballonius in Epidemic. de hac Re optime conscripsit; si is non est, quæ ex eo & Dureto diligenter congessit Baglivius. Appendic. ad Pleuritidem. Tyroni certe medico consulo, ut

ut non audeat tractare Pectoris Morbos, antequam iſta probe perlegerit.

(C) Plures utique Vapores excitat Procella quam vel Sol ardentiſſimus, potiſſimum ſi a Mari venit: hinc poſt Procellas graviores Atmoſphæra plerumque redditur nebuloſa valde, & graves corruunt Pluviæ; condenſatis ſcilicet modo Vaporibus, quos Vehementia Tempeſtatis diſperſerat undique.

Minutiſſimæ quidem Aquarum Particulæ, ſub Forma Vaporis, per Aerem diffuſæ ſe mutuo fugere videntur; at Frigore condenſatæ, vel adverſis concurrentibus Ventis congeſtæ, aut Montibus impactæ obſtantibus, in mutuos Amplexus ruunt & decidunt illico.

CONSTITUTIO

A E R I S, &c.

Anno MDCCXXXII.

JANUARIO.

CUM novo Anno frigidiſſima Tempeſtas invaſit; omnia conſtricta Gelu, Nive omnia plena! Aſperam autem lenivit Brumam continua fere & pulchra ſerenitas. Venti aquilonares dominati ſunt per totum Januarium, perdurante ad Finem uſque rigidiſſimo Gelu; Aer interea fuit valde purus & ſiccus. Exeunte Menſe (A) *Barometer* decidit plurimum, quod demirabar utique; quoniam ex iiſdem Plagis flare perſtabat Ventus: hoc vero accidebat forſan ob Copiam Nivis aliis in Locis delapſæ.

Nix 2. 3. 4. 5. 24. 26. Grando nivoſa
Dig. Dec.
30. 31. Imbres 11. 12. = 0.622.

Forte vix Dimidium Nivis collectum fuit; Nix nempe in Excipulo congelata, ibique reſtans, Locum haud dedit ſuccedenti, adeo ut plurima eſſet difflata.

Merc.

Merc. Altitud. maxim. 12. 30. 3. N E 2. } media 29. $9\frac{2}{22}$
—— —— minim. 28. 29. 1. N 1.
Dies frigid. 31. 76. N 2. } media Therm. Altit. $66.\frac{9}{22}$
— tepid. 21. 58. Malacia.

Sævit Morbus colicus usque cum acerbo sæpe Dolore *Rheumatico*. Tusses siccæ, laboriosæ, & Accessiones graves *Asthmaticæ*, frequentes, cum Tumore Faucium *anginoso* sæpissime: his maxime profuit *Hydromel* tepidum, Serum Lactis *Canariense* dilutius cum Elix. Asthmat. aut Pil. Mathæi; interposito nonnumquam Oximelite Scillino & applicatis Humeris Cervicibusque *Vesicatoriis*. Cruciavit plurimos plurimum Arthritis. Variolæ passim in Cornubia.

FEBRUARIO.

Initio Februarii resurrexit *Mercurius*, at Frigus remisit; octavo & nono, ab Austro Procella *Barometrum* depressit plurimum: a decimo octavo ad Finem usque Venti Septentrionales Nubes abegerunt, nulla omnino decidente Pluvia; surgente iterum *Baroscopio*.

Pluvia 3. $\overset{11}{4}$. $\overset{11}{10}$. $\overset{11}{11}$. 13. $\overset{1}{14}$. $\overset{1}{15}$. 16. 18.
Dig. Dec.
Nix 20. Grando gravis 1.= 1. 706.

Lumen boreale parvum 19. H. 10. p. m. N b E 1.

Merc. Altitud. maxim. 2. 30. 3. E N E 1. } media 29. $6\frac{13}{27}$
—— —— minim. 9. 28. 9. S S E 4.
Dies frigid. 1. 73. N N W 1. } media Therm. Altitud. $57\frac{17}{27}$
— tepid. 10. 53. W 1.

Tussis *Asthmatica* frequens adhuc. Pleuritides & Peripneumoniæ haud paucæ. Morbus *anginosus* (*the Strangles* dictus) inter Equos sævit plurimum.

MARTIO.

Statio *Baroscopii* toto Martio fuit valde sublimis, Ventus ferme assidue borealis, Malacia tamen sæpissime intercurrente: Aer purus & maxime siccus, exeunte Mense præsertim: Pluvia parca admodum, at pulchra plerumque Serenitas.

Dig. Dec.

Pluvia 4. 12. 18. 27. = 0. 140.

Merc. Altitud. maxim. 2. 30. 4. Malacia. } media 30. 0$\frac{20}{31}$
—— minim. 12. 29, 7. Malacia.
Dies frigid. 1. 62. N b VV 1 } media Therm. Altit. 50$\frac{6}{31}$
— tepid. 14. 45. N N VV 2.

Tusses adhuc & Angina valde frequens inter Equos. Graves Arthritidis Paroxysmi, sævi quoque *Rheumatismi*.

(B) Pleuritides, Peripneumoniæ, Pleuro-peripneumoniæ; Tusses siccæ, asthmaticæ, laboriosissimæ, sunt valde *epidemicæ*; perparce admodum expuunt Ægroti, anhelant maxime; multi moriuntur.

APRILI.

Boreas, isque sæpe velox valde, a primo ad duodecimum Diem Aprilis perflavit; Tempestas interea fuit admodum serena &, pro Anni Tempore, frigida maxime & sicca: a decimo

ter-

tertio ad viceſimum Libs, aut Favonius, Pluvia cadente & *Mercurio*: recurrebat dein ad Orientem Ventus, viceſimo ſecundo & tertio valde procelloſus, magis poſt vergebat ad Auſtrum, humeſcente *Atmoſphæra*.

Pluvia 13. 15. 16. 18. 19. 23. 24. 26. 28. (iii over 15, i over 16, i over 18)
Dig. Dec.
= 1. 254.
Gelu 7. 10. 11. Tonitru 18. Permagna *AB*. 26. 10, p. m. NVV 1.

Merc. Altitud. maxim. 7. 29. 9. ENE 3. — minim. 16. 28. 8. SSVV 3. } media 29. 5
Dies frig. 10. 62. NEbN. 2. rigid. Gelu. — tepid. 28. 43. ESE 2. } med. Therm. Altit. 48 21/28

Jam morbus inter Equos evaneſcit. *Variolæ* paſſim: Pleuritides & Peripneumoniæ frequentiſſime ſæviunt, ob Humorum Tenacitatem & difficilem Excreationem Morbus evadit valde periculoſus; ubi vero expuitur facile, brevi ſedatur; præcipue ſi Sputa miſta ſunt rufo quodam Sanguine: Spumantia ſane & aquoſa minime laudo.

MAIO.

Hoc Menſe Subſolanus, aut Vulturnus, flabant majore ex parte, Libs aliquando, Caurus ſæpius; ad Finem vero fremebat Aquilo: a decimo nono ad triceſimum primum Aer erat maxime ſiccus.

Dig. Dec.

Pluvia 4. 5. 6. 8. 10. 16. 17. 22. $\overset{\text{i}}{\overline{24}}$ = 0. 634.
Fulgur & Tonitru 22. 24. Malacia.

Merc. Altitud. maxim. 30. 30. 1. NNE 3. } media 29. 7
—— minim. 6. 29. 3. SE 1.
Dies frigid. 1. 48. SE 1x. } media $36\frac{8}{31}$
— tepid. 23. 28. NVV 1.

Morbi Pectoris adhuc. *Variolæ ſporadicæ*; paſſim *Eryſipelas*; Iſchias ſolito frequentior: Tempeſtas autem utplurimum ſalubris eſt.

JUNIO.

Procedente Junio Aer fuit valde ſiccus, Ventus Subſolanus, aut arctous, Malacia non raro intercurrente; ſenſim autem delapſus eſt *Mercurius*, Aerque factus eſt ſenſim humidior. A viceſimo Libs plerumque regnavit, *Atmoſphæræ* Temperiem, ut ſolet, reddens humidam valde, nebuloſam, atque etiam frigidiorem.

Pluvia 10. 16. — $\overset{\text{ii}}{\overline{19}}$. $\overset{\text{iii}}{\overline{20}}$. $\overset{\text{i}}{\overline{23}}$. $\overset{\text{i}}{\overline{24}}$. 25. 26.
Dig. Dec.
28. = 2. 148.

Merc. Altitud. maxim. 1. 30. 0. E 2. } media $29.\ 4\frac{25}{26}$
—— minim. 20. 29. 1. VV S VV 1.
Dies frigid. 7. 38. N 1. } media Therm. Altit. $32\frac{5}{26}$
— tepid. 20. 29.

Variolæ epidemicæ eæque ſæpe mali moris; ſub *Criſin* aut Humore crudo plenæ, aut nigram exhibentes Faciem. Eryſipelas frequens, cæteroquin Menſis fuit ſaluber ſatis.

Ju-

JULIO.

Haud notabilis fuit *Barometri* Ascensus, aut Descensus, hoc Mense; Ventus incostans, Malacia porro interveniebat sæpissime, multo decidente Rore: Aer utplurimum siccus fuit & non raro valde calidus, præsertim exeunte Mense.

Pluvia 7.8. 15.16. 20.—23. 25.31. = 1.300. Dig. Dec.
Fulgur & Tonitru 31. p. m. SSE 1.

Merc. Altitud. maxim. 10. 29. 8. Malacia. } media 29. 5 15/26
—— minim. 31. 29. 3. SSE 1.
Dies frigid. 19. 37. ENE 1. } media Therm. Altitud. 27.
— calid. 30. 21. Malacia.

Crebræ adhuc *Variolæ*: Febres intermittentes, tertianæ potissimum, sub Finem Mensis, at Ruri maxime.

AUGUSTO.

Ventus ab Exortu perflavit toto Augusto fere, Initio ad Septentrionem declinans, *Barometro* tamen haud multum surgente: sub Finem Vulturnus plurimos attulit Vapores & Pluviam.

Pluvia 1.—3.9. 10. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 31. = 1.988. Dig. Dec.
Levis *AB.* 16. NbE 1. Fulgur & Tonitru 9. —21. ESE 2.

Merc. Altitud. maxim. 12. 29. 9. NE 1. } media 29. 4 12/30
—— minim. 26. 29. 0. ESE 2.

Dies

Dies frigid. 12. 38. } media Therm. Altitud. 29.
— calid. 8. 22. N 1.

Sævæ *Variolæ*, & Febres *miliares* rubræ, *epidemicæ*; Tusses *convulsivæ* inter Pueros.

SEPTEMBRI.

Ineunte Septembri Libs, aut Favonius; ab undecimo Eurus fere perpetuus; Malacia frequens autem medio Mense cum Roratione maxima: ad Initium & ad Finem Aer erat valde humidus.

Pluvia 1. 2. 4. 6. 8. 18. 23. 24. 26. 27. 28.—30.= 1. 300. Dig. Dec.

Levis *AB*. 13. Malacia, permagna autem 27. H. 10. Malacia.

Merc. Altitud. maxim. 11. 30. 0. E 1. } media 29. $5\frac{19}{25}$
— — minim. 27. 29. 2. SSE 2.

Dies frigid. 9. 42. VV N VV 1. } media Therm. Altitud. $52\frac{21}{25}$
— tepid. 1. 30. S VV 1.

Variolæ passim. Febris *miliaris* cum pravis admodum Symptomatibus haud infrequens. Choleræ plurimæ.

OCTOBRI.

Principio afflavit Zephyrus, Malacia sæpe interposita; ortus est Vulturnus undecimo, qui duravit fere ad Diem vigesimum septimum, flante tamen Borea a vicesimo ad vicesimum secundum: ad Finem Libs infremuit, labente plurimum *Baroscopio*.

Plu-

Pluvia 6. 9. 13. 14. 15. 16. 24. 25. 27. 28.—30. 31. = 2. 366. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 14. Vesperi, Malacia.

Cholera adhuc, Febre sæpe comitante, & non raro Eruptione *miliari* salutifera: colicus insuper Morbus jam grassatur.

NOVEMBRI.

Per initia Novembris *Barometri* Statio fuit humilis, etsi Eurus Zephyro successit, qui spiravit a quinto ad duodecimum; a decimo tertio ad vicesimum tertium Corus, aut Favonius, surgente *Mercurio*: inde Boreas, Finem adusque perflans, Nubes dispulit, Aerem siccavit plurimum, rigidumque Gelu induxit.

Pluvia 1.—4. 5. 7. 8. 9. 10. 14. 18. 20. 22. Dig. Dec.
Nix 28. = 2. 356.

Merc. Altitud. maxim. 26. 30. 2. NE 3. — minim. 8. 28. 7. SE 3. } media 29. 6 2/29

Dies frigid. 30. 66. NNE 1. — tepid. 3. 40. VV 1. } media Therm. Altit. 50 20/29

Mensis minime morbosus: nihil nisi morbus colicus, isque fere a *Pomaceo* novello.

DECEMBRI.

Alta fuit *Barometri* Statio toto fere Mense, flante plerumque Cauro, aut Aquilone: Libs vero interdum Nubes atque Pluviam invexit.

Gelu,

Gelu, idque rigidum, a decimo nono ad vicesimum sextum, Borea furente; Aer interea pro Anni Tempore fuit siccissimus.

Pluvia 2. 5.—8. 10. 13. 15.—17. 25. 28.
Dig. Dec.
—30. Grando 7. Nix 26. = 1.452.

Levis *AB.* 19. N. 1. Procella 13. sera Nocte. N W.

Merc. Altitud. maxim. 1. 30. 2. NN VV 1. } media 29. $8\frac{2}{28}$
— — minim. 6. 29. 4. VV b S 2. }
Dies frigid. 52. 67. N E 1x. } media Therm. Altit. $56\frac{12}{28}$
— tepid. 12. 49. VV N VV 1. }

Morbus colicus adhuc *epidemicus*; Gravedines frequentes.

Dig. Dec.
Tota Pluviæ Quantitas hoc Anno fuit 17. 266. at magna pars Nivis, Mense Januario, amissa fuit.

NOTATIONES.

(A) Haud exiguum sæpe, ac subitum, *Mercurii* Descensum notavi, cum instantis *Atmosphæræ* Facies nulla hujus Indicia prodiderit; sed inquirendo diligentius, aut vehementes Imbres corruisse, aut Fulmina, inter finitimos reperi: unde circumfusus Aer ad Æquilibrium restituendum illuc ruebat confestim.

(B) Ortum duxisse videntur hi Morbi *inflammatorii* a diuturna Frigiditate Aeris ac Siccitate, quæ Fibras tensas nimium & Sanguinem plus justo

justo densum effecerant. Notavit olim Hyppocrates, quod aquilonia Tempestas Tusses moveat, ac dolores Lateris & Pectoris excitet, Aphorism. v. Sect. 3. Ego vero observavi sæpissime, quod quo sicciora fuere Tempora, eo parcior Exscreatio, ac Pectoris Purgatio difficilior evenit; quod tamen in Morbis pulmoneis permagni haud dubio momenti est: vix utique fœliciter solvitur Peripneumonia sine larga Sputorum ejectione. Nec id magis promovet aliquid quam larga & frequens Potatio tepidi alicujus Liquoris *antiphlogistici*, nitrosi, leniterque detergentis: præcipue post debitam Sanguinis Missionem; quod si minus ex Voto procedat, Gummi Ammoniacum, Scillitica, Oleosa, detergentia, *Mercurialia* idonea, & nonnumquam etiam *Volatilia*, adjicienda sunt. At bibere affatim tepide, imo calide, perpetuum esse debet, durante præsertim magna *Atmosphæræ* siccitate; quod & Vapore Pulmones fovet & relaxat, & Sanguinem satis fluidum conservat. " Fervida hæc Liquorum " Potio (ait Baglivi) est mihi in Secretis pro " dissolvendis pertinacibus Visciditatibus in Pleu- " ritide epidemica & maligna, nec non in " aliis Pectoris Morbis, a tali Causa penden- " tibus. "

At si nimia fuerit in Pulmones Destillatio, eaque cruda & acris, eam lenire oportet *Opiato* idoneo, quale est Syrupus e Meconio, Laudanum, Elixir asthmaticum, Pilula Mathæi, *&c.* Cursumque Humoris avertere debemus *Epispasticis* admotis; idque præcipue Suris internis, modo magna adsit *Dispnœa* & *Anacatharsis* difficilis: sunt enim salutifera maxime. Vel ipse Medicinæ Parens Abscessus ad Tibias ortos in Mor-

Morbis etiam vehementibus Pulmonis utiles pronunciavit; *αἱ δὲ Ἀποστάσιες αἱ ἐς τὰ Σκέλεα*, *&c.* Hippocrat. Lib. Prænotion. Quantus sane Consensus est has inter Partes ab hoc uno elucet satis; quod, qui ex Asthmate veteri Tumore Pedum hydropico laborant, Asthmate liberentur: sponte autem evanescente Tumore, vel Arte repulso, protinus anhelant.

Sed ut in Peripneumonicis movere Spura opportunum est maxime, id in simplice Pleuritide moliri ineptum est prorsus. Nihil enim hic æque juvat ac larga, frequens, & matura Sanguinis Missio, interposita quoque multa, diluente, emolliente Potione; hæc enim Sanguinem diluit & fovet, dum Fibras nimis rigidas relaxat, tandemque coacta resolvit; præcipue Nitro & Camphora recte assumptis; quibus & subinde rectissime adjungitur Papaveris Lacryma, ad compescendam nempe Doloris Vehementiam: huic enim inest etiam relaxandi Vis maxima, adeoque in omnibus Morbis, ex nimia *strictura* (ut Methodici loquuntur) ante omnia juvat. Hinc est quod rapidum nimis Sanguinis Cursum reprimit, & morbidæ materiæ *Pepsin* promovet maxime: hinc vides plerumque post Opii Usum Sedimentum in Urinis copiosum.

Vera sane Pleuritis haud magis *Bechica*, *Ecclegmata*, atque id genus alia, poscit quam Inflammatio Cruris, aut ipsa Podagra: longe profecto magis proficimus Fomentis idoneis; hæc enim sæpissime levant Dolorem, Morbumque evocant. ——Imo in pertinace ac sævo Dolore Cucurbitulæ, atque etiam ipsæ scarificatæ, juvant maxime, aliis vix aliquid proficientibus. Sic Celsus, Capit. de Laterum Dolore. " Confu-
" gien-

" giendum ad Cucurbitulas eſt ante ſumma in-
" ciſa Cute. " Sic Aretæus Cappadox, ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐπὶ τῶν Πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ Συκίης Ὠφελείη, Cap. de Curatione Pleuritid. Quidni & *Epiſpaſtica* quandoque in graviore Caſu admoveantur? Veteres ſane frequenter Sinapi ſuper Pectus imponebant. —— Vivit adhuc & viget bonus quidem ad ſacra Miniſter, qui, multis abhinc Annis, Pleuritide ſæviſſima correptus erat. Hunc nihil prælarga, eaque quater repetita, Sanguinis Detractio juvabat, Anodyna & Fomenta parum, brevi recurrente vehemente Dolore: tandem levi Scarificatione facta, leniterque Cucurbitulis extracto Cruore, *Veſicatorium* ſuperimponi juſſi. Quid fit? intra perpaucas Horas evanuit omnino Dolor, neque poſtea recurrit. Fateor equidem quod Ulcuſcula paulo difficilius ſanarentur; ſed quid iſtud, ubi Mors aliter brevi fuerit pro Remedio?

Quandoquidem ergo tanta ſit differentia Pleuritidem inter & Peripneumoniam, non erit alienum forſan *diagnoſtica* utriuſque Signa deſcribere.

Proprium eſt Pleuritidis incipere a Rigore, quem mox Calor ardens excipit; hiſque confeſtim accedit Lateris Dolor vehemens, pungens, nunc ad Spinam, ad Claviculas ſæpe, nonnunquam ad anteriora Pectoris, tendens: dum vero hæc vigent, inſignis adeſt Pulſus Durities, Chordæ admodum tenſæ vibrantis ad inſtar. Hæc quidem Pleuritidis Signa *pathognomini* κάπυτα prorſus agnoſco; Tuſſis utique, Pace dixerim Galeni, haud raro abeſt omnino.

Peripneumonia, ut ex Hippocrate Celſus, plus

Peri-

Periculi quam (*) Doloris habet. Pulmonum Gravitas ac *Dyspnœa*, Pectoris Oppressio, & Spiritus ex Ore fervens, purulentorumque Rejectio, Febre comitante ac Tussi, propria & minime fallacia sunt Peripneumoniæ Indicia.

Fateor equidem quod hi Morbi, longe frequentius quam vulgo putatur, aut invadunt una, aut invalescenti Pleuritidi Peripneumonia quoque accedit: ideo Riolanus horum conjunctionem rectissime nominavit *Pleuripneumoniam*. —— Perpende modo utriusque Morbi Sedem, ita Rationem ex facili videbis cur hoc evenit sæpissime. Exeunt namque ex *Aorta* ad Angulos pene rectos Arteriæ *intercostales*, ex quibus pleuriticæ; exeunt ex eadem ad eundem fere Modum Arteriæ *Bronchiales*, Pulmonis Substantiam irrigantes. Jam ergo cum multo abundat Glutine Sanguis, & Vasa, solito magis elastica, Humores validissime propellunt, Pars magis viscida Sanguinis, utpote levior ad Aortæ Latera urgetur, dum fluit mobilior puriorque per Axim Canalis; proinde & in Vascula Pleuræ & Pulmonis, modo descripto ab Arteria magna producta, impellitur: unde Sanguis maxime crassus, parumque idoneus harum Arteriarum Ramusculos permeare, Obstructiones ibidem ac Inflammationes creat. Quis adeo non videt, ita non mirandam esse Peripneumoniam cum Pleuritide conjunctam, ut mirum magis videatur, cur uterque Morbus, eadem urgente Causa, non semper concurrit simul; eoque magis cum Lobi Pulmonum Pleuræ

(*) Ἀπονὶη ἦν μοῦνος Φλέγμονη Πνεύμον, ἄπονος γὰρ ἡ Φύσις ἀυτέυ; Aret. Cappad. Capit. de Peripneum.

Pleuræ coalescant, quod non raro, cætera sanis, accidit?

In ipso quidem Initio omnis Peripneumoniæ Sanguis rectissime mittitur ex magno Vase, per magnum Vulnus, ut Quantitas & Vis ejus minuantur, & Locus adsit Diluentibus; ac ne, dum urget usque Inflammatio in extremis *Bronchialibus* Arteriis, ipsi etiam Ramusculi Arteriarum pulmonalium inde compressi, obstructi quoque brevi fierent, unde sævissima oriretur Peripneumonia, jugulans ocyssime; potissimum si multæ *Arteriolæ pulmonales* affectæ sint: quo in Casu vix aliquid proficiat nisi largissima Sanguinis Detractio, imo fere ad Deliquium usque. — Pro ratione autem majoris aut minoris, respirandi Difficultatis, major, minorve, Cruoris Quantitas emitti debet. Pulsus enim haudquaquam in hoc Morbo hujus satis fidus est Index; quandoquidem sæpe ob impeditum Sanguinis Cursum mire turbatus: imo qui vix sentiendus erat ante venæ Sectionem, sæpe post valide pulsat.—Haud tamen tuto mittitur post Diem quartum; utique si Sputa subflava, rubescentia, copiosa, libere rejiciuntur. Vide Notationem (B) Anno MDCCXXX.

Hæc pauca cursim de Pectoris Inflammationibus protuli; qui vult plura, eaque perfecta omnino, perlegat diligenter consummatissimos Boerhaavii Aphorismos Capit. de Peripneumonia, &c. — At proh Dolor, dum hæc scribo, ad Deos abit Vir immortalis, *quem Sæcula nulla tacebunt*!

CONSTITUTIO AERIS, &c.

Anno MDCCXXXII.

JANUARIO.

MENSIS Januarii Principio afflavit Aquilo, & Sudum fecit & Gelu rigidum, *Atmosphæram* quoque maxime ſiccam. Totum hoc pulchrum Ventus a Meridie brevi ſubvertit, imo xv. & xvi. graviſſima ruebat Pluvia, inde Malacia perpetua fere ad Diem viceſimum ſecundum: poſt varia admodum, at plerumque pluvia Tempeſtas, cadente *Mercurio*.

                    iiii iii   i
Pluvia 8. 11. 15. 16. 17. 19. 22. 23. 24.
i   ii   i   i   i   Dig. Dec.
25. 26. 27. 28. 29. = 3.564.

Lumen boreale parvum. 18. Malacia.

Merc. Altitud. maxim. 21. 30. 0. Malacia. } media 29. 6.
— — minim. 27. 28. 9. S VV 3. }

Dies frigid. 9. 70. N 1. } media Therm. Altitud. $58\frac{5}{26}$
— tepid. 26. 50. S VV 2. }

Morbus colicus Paſſim: Tuſſes, Raucedines, Gravedines & Tumores Faucium valde frequentes.

FEBRUARIO.

Toto hoc Mense Ventus occidentalis prævaluit, aliquando ad Septentrionem, sæpius ad Austrum flectens, continua quasi cadente Pluvia, haud tamen gravi: nullum Gelu.

Pluvia 2. 4.—7.—10. 11. 12. 14. 16. 19. 21.—23. 25. 26. 28.=2.924. Dig. Dec.

Levis *AB*. 7. W 1. Procella. 6. multo mane. SSW 4ˣ.—10. Nocte. SWbW.

Merc. Altitud. maxim. 13. 30. 1. WNW 1. } media 29. 7 $\frac{3}{29}$
—— minim. 7. 29. 1. W 1.

Dies frigid. 8. 56. WNW 1. } media Therm. Altitud. 49
— tepid. 4. 44. SSW 2.

Iidem, qui in præcedente Mense, Morbi, at severiores: (A) Tusses *convulsivæ* frequentes inter Pueros.

MARTIO.

Incerta fuit durante Martio Tempestas; nunc nimbosa, sæpe tranquilla, Vento variante sæpissime, plerumque vero è Septentrione. Initio & paulo ante Finem *Barometri* Statio erat satis alta, Aerque siccus & purus; medio autem Mense, eoque desinente, concidebat *Mercurius* & Pluvia multa.

Pluvia 1. 2. 5. 6. 7. 9. 12. 13. 14. 18. 27. 28.—31. Nix. 10. 11.=3.174. Dig. Dec.

G 2 Ful-

Fulgur & Tonitru 28. p. m. Procella 2. Nocte, W N W—gravis 29. mane, S E 4x.

Merc. Altitud. maxima 4. 30. 2. Malacia.		media 29. 6 $\frac{1}{30}$
—— minima 30. 28. 8. E S E 3x.		
Dies frigid. 21. 64. N b W 1. rigid. Gelu.		med. Therm. Altitud. 49. $\frac{26}{30}$
— tepid. 20. 43. Malacia.		

Tusses & Gravedines adhuc: Pleuritides, *Rheumatismi*, Peripneumoniæ, præcipue vero nothæ, sæviunt passim: *Variolæ Sporadicæ*.

APRILI.

Barometer haud fuit elatus per totum Aprilem, quamvis Aquilo spiravit nonnunquam, ac Malacia interfuit sæpe: Medio & Fine Mensis Aer liquidus erat & valde siccus: a decimo octavo ad vigesimum quartum humidus, perflante Austro.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{1}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{3}}$. 7. 10. $\overset{\prime\prime}{\overline{15}}$. $\overset{\prime}{\overline{18}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{19}}$. $\overset{\prime}{\overline{20}}$. 21. 22. 23. $\overset{\prime\prime}{\overline{25}}$. 27. = 2. 196. Dig. Dec.

Merc. Altitud. maxim. 28. 29. 7. N 1.		media 29. 4 $\frac{16}{29}$
—— minim. 25. 29. 2. S b W 3.		
Dies frigid. 16. 53. Malacia.		media Therm. Altit. 44.
— tepid. 27. 38. E S E 1.		

Iidem usque regnant Morbi: *Variolæ* in Vicinia *epidemicæ*.

MAJO.

Subfrigida fuit *Atmosphæra* hoc Mense, a decimo sexto ad vicesimum secundum sicca valde & fu-

& suda: Ventus tamen ex Plagis australibus *Baroscopium* depressit.

Pluvia 1. 3. 5. 8.—12. 22. 23. 25. 26.
Dig. Dec.
—28. 30.=2. 424.

Merc. Altitud. maxim. 21. 29 7. N VV 1.
—— minim. 27. 28. 8. S S VV 3. } media 29. $4\frac{20}{31}$

Dies frigid. 21. 50. N VV 1.
— tepid. 16. 36. Malacia. } med. Therm. Altit. $40\frac{26}{31}$

Cholera Morbus passim; *Diarrhoeæ* frequentes.

Ferox Tussis plures cruciat Infantes ac Pueros, eosque sæpe in Spasmos adigit.

JUNIO.

Ab Initio Junii ad Diem usque decimum octavum vix ulla Pluvia, Aer interim fuit maxime siccus & purus admodum, at sæpe frigidulus. A Die quinto ad duodecimum Eurus, aut Malacia: a decimo nono ad vigesimum secundum gravis Pluvia, Zephyro flante; Septentrio autem post *Barometrum* erexit. Permagna Roratio hoc Mense, sub Finem præsertim.

Dig. Dec.
Pluvia 17. 19. 20.—22. 24.=1.270.

Merc. Altitud. maxim. 26. 30. 0. N N VV 1.
—— minim. 10. 29. 2. Malacia. } media 29. $6\frac{3}{20}$

Dies frigid. 2. 40. N VV 1.
— calid. 28. 26. N 1. } media Therm. Altit. $31\frac{12}{29}$

Febres *miliares* compositæ & *Rubeolæ* passim.

JULIO.

Ad Principium & ſub Julii Finem Aer fuit valde ſiccus; Ventus enim e Septentrione ſpiravit, ſed lenis admodum: ab octavo autem ad decimum quartum Pluvia multa, flante Noto. Frequens currente menſe Malacia & Ros plurimus.

Pluvia 8. $\overset{iiii}{9}$.—$\overset{ii}{11}$.—$\overset{iii}{13}$.—$\overset{i}{14}$. 22. $\overset{i}{27}$. 28. Dig. Dec. = 2. 288.

Merc. Altitud. maxim. 1. 29. 8. Malacia. } media 29. 5 $\frac{13}{31}$
— — minim. 12. 29. 0. S S E 2.
Dies frigid. 14. 38. S S VV 1. } med. Therm. Altit. 29 $\frac{10}{31}$
— calid. 31. 24. NN VV. 1.

Tempeſtas maxime ſalubris.

AUGUSTO.

Ineunte & exeunte Auguſto Ventus ab Oriente *Atmoſphæram* ſiccavit plurimum; inter nonum & viceſimum ſextum varius fuit, nunc ſcilicet ad Auſtrum, nunc ad Septentrionem. Parum admodum Pluviæ hoc Menſe decidit, at immenſa Vis Roris.

Pluvia 9.—12. 19. $\overset{i}{23}$. = Dig. Dec. 0. 362.

Merc. Altitud. maxim. 30. 29. 9. E b N 2. } media 29. 5 $\frac{16}{30}$
— — minim. 12. 29. 2. S 2.
Dies frigid. 31. 38. E b N 1. } media Therm. Altitud. 28 $\frac{22}{30}$
— calid. 19. 23. S 2.

Diar-

Diarrhœæ frequentes: Febres intermittentes paſſim.

Morbilli jam ingruunt, Fine nimirum Menſis. Tuſſes plures jam vexant Equos.

SEPTEMBRI.

Diem aduſque decimum Septembris *Mercurii* Statio fuerat ſublimis, Boreas interim ocyus afflans *Atmoſphæram* reddiderat maxime puram: a decimo autem ad viceſimum quintum Libs, aut Caurus, multa cum Pluvia; inde Eurus.

Pluvia 11. 12.—15. 17. 18. 19. 21. 23. 27.= Dig. Dec. 3. 050.

Procella 26. Nocte. ESE. Tonitru Nocte 12. SW 1.

Merc. Altitud. maxim. 2. 30. 1. N E 2. — — minim. 13. 29. 0. VV N VV 2. } media 29. 6.

Dies frigid. 30. 45. E 3. — tepid. 10. 29. S VV 2. } media Therm. Altitud. 35

Morbilli *epidemici*. — Angina tuſſiens undique inter Equos (dicta *the Strangles*) quæ plurimos ſuffocat prorſus.

OCTOBRI.

Graviſſima ſæpe & perpetua fere Pluvia decidit menſe Octobri, nimbis ab Auſtro una furentibus, plurimum etiam ſubſedit *Baroſcopium*: id vero ſub Finem erexit Ventus aquilonius, Aeremque ſiccavit.

Pluvia $\overset{ii}{2}$.—$\overset{i}{5}$. $\overset{iii}{7}$.—$\overset{ii}{9}$. $\overset{iii}{11}$. $\overset{i}{12}$. $\overset{ii}{14}$.—$\overset{ii}{16}$. 17. $\overset{iiii}{19}$. $\overset{iii}{20}$. $\overset{i}{21}$.—$\overset{iii}{23}$. $\overset{i}{24}$.—$\overset{i}{26}$. $\overset{ii}{28}$. = Dig. Dec. 6.342.

Procella 14. p. m. Fulgur & Tonitru 22. mane. S b E 2.

Merc. Altitud. maxim. 30. 29. 8. N N E 1. } media 29. $2\frac{26}{29}$
— — minim. 14. 28. 7. S VV 4x.
Dies frigid. 31. 52. E b N 1. } media Therm. Altitud. $38\frac{5}{29}$
— tepid. 1. 34. E 1.

Tusses, Coryzæ & *Morbilli* maxime *epidemici* Jam morbus Equorum sævit maxime.

NOVEMBRI.

Aer fuit valde siccus & tenuis, Ventusque ab Oriente, aut Septentrione, toto Novembri, isque a sexto Die ad decimum furibundus: a vicesimo ad Finem usque omni mane permagna Pruina & Gelu, dum lenis Aquilo spirabat.

Pluvia 1. 2. 10.—12. 16.—18. $\overset{i}{19}$. 30. Dig. Dec. = 0.584.

Turbo aquilonaris *6*. H. *9*. nocturna.

Merc. Altitud. maxim. 25. 30. 4. N E b N 1. } media 29. 9.
— — minim. 12. 29. 4. E S E 1.
Dies frigid. 29. 63. N E 1. } media Therm. Altit. $55\frac{18}{30}$
— tepid. 1. 48. E b S 1.

Morbilli adhuc, & Morbus epidemicus inter Equos.

DECEMBRI.

Perſtitit uſque ad decimum Ventus aquilonius, hinc Subſolanus: a decimo ſexto ad Finem uſque Libs, aut Auſter, permulta ruente Pluvia, ac ſubſidente plurimum *Mercurio*. *Atmoſphæra* Initio valde ſicca erat & frigida rigido cum Gelu; a decimo ſexto autem tepida, nebuloſa & humida.

Pluvia 4. 13. — 16. 18. 19. 20. — 22. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 30. 31. = Dig. Dec. 4. 918.

Fulgura 20. 21. Nocte. Procella 29. Nocte S 4x. Nix 10. E b N 1.

Merc. Altitud. maxim. 2. 30. 2. N E 1.
—— minim. 31. 28. 8. S VV 2.
} media 29. $5\frac{20}{28}$

Dies frigid. 8. 66. N E 2.
— tepid. 25. 44. S 1.
} med. Therm. Altit. $54\frac{13}{28}$

Tuſſes, Gravedines, Anginæ, valde frequentes. Lues equina adhuc graſſatur, ſed imminuta valde eſt.

Tota Quantitas Pluviæ, Anno MDCCXXXII. Dig. Dec.
= 33. 096.

De Pertuſſi *Puerorum*.

(A) Ingens adfert Solamen (inquit *Sydenham*) Venæ Sectio *Pertuſſi* Infantum, in qua Remedia quælibet, Pectori dicata, longo poſt ſe linquit Inter-

Intervallo: idem hoc sentit *Harris* de Morb. acut. Infant.——Oleosa utique & mucosa Medicamenta damno prorsus; quippe quæ Morbum augent, non abigunt certe: iis utcunque Praxis vulgata utatur.

Quæ mihi adeo magis esse ex Usu, longa probavi Experientia, sequuntur.——Sive evidens *Plethora* adsit, sive Sputum Sanguine tinctum, Venæ Sectionem præcipio semper; idque præcipue, si Febricula, quod sæpe fit, urget, aut Vultus inter tussiendum fere nigrescit: hanc insuper repeto nonnunquam, pro Ratione scilicet Virium & Ætatis. Mox levem moveo Vomitum Syrup. Flor. Persicor. Oxymel. Scillitic. Infus. aut Decoct. Ipecacuanhæ.—Tussis enim, partim saltem, est a Stomacho, ut monuit olim *Waldschmidt*; nam vix unquam cessat Tussis *convulsivæ* Paroxysmus antequam irritans Pituita tenax Vomitu rejicitur: imo tanta sæpe est Illuviei Copia, ut Vomitionem terve, quaterve, proritare necesse sit.

Solvenda porro subinde est Alvus, at lenibus tantum utendum est *Catharticis*, nempe Rhabarbaro, Mercurio alkalizato, Calomelane. Proluvies namque mucosa hoc modo expurgatur, adeoque nec *Chylum* inquinat, nec, Vasa Lactea subeundo, Sanguinem. Nocet utique astricta nimium Alvus: nam Febriculam infert, aut Dyspnœam aggravat maxime.——Nec solum Evacuantibus opus est, exhibenda sunt etiam quæ & Nervos & Stomachum confirmare valent, ac Lentorem Sanguinis attenuare. Hoc Opus absolvunt optima *Mercurialia*, & Cortex Peruvianus, *Stomachicis* idoneis adjectis. Spiritus interea Difficultas & Pectoris Oppressio Solutionem Gum. Ammo-

Ammoniac. Expressionem Milleped. aut tale quid desiderant sæpe; Vehementiam autem Tussis interdum compescere licet Elix. Asthmat. le Mort. e Syrup. Diacod. quod quidem est optimum, ac tutissimum, in hoc morbo *Anodynum*. Atqui si humor acris admodum in Laryngem, aut Pulmones, destillat, eum oportet avocare admoto Cervicibus *Epispastico*.

His cedit Remediis facile hic Morbus, alias sæpe contumax admodum; nec nisi Tempore & Mutatione Cœli fugandus: decantata sane Muliercularum *Specifica* (quantum ego unquam observavi) meræ sunt Quisquiliæ: imo Muscus pyxidatus, modo si quid valeat, propter Vim astringentem, adeoque corroborantem, & ad Naturam Corticis Peruviani aliquanto accedentem, valet. Nobile namque hoc Indiæ *Pharmacum* non solum lentos attenuat Humores, sed & totum *Systema* Fibrarum confirmat; atque sic utraque Facultate agendo Febres intermittentes discutit.—— Atqui periodica hujus *Pertussis* Accessio, haud minus certa sæpe quam vel Intermittentium Paroxysmus, non multum abesse ab earum Indole hunc Morbum indicat: hoc magis etiam probabile videtur, quod uterque Morbus, eadem plerumque Tempestate, grassatur, ab eadem prope Causa pendet, & iisdem fere curatur Remediis.

CON-

CONSTITUTIO AERIS, &c.

Anno MDCCXXXIII.

JANUARIO.

INGREDIENTE Anno Pluvia frequens *Atmosphæram* humidavit, Vapores autem paulo post Ventus ab Oriente discussit, a decimo sexto ad vicesimum quintum durans, surgente *Barometro*. Perpaululum hoc Mense Gelu, imo exeunte eo Aer erat valde nebulosus & pro Anni Tempore tepidus.

Pluvia 1.—$\overset{\prime\prime}{\overline{4}}$. 5. $\overset{\prime\prime}{\overline{7}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{8}}$. $\overset{\prime}{\overline{9}}$. 15. 22. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{29}}$. 30.
Dig. Dec.
31.= 2. 384.

Procella 7. Nocte. S. Gelu 14. N W 1.—21. E N E 2.

Merc. Altitud. maxim. 24. 30. 2. E 1.
— — minim. 8. 29. 3. S VV 3. } media 29. $7\frac{20}{31}$

Dies frigid. 21. 62. E N E 2.
— tepid. 28. 47. S 1. } media Therm. Altit. $51\frac{25}{31}$

Tusses, Coryzæ, *Morbilli* frequentissimi.

FEBRUARIO.

Flavit ab Occidente Ventus toto Februario, ad Austrum vergens subinde, non raro etiam ad Septentriones: Aer interea fuit humidus & algidus, at non æque crassus ac elapso Mense.

Pluvia $\overset{u}{\overline{1}}$.—$\overset{i}{\overline{4}}$.—$\overset{u}{\overline{6}}$. $\overset{i}{\overline{7}}$. 8. $\overset{i}{\overline{11}}$. 14. 17.—$\overset{iii}{\overline{20}}$. $\overset{iiii}{\overline{22}}$. $\overset{u}{\overline{24}}$.—$\overset{i}{\overline{28}}$. = Dig. Dec. 3. 734.

Procella 1. Nocte. SW. Levis *AB.* 2. H. 10. NNW 1.

Merc. Altitud. maxim. 15. 30. 0. NN VV 1. } media 29. $6\frac{10}{26}$
—— —— minim. 4. 29. 2. S VV 2. }

Dies frigid. 10. 60. N VV 1. Gelu & maxim. Pruina. } media Therm. Altit. $53\frac{12}{26}$
— tepid. 7. 49. S S VV 2. }

Morbilli plures Infantes Puerosque peremerunt; declinante nempe Morbo, quasi Peripneumonia suffocatos: nihil profuit fere nisi tempestiva Sanguinis Missio.

Hoc Tempore hanc Regionem infestavit Morbus, omnium quotquot ego saltem memini antehac maxime *epidemicus*; omnes pervasit Domos, Pauperum Tabernas Regumque Turres: vix unus, aut alter, Rure, vel in Urbe, Senex, aut Puer, robustus, aut infirmus evasit.—— Quandoquidem ergo tanta fuit ejus in omnes Vis (idque profecto citius, tardiusve, per magnam Terrarum Partem) e Re fore duxi accuratam Morbi, prout hic se habuit, Historiam Scriptis mandare.

Ab

Ab ipso Initio Februarii, & in Cornubia, & in Damnonia citeriore, sævierat Morbus hic *epidemicus*; nos tamen Plymuthi ante iv. Iduum Februarii vix attigit: quo Die, nempe Saturni, plurimi subito quasi correpti erant, postridie innumeri, ad xv. Kalend. Martii omnes undique.

A levi incepit Horrore Morbus, cui mox accessere vagi & incerti Calores, Gravedo, magna ac importuna valde Sternutamenta; Dolor tunc Dorsi & Artuum errans, ac Pectoris sæpe, at non consistens, gravissimam vero propter Tussim non raro valde molestus: Tussi interea & Sternutatione immensa Vis Muci tenuis & acris ejecta fuit. Hæc quasi a Frigore (ut dicitur) recens suscepto; paulo post tamen Febris aliqua, interdum haud exigua, secuta est, Pulsusque velox, nequaquam vero, ut Pleuriticorum, durus & tensus; neque erat Urina valde rufa, sed crassa, ac plerumque subalbida: Lingua non arida, sed plurimo albescente muco obducta fuit. Omnibus fere aderat Insomnia, Vertigo insuper, aut atrox Capitis Dolor angebat plurimos, levi nonnumquam comitante Delirio. Tinnitus Aurium quamplurimis molestus fuit, multisque in Meatu *auditorio* Dolor acutus, in Abscessum aliquando desinens; Aspretudo tamen & Faucium Apostemata frequentius enata sunt. Omnes pene ad Sudores fuere valde proclives; qui multi, faciles, continui, intra Biduum, aut Triduum, erumpentes Febrem fere discusserunt prorsus, Urina plurima, subalbida, aut subflava, deponente Sedimenta; lateritia vero raro admodum: plurimis autem, an ob profusos Sudores, an ob *Epispastica*, nil statuo, fuit valde difficilis.

Alvus

Alvus bilioſa Morbum ſæpiſſime abſolvit; haud raro Puſtularum urentium Eruptio.

En Morbi hujus *epidemici*, ut hic ſæviit, Deſcriptio! Cui quidem licet omnes ferme ſuccubuere paululum Letho tamen (ſi numerum ſpectes) pauciſſimi, quos inter Infantes præcipue, ac Senes pulmonarii.

Abiit plerumque vel intra Quatriduum perbreve, manente ſolum infeſta Tuſſi, eaque ſæpe diuturna valde, cum majore Virium Dejectione quam quis, pro Ratione Valetudinis, crediderit: idque præſertim, ubi intempeſtiva Sanguinis Miſſio præceſſerat.

Illos potiſſimum Venæ Sectio adjuvit, quos Pectoris Dolor, aut Gravitas, oppreſſerat; idque ingruente, non ſane declinante, Febre: Omnium pene ſanguis albida quadam Pellicula contectus fuit, haud tamen valde glutinoſa; niſi, ubi, ob Miſſionem Sanguinis diutius neglectam, in Pleuritidem, aut Peripneumoniam, Febris abierat; quod quidem haud paucis contigit, ex nimio præſertim *Volatilium*, & *Cardiacorum* Uſu.

Nauſea, aut Vomitus urgens, lene poſtulabat *Emeticum*, quod & Stomachi Ægritudinem & Pectoris Oppreſſionem levabat maxime. Sudores exprimebat inſuper; ad quos promovendos Potus multus, tepidus, diluens, etſi Sitis non admodum urgebat, erat neceſſarius omnino: quippe ſine Sudore vix unquam lætus hujus Morbi exitus. Serum vinoſum dilutius fuit inſtar omnium, tepide epotum; quod utique tanto erat in Uſu, ut vix ſatis ſuppeteret Lactis ad id conficiendum.

Perutilia fuere, nec omittenda, *Veſicatoria*, pone Aures ac inter Scapulas admota; Dolori

Ca-

Capitis enim atque Tumori & Aſperitati Faucium certiſſimum tulerunt Levamen: quinetiam nimiam in Pulmones Deſtillationem, Curſum ſcilicet acris Colluviei avertendo, prohibuerunt. ——Me adhortante, pro Remediis fuere maxime Lap. Contrayerv. Spirit. Volat. Oleoſ. Sp. C. C.—Lavend. C. Elixir. Aſthmat. le Mortii, & Potiones ex Spermat. Ceti ſolut. cum larga Potione Decocti cujuſdam pectoralis tenuis, aut Seri Lactis dilutiſſimi: quæ & percommode ſimul Tuſſim lenibant, ac Sudores eliciebant optime. Ubi vero, poſt Sanguinis emiſſionem, Reſpiratio gravior & Exſcreatio difficilis premebant, Solutio Gummi Ammoniaci cum Oxymelite Scillitico fuit neceſſaria prorſus: jam enim inſtar Peripneumoniæ nothæ urgebat Morbus, & eandem omnino Poſtulabat medendi Methodum; Pectoralia nempe maxime incidentia, & Tibiis *Epiſpaſtica*; *Emetica* nonnunquam, aut lenia *Cathartica*.

Furebat Tuſſis per totum Morbi Impetum; ſæpe adeo vehementer utique, ut eam *Anodynis* cohibere fuiſſet difficile ſatis: imo uſque adeo interdum perduravit poſt Febrem abactam, ut haud paucos, poſt unum alterumve Menſem; in Tabem lethalem abriperet; illos præcipue, quibus fuerat olim ex Pulmonum Infirmitate Valetudo minus proſpera. Cum vero notaverim frequenter, quod Tuſſis, oborta *Diarrhœa*, profligata eſſet, *Eccoprotica* ex Rhabarbaro, Manna, Tartaro ſolubili, *&c.* exhihui ſubinde, faceſcente Febre; optato (quod ſolet) Eventu, Duce Natura: quæ porro Cibi Appetentiam, toto Morbi Tempore proſtratam valde, brevi reſtituebant.

Mor-

Morbus fuit hercle, ni ex admisso gravi Errore, raro lethalis, quem tamen multi, vel ob ipsam ejus Frequentiam, temere spernentes, feras dedere Pœnas Stultitiæ, asthmatici, hectici, tabidi.

MARTIO.

Januario & Februario tepidiore, successit Martius per Initia paulo frigidior; Ventus quippe ex Plagis arctois spiravit, surgente *Barometro*: post vero frequens Vulturnus *Mercurium* demisit, multamque Pluviam. Ab octavo ad vigesimum secundum Aer satis siccus fuit & tenuis, inde multo humidior.

Pluvia 1. $\overset{i}{7}$. $\overset{i}{8}$. 14.—$\overset{iii}{16}$. 17. $\overset{ii}{23}$.—$\overset{ii}{25}$.—$\overset{ii}{27}$. $\overset{i}{28}$. Nix 10. $\overset{i}{21}$. Grando *9*. 19.= Dig. Dec. 3.098.

Levis *AB*. 21. 10. p. m. N W 1. Gelu rigidum 10. 11.

Merc. Altitud. maxim. 3. 30. 2. N N VV 1. } media 29. 4 $\frac{2}{28}$
—— minim. 21. 28. 9. S E 3. }

Dies frigid. 10. 62. N b E 1. } media Therm. Altit. 52 $\frac{23}{28}$
— tepid. 28. 44. E S E 2. }

Incipiente Mense Febris *catarrhalis* undique maxime *epidemica*, quæ & adhuc perdurat; jamque etiam Pleuritides, Peripneumoniæ, & veræ, & nothæ, Anginæ quoque frequentes.

APRILI.

Ventus ab Oriente, ad Septentrionem vero sæpe deflectens, toto Aprili prævaluit, unde Aer

ficcus & frigidulus evasit; sub Finem præsertim: Malacia tamen subinde & Nebulæ aliquando intervenere.

Pluvia $\overset{''}{\overline{8}}$. $\overset{''''}{\overline{13}}$. 15.—$\overset{'}{\overline{17}}$.—18. $\overset{'''}{\overline{22}}$. = 2. 284. Dig. Dec.

Merc. Altitud. maxim. 29. 30. 0. Malacia. } media 29. 6
—— minim. 13. 29. 1. S E 1.
Dies frigid. 27. 50. N E 3. } media Therm. Altit. $42\frac{26}{30}$
— tepid. 22. 38. Malacia.

Febris *epidemica* adhuc passim Rure; multique nunc tabescunt ex male judicata Febre. Peripneumonia & Pleuritide multi corripiuntur.

MAJO.

Hoc Mense mediam plerumque Stationem tenuit *Baroscopium*, flante fere quotidie Subsolano; *Atmosphæra* maxime ficca fuit & tenuis; a duodecimo ne vel Guttula Pluviæ, at Ros plurimus & Malacia frequens.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{6}}$.—$\overset{'}{\overline{8}}$. 10. $\overset{'}{\overline{11}}$. 12. = 1.010. Dig. Dec.

Merc. Altitud. maxim. 22. 29. 8. E 1. } media $29.5\frac{10}{27}$
—— minim. 7. 29. 2. Malacia.
Dies frigid. 5. 46. E 2. } media Therm. Altit. $37\frac{10}{27}$
— tepid. 30. 28. Malacia.

Febres pulmonariæ, ac intermittentes, invadunt plures. Haud pauci modo Phthisici mortui sunt, rupto interdum Pulmonis Apostemate; illi præcipue, qui ex Febre *catarrhali* in Tabem inciderant, & quibus etiam inde Tumor pedum aquosus accesserat.

JUNIO.

Venti fuerunt mutabiles durante Junio, ſæpe ex Oriente, ſed ab Occidente ſæpius ad Auſtrum plerumque vergentes: intervenit haud raro Malacia. Initio Aer erat ſiccus; Fine & ſiccus & calidus. Maxima Roratio ſæpe.

Dig. Dec.
Pluvia 5. 8. 9. 13. 15.—19. 20. 25.= 1. 534.
Maxima *AB.* media nocte 27. W N W 1. Fulgura 12. nocte. Tonitru 26.

Merc. Altitud. maxim. 22. 29. 8. Malacia. —— minim. 18. 28. 8. S b W 3.	media $29.4\frac{28}{30}$
Dies frigid. 21. 36. W 2. — calid. 27. 24. W 1.	media Therm. Altit. $28\frac{26}{30}$

Febres remittentes & intermittentes adhuc, jam ſæpe cum Puſtulis rubellis.

JULIO.

Toto fere Julio Aer fuit valde ſiccus & fervidus, paucæ Pluviæ, Rorationes autem maximæ, Ventus Auſtralis raro, Corus & Aquilo ſæpe: nihilominus, Statio *Baroſcopii* erat utplurimum humilis.

Pluvia 14. 15. 16. 21. 28. 30. 31. Grando
Dig. Dec.
16.= 0. 772.
Magna *AB.* 10. 10. p. m. N W 1. Tonitru 16. p. m. S S E 2.—28. p. m. N N W 1.

Merc. Altitud. maxim. 1. 29. 7. N N E 1. —— minim. 29. 29. 0. N b W 1.	media $29.4\frac{6}{26}$

Dies frigid. 31. 34. N VV 1.
— fervid. 5. 16. N VV 1. media Therm. Altitud. $24\frac{8}{26}$

Febres intermittentes ſparſim: Cholera & *Diarrhœa* frequens. Mulieres plurimæ immenſo menſium Profluvio laborant. Omnes fere de Languoribus ob Æſtum enormem undique conqueruntur.

AUGUSTO.

Perpetuus ſpiravit ab Occidente Ventus, ad Meridiem ſæpe deflectens, crebro etiam ad Septentrionem. Priore Menſis Parte Pluvia, Tonitru, Fulgura frequentia, eaque graviſſima, Sudo tamen ſubinde intercurrente.

Pluvia 1. $\overset{ii}{3}$. $\overset{ii}{4}$. 6. $\overset{iii}{7}$. $\overset{iii}{10}$.—$\overset{i}{12}$. 16. $\overset{ii}{17}$. 18. 21. 24. $\overset{ii}{27}$.—29. $\overset{ii}{31}$. = 4. 5OO. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru vehemens 3. 6. 7. 10. veſperi. Procella 17. nocte. S W.

Merc. Altitud. maxim. 24. 29. 9. N N VV 1.
— — minim. 7. 29. 0. S S VV 1. media $29.4\frac{22}{30}$

Dies frigid. 24(43. N N VV. 1.
— calid. 5. 24. S VV 1. med. Therm. Altit. 32

Perpauci Morbi: aliqui *Diarrhœa* & Cholera Morbo corripiuntur.

SEPTEMBRI.

Varia fuit Tempeſtas Ventuſque varius hoc Menſe, a nono tamen ad Diem decimum octavum ab Oriente, ad Auſtrum declinando plerumque. *Atmoſphæra* erat ſicca, & Statio *baro-*

me-

metrica altior ut plurimum quam elapso Augusto: Maximæ & crebræ Rorationes.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 11. 12. 13. 14. 21. 24. 25. 26. 28. 30. = 1.978. Dig. Dec.

Magna *AB* 8. 10. p. m. N N W 1.—levis 29. H. 9. W N W 1.

Fulgur & Tonitru 12. & 13. a. m. Fulgura nocte 26.

Merc. Altitud. maxim. 19. 30. 1. Malacia.	media 29. $6\frac{9}{29}$	
— — minim. 26. 29. 0. S W b W 2.		
Dies frigid. 30. 49. N N E 1.	media Therm. Altitud. $37\frac{20}{29}$	
— tepid. 5. 33. S W 2.		

Tusses & *Catarrhi* valde frequentes. Ad Finem Mensis Choleræ & *Diarrhœæ* sæviunt.

OCTOBRI.

Eurus & Aquilo hoc Mense sæpe afflantes *Barometrum* extulerunt multum, Temperiemque Aeris siccam & frigidam reddidere, etsi haud raro intervenit nebula. Per Initia Mensis Ros plurimus.

Pluvia 1.—2. 11. 23.—25. 27.—29. = 2.026. Dig. Dec.

Magna *AB*. 27. 9. W N W 1. Permagnæ Pruinæ 15. 16. N N E 1. Glacies 31. N N E 1.

Merc. Altitud. maxim. 18. 30. 2. E 1.	media 29. $7\frac{1}{3}$
— — minim. 25. 28. S W 3.	
Dies frigid. 31. 60. N N E 1.	media Therm. Altit. $46\frac{24}{30}$
— tepid. 3. 37. S S W 1.	

Cholera & Diarrhœa adhuc. Eruptio puſtuloſa *Scorbutica* frequens ſine Febre. Apoplexiæ paſſim: ſævæ aliquæ Febres peripneumonicæ, *Rubeolæ* & Morbi colici plurimi.

NOVEMBRI.

Ex Occaſu plerumque Ventus ſpiravit Novembri, at ſæpe ad Septentrionem deflexit, quamvis Aer erat ſolito magis tepidus; ſub Finem valde craſſus & humidus.

Pluvia 7. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20.
Dig. Dec.
21. 26. 28.—30.= 1.882.

Magna *AB*. 27. H. 2. matutina. N W 1.—29. 10. N W 1. Procella 20. nocte. S 4.

Merc. Altitud. maxim. 5. 30. 2. N N W 1. ⎫ media 29. 7 $\frac{25}{28}$
—— minim. 11. 29. 1. S W 3x. ⎭

Dies frigid. 5. 58. Glacies ⎫ media Therm. Altit. 48 $\frac{22}{28}$
— tepid. 15. 44. S 2. ⎭

Rubeolæ adhuc frequentes: Febres aliquæ pulmonariæ, Morbus colicus paſſim.

DECEMBRI.

Hic Menſis fuit nimboſus maxime, continua fere Procella eaque ſæpe graviſſima, a Die nono viceſimum tertium aduſque perduravit, Africo furente, dum Pluviæ corruerunt plurimæ, & horrida nonnumquam Fulmina. Ineunte quidem Decembri apricitas aliqua effulſit cum tenui Glacie, Aer autem erat valde craſſus; quintus utique Dies fuit valde nebuloſus & caliginoſus ma-

maxime: Immensa forte Vaporis Copia *Barometrum* sustinuit partim, quod perpetuæ Procellæ aliter multo magis depresserint.

Pluvia 1. $\overset{I}{2}$. $\overset{II}{9}$. $\overset{I}{11}$. $\overset{III}{12}$. $\overset{III}{13}$.—$\overset{I}{15}$.—$\overset{I}{16}$. 17.
$\overset{I}{20}$.—$\overset{II}{22}$. $\overset{I}{23}$.—$\overset{I}{25}$. $\overset{I}{26}$.—$\overset{II}{29}$. $\overset{I}{30}$. 31. = Dig. Dec. 4. 688.

Graves Procellæ 11. 12. 14. 16. 22. 23. 26.
Maximi Maris Æstus a 12. ad 14.

Fulgur & Tonitrua gravissima cum vehemente Grandine 12.

———————diu durantia 16. S VV b VV 4

Merc. Altitud. maxim. 6. 30. 1. N N VV 1. } media 29. 5 $\frac{26}{31}$
——— minim. 14. 29. 1. S VV b VV 4x. }

Dies frigid. 7. 62. E 1. } media Therm. Altitud. 49 $\frac{22}{31}$
— tepid. 14 43. }

Incipiente Mense Morbi colici, & Peripneumoniæ nothæ cum Affectibus *nervosis* passim: Tusses & Gravedines frequentes valde sub Finem Mensis: Paroxysmi quoque multi *hypochondriaci* & *hysterici*.

Tota Quantitas Pluviæ hoc Anno = Dig. Dec. 29. 884.

CONSTITUTIO AERIS, &c.

Anno MDCCXXXIV.

JANUARIO.

POST nubila Phœbus! novo quippe cum Anno multo lætior ſurgit Cœli Facies; Boreas nempe paulo poſt Initium Januarii oriens Vapores diſperſit & Nubes, frigido accedente Gelu Cœloque ſereno: Aeris autem Temperies longe magis tepida fiebat exeunte Menſe.

Pluvia 1. $\overset{\shortparallel}{\overline{2}}$. 8. 16. $\overset{\shortparallel}{\overline{22}}$. Nix & Grando
Dig. Dec.
4. 5.=1. 480.

Procella 2. W S W. Fulgur & Tonitru cum multa Grandine 22. mane.

Merc. Altitud. maxim. 29. 30. 4. E b N 1. — minim. 2. 29. 4. VV 2. } media 29. $9\frac{16}{29}$

Dies frigid. 14. 71. E N E 1. — tepid. 26. 54. N VV 1. } media Therm. Altit. $60\frac{4}{29}$

Gravedines, Tuſſeſque frequentes: Morbi colici plurimi: Peripneumoniæ paſſim.

FE-

FEBRUARIO.

In alta perstitit Statione *Baroscopium* Diem adusque undecimum Februarii, flante Cauro; a decimo quinto ad decimum octavum Procella perpetua, imo sæpe violenta maxime: ab Occidente Ventus turbineus iterum vicesimo quarto & quinto, immensa quoque Vis Pluviæ tunc decidit, maximeque subsedit *Mercurius*. Nisi ipso Mensis Initio vix ulla Glacies.

Pluvia 2. 3. 4. 12. 13.—15. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. = Dig. Dec. 5.554.

Fulgura cum Grandine 17. nocte. W N W. 2.

Merc. Altitud. maxim. 1. 30. 4. N E 1.
——— minim. 24. 28. 5. S b E 4. } media 29. 6$\frac{16}{26}$

Dies frigid. 1. 62. Gelu.
— tepid. 12. 50. S W 2. } media Therm. Altit. 53$\frac{18}{26}$

Incipiente mense Morbi *peripneumonici*; procedente, Anginæ, Coryzæ, Tusses plurimæ.

MARTIO.

Ventus quoque occidentalis toto duravit Martio, majore ex Parte vergens ad Austrum, unde frequens Pluvia & Aer crassus & humidus; sub Finem ad Septentrionem deflexit paululum.

Pluvia 1.—4. 5. 6. 9. 10. 12.—14. 16.—18. 19. 20. 22. 23.—25.—28. = Dig. Dec. 2.812.

Procella 19. nocte. S 4[1].

Merc.

Merc. Altitud. maxim. 31. 30. 0. VV N VV 1. } media 29. 5.
—— —— minim. 13. 29. 0. S VV b S 2.
Dies frigid. 15. 56. VV N VV 1. } media Therm. Altitud. $48\frac{7}{30}$
— tepid. 23. 45. VV b S 1.

Tusses, Faucium Tumores Lippitudines hoc Mense frequentes: multi *Rheumatismo* correpti, aliqui Peripneumonia, & *Paraphrenitide*; plures sub Finem Apoplexia.

APRILI.

Ne vel Guttula Pluviæ Diem adusque decimum octavum; a primo ad duodecimum Corus, inde ad vicesimum tertium Subsolanus, post Libs; medio Mense Aer erat siccus & tenuis.

Pluvia 18. $\overset{i}{\overline{19}}$. 20. $\overset{iii}{\overline{22}}$. $\overset{i}{\overline{23}}$. $\overset{ii}{\overline{25}}$. $\overset{iii}{\overline{26}}$. 27.
Dig. Dec.
29. 30. = 2. 126.

Merc. Altitud. maxim. 12. 30. 0. N N VV 1. } media $29. 6\frac{6}{28}$
—— —— minim. 23. 29. 4. E S E 2.
Dies frigid. 13. 50. E N E 1. } media Therm. Altit. $43\frac{23}{28}$
— tepid. 28. 37. VV S VV 2.

Tussis & Tumor Faucium frequens adhuc: Febres intermittentes, nec non Apoplexiæ, haud paucæ: *Ophthalmiæ* passim.

Hoc Mense grassari cæpit Febris quædam (si ita dicam) *anginosa*, furens indies magis magisque. —— Quos corripuit, primo Algor invasit, mox incertus Ardor & *Cephalalgia*, Vomitus protinus aut *Diarrhœa*, pauloque post Dolor Faucium acutus & Tumor: hinc Febris haud levis, Languor, Anxietas, ac pectoris Oppressio, acceden-

cedente sæpe Delirio, aut soporoso Affectu, quorum haud dubia fuere prænuncia Urinæ vel tenues, vel quales Jumentorum turbidæ. ——— Felix ille tunc Ægrotus, cui Sudores eruperunt affatim, aut Pustulæ rubræ; si ne hæc quidem, Erysipelatis aliquid: ubi nihil horum, brevi instabat Fatum; nisi opportuna *Diarrhœa*, aut tempestiva Diruptio Apostematis Faucium, aut enitens Parotis, fauste sublevarent.

Morbus hic haud raro vel intra sex Dies discussus fuit; sæpe vero diutius inhærentem, septimo, octavo, aut nono, Die, erumpentes Pustulæ crystallinæ (miliares dicunt) plurimæ expellebant prorsus: modo nimirum haud præmature recessisset, quod certo sane fuit Ægrotis Exitio. Idem omnino dicendum est de Papulis rubris, quæ sæpe etiam Statu Morbi apparebant.

Pueros & Juvenes potissimum invasit Febris, qui Vermes crebro dejiciebant: Seniores raro decubuere. Urina erat rufa plerumque, subrubrum, vel ab ipso Initio, deponens Sedimentum: Lingua vero plurimo muco subflavo fœdata:

Desideravit Febris hæc *epidemica*, quam primum quis ea correptus erat, Missionem Sanguinis eamque sæpe repetitam; haud raro utique vehementer urgente Morbo, ad tertiam usque Vicem; etsi Cruor emissus non erat viscidus admodum, interdum floridus, satis: Vomitu dein lenem Stomachi Purgationem, continuo *Epispastica* Auribus, Cervicibus, Humeris. Sorbitio tepida, *antiphlogistica*, permulta, erat necessaria prorsus, levi sæpe interposito *Cardiaco*, nempe ex Lapid. Contrayerv. Croco, Theriac. Andromach. Confect. Fracastorii, Confect. Raleigh. *&c.*

idque

idque præcipue dum appropinquabat Morbi Status, maxime profectò cum *Exanthemata* evaſerint ſublivida; quod quidem peſſimi Ominis! Gargariſmata emollientia, ſubacida, detergentia, ulceroſo Gutturi conducebant maxime, ſenſim inſuper ſæpeque deglutita *Mucilagine* ex Semin. Cydoniorum & Pſyllii, Syrup. Moror. aut de Rub. Idæis edulcorat. vel Linctu aliquo *anodyno*, Tuſſi urgente præſertim, quæ fuit ſæpiſſime permoleſta. Ut primum aſpera & ſquamoſa quaſi apparuit Cuticula, Purgantia lenia ex Rhabarbaro, *&c.* cum *Mercurialibus* profuere maxime, perfectamque Sanitatem brevi reſtituebant.

MAIO.

Ventus ab Occaſu, flectens maxime ad Septentrionem, toto fere Menſe ſpiravit, intercurrente nonnunquam Vulturno. *Atmoſphæræ* Temperies fuit multo frigidior ſolito; Statio *Mercurii* utplurimum demiſſa.

Pluvia 1. 7. 11. 12. 15.—18. 21. 25. 26. 28.—30. Nix 13. Grando 14.= 1.764. Dig. Dec.

Levis *AB*. 14. 15. N. W b N 2. Fulgur & Tonitru 28. p. m.

Merc. Altitud. maxim. 10. 29. 9. N 1.
— — minim. 29. 29. 0. S E 2. } media 29. 4 10/31
Dies frig. 14. 52. N N VV 2. inſol. Frigus!
— tepid. 25. 37. Malacia. } med. Ther. Altit. 42.

Tuſſis *convulſiva* inter Pueros frequens, Febres intermittentes paſſim. —— Nunc Febris *anginoſa*

epi-

epidemica sævit maxime: Angina gravius urget, cui jam frequenter accedunt Aphthæ molestissimæ, & cum fera Tussi Strangulatio ferme, ni frequens subveniat tepida Sorbitio & perpetua fere Gargarizatio.

JUNIO.

Eurus assidue flavit a sexto fere ad vigesimum; Initio & Fine Corus: Atmosphæra magis tepida fuit, ac humida, quam Mense priore; ambo utique plus satis nubili.

Pluvia $\overset{\text{i}}{\overline{2}}$. $\overset{\text{iii}}{\overline{6}}$. $\overset{\text{i}}{\overline{8}}$. 10. $\overset{\text{i}}{\overline{11}}$. $\overset{\text{iii}}{\overline{14}}$. $\overset{\text{ii}}{\overline{15}}$. 20. $\overset{\text{i}}{\overline{21}}$. $\overset{\text{iii}}{\overline{23}}$. 26. $\overset{\text{i}}{\overline{29}}$. = 3. 208. Dig. Dec.

Merc. Altitud. maxim. 4. 29. 7. N W b W 1. } med. 29. $4\frac{11}{29}$
—— —— minim. 24. 29. 1. W N W 1. }

Dies frigid. 10. 40. S E b E 1. } media Therm. Altit. $31\frac{16}{29}$
— calid. 22. 26. Malacia. }

Febres intermittentes adhuc; *Ophthalmiæ* passim. Morbo jam *epidemico* accedunt Pustulæ fere omnigenæ, atque haud raro Eruptiones *erysipelatosæ*: minus vero premuntur Fauces; Febris quippe jam magis ad exteriora tendit. Die sexto, aut septimo, Cuticula aspera fit & rupta, velut aspersa crassiore Farina; idque quo magis eo melius; tandem tota pene desquamatur: ex Pedibus sæpe tantis Portionibus ut Soleam quasi detractam referant hæ Morbi Exuviæ. Hic equidem lætissimus est Morbi Exitus: ubi vero *Exanthemata* tarde admodum & parcius erumpunt, erupta vero livescunt, maximæ Anxietates, Languores, Deliquia sequuntur; paulo-

que

quæ ſæpe poſt Vomitus, aut *Diarrhœa*, enormis, quæ Ægros non raro celeriter rapit.

Hæc Febris, ut omnes fere quas Puſtulæ comitantur, contagioſa eſt; plures namque ea correpti in eadem ſæpe Domo decumbunt. —— Quod vero jam Cutim magis petat quam ſuperiore Menſe, ob majorem Aeris Calorem eſſe arbitror, Humores elicientem extra: medio enim Maio cum *Atmoſphæra*, pro Anni Tempore, erat maxime frigida, Dolor ac Faucium Tumor urgebant graviſſime.

Eadem omnino medendi methodus juvat uſque; nunc porro *Mercurialia*, ſine ſtimulis ſalinis præparata, aptiſſime adjecta ſunt, quippe quæ in aliis cutaneis Eruptionibus inveniuntur efficacia maxime, quidni & in his utilia ſint? Iſta utique vel in ipſis *Variolis* proſpero ſæpiſſime Eventu exhibui. Humores enim lentos nimium attenuant, glutinoſa Vaſculorum Repagula expediunt, Saliumque Cohæſiones diffringunt, Succos demùm morbidos fluxos reddunt, tandemque abigunt prorſus; dumque Pondere ſolum & Subtilitate Partium agunt, Sanguinem incendunt minime.

JULIO.

Prior Julii Pars fuit aprica ſatis, at ſubfrigida, Ventus plerumque a Septentrione; medio Menſe Libs intervenit, Pluvia ruente; tunc iterum Septentrio; a xxv. ad xxviii. pluvius Vulturnus, Trigeſimo primo, Vento omni momento variante, immenſa Quantitas Pluviæ decidit, Cataractæ ad inſtar; inter Horam octavam matutinam & Meridiem ad Digitum ſaltem integrum, licet

licet Milliaribus quindecim ad Orientem vix ulla. Aer fuit hoc Mense valde humidus & Barometrum humile.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{12}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime}{\overline{14}}$. 16. $\overset{\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{26}}$.—$\overset{\prime}{\overline{29}}$.—$\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{31}}$.
Dig. Dec.
= 2.982.

Merc. Altitud. maxim. 5. 29. 8. N 1.
——— minim. 26. 28. 9. S E 3. } media 29. $4\frac{10}{31}$
Dies frigid. 3. 38. N 1.
— calid. 24. 24. Malacia. } media Therm. Altit. $30\frac{2}{31}$

Febres intermittentes adhuc: Tusses frequentes inter Adultos, *convulsivæ* inter Pueros. Magnæ undique de Spirituum Languoribus Querelæ. ———Quamplurimæ Aviculæ, dum Plumas exuunt, moriuntur.

Furit etiamnum Febris *epidemica* inexplicabili quodam Angore quosdam, vel intra sex sæpe Dies, perimens. Hos leve primo corripuit Delirium, quod utique pejoris fuit ominis, quam si, more Bacchantium, aperto exarserant Furore. Nil perinde tunc profuit ac Sanguinis Detractio Cucurbitulis scarificatis, Humeris Cervicibusque admotis: post *Clysmata* laxantia, aut mitiora *Cathartica*; frequentia porro *Vesicatoria*, Cruribus præcipue.

AUGUSTO.

Suda Tempestas Initio, medio autem Augusto permulta Pluvia, eoque quidem exeunte nimia. Libanotus frequens, isque ad Finem maxime furens, *Barometrum* valde depressit, Aeremque reddidit humidissimum; maximæ fuerunt Rora-
tio-

tiones Mensis Principio, Aquilone spirante. Auster turbineus Nocte inter ix. & x. Diem *Mercurium* præcipitavit plurimum gravissimamque Pluviam; Maris autem Æstum extulit maxime.

Pluvia $\overset{\text{iiii}}{\overline{9}}$. $\overset{\text{i}}{\overline{10}}$. $\overset{\text{ii}}{\overline{12}}$. $\overset{\text{iii}}{\overline{13}}$. 14. $\overset{\text{ii}}{\overline{16}}$. 17. $\overset{\text{i}}{\overline{19}}$. 23. 25. 26. $\overset{\text{ii}}{\overline{28}}$. $\overset{\text{i}}{\overline{29}}$. $\overset{\text{ii}}{\overline{30}}$. 31. = 4. 022. Dig. Dec.

Procella 9. Nocte. SSE 4.—28. Nocte. SW 4^x.—29. Nocte. SW 4^x.—30. WSW 4^x. cum Fulgure & Tonitru.

Merc. Altitud. maxim. 3. 29. 8. N 1.
—— minim. 10. 28. 7. SSW 3x. } media 29. $3\frac{27}{31}$

Dies frigid. 31. 42. SW 3.
— calid. 7. 24. NbW 1. } media Therm. Altit. $30\frac{26}{31}$

Febris *epidemica* pluresadhuc premit, ingenti sæpe cum Vomitu & *Diarrhœa*: *Ophthalmiæ* passim: Scabies valde frequens. *Variolæ* jam grassari incipiunt, ac Febres lentæ *nervosæ*.

Plurimæ Aviculæ canentes pereunt: perrarò auditur stridula Cicada. —— Æstas fuit magis nubila, magis frigida, magis denique pluviosa solito: Omnia nunc Loca Aqua & Limo plena sunt.

SEPTEMBRI.

Toto fere Septembri Ventus ex Occidente spiravit, ad Septentrionem vero majori ex Parte deflectens, qui *Barometri Mercurium* exaltavit: manet usque tamen *Atmosphæra* madida & paulo frigidior.

Plu-

ii ii i ii
Pluvia 1. 2. 3. 8. 17. 20. 21. 22.—24.
ii Dig. Dec.
27. 28. 30.=1. 752.

Parva *AB*. 9. H. 10. N N W. 1. Procella 21. p. m. S W—24. nocte. W S W 4x.

Vehemens Grando 22. W N W 2. Magna Pruina 26. N b E 1.

Merc. Altitud. maxim. 17. 30. 0. Malacia. } media 29. 6 $\frac{3}{27}$
—— minim. 1. 29. 0. VV 2.
Dies frigid. 26. 54. N b E 1. } media Therm. Altitud. 41 $\frac{10}{27}$
— tepid. 1. 36.

Jam evaneſcit fere Febris *epidemica*, nec multum augetur *Variolarum* Numerus. Choleræ, Febres *nervoſæ*, *miliares*, intermittentes, paſſim.

O C T O B R I.

Initio Africus nimboſus multam demiſit Pluviam; quarto Die ſæviit Vulturnus; a decimo quinto ad viceſimum tertium perflavit Aquilo, & *Mercurium* erexit plurimum; ſub Finem Corus: Aer frigidus eſt ac humidus.

ii iii ii ii iii ii i
Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 7.—10. 11. 12. 13.
i Dig. Dec.
15. 19. 21. 23. 26. 28. 29.=3. 154.

Fulgur & Tonitru cum Grandine 2. p. m. Grando 7. 8. Fulgur & Tonitru 12. p. m. permagni Maris Æſtus a 1. ad 4. Diem.

Merc. Altitud. maxim. 22. 30. 3. E N E 1. } media 29. 5 $\frac{26}{30}$
—— minim. 4. 28. 8. S E b E 3x.
Dies frigid. 19. 64. N N E 2. } media Therm. Altitud. 51.
— tepid. 1. 43. S VV 4x.

Variolæ jam factæ sunt *epidemicæ*. Morbi colici a *Pomaceo* novello frequentissimi. *Catarrhi* & Faucium Tumores haud rari; imo quædam adhuc Reliquiæ Febris *epidemicæ* sparsim notantur. Febris *nervosa* & *miliaris* passim.

NOVEMBRI.

A primo Novembris, Diem ad usque vicesimum, Ventus inter Orientem & Septentrionem constitit, qui & paulo ficciorem reddidit *Atmosphæram*, multoque magis frigidam, *Baroscopium* vero extulit maxime: inter Diem autem xxi. Et xxiv. fremente Africo, permulta Pluvia decidit, corruente admodum *Mercurio*; at brevi Aquilo redux restituit Rem.

Pluvia	1.	4.	7.	10.	21.	22.	23.	24.	25.
		i	ii			iiii	iii	i	

Dig. Dec.

= 2.068.

Gelu, idque subinde rigidum, hoc Mense frequens.

Merc. Altitud. maxim. 27. 30. 4. N N E 1.	media 29. $8\frac{24}{29}$	
—— minim. 23. 28. 8. S VV 3.		
Dies frigid. 27. 68. N N E 1.	med. Therm. Altit. $58\frac{21}{29}$	
— tepid. 2. 52. Malacia.		

Variolæ & Morbi colici valde *epidemici*: Apoplexiæ plures: Colica biliosa passim:

DECEMBRI.

Pluvie, procellosa, horrida, Tempestas hunc finivit Annum. Vix unus & alter Dies sine Pluvia toto Decembri; Libs vehemens perfurebat

sæ-

sæpissimæ, gravi subinde cum Pluvia: inde *Barometrum* erat frequenter (*) mire depressum. Jam magnæ sunt Inundationes undique. Aer fuit maxime humidus, Gelu rarissimum, etsi *Atmosphæra* fuit valde frigida sæpe.

Pluvia 1.—4.—6. 7.9. 10.—12.—14. 15.—17. 18.20.—23. 24. 26.—28. 29. 31. = 6.192. Dig. Dec.

Procella 1. S W—10. p. m. S W b S 4.—14. a primo mane S W 4x.—26. W N W.—27. W 4x.—29. W S W 4.

Merc. Altitud. maxim. 25. 30. 0. N W b W 1. } media 29. 3 $\frac{9}{31}$
—— —— minim. 14. * 28. 2. S W 4x. }

Dies frigid. 22. 64. N N E 1. Gelu. } media Therm. Altitud. 58 $\frac{4}{31}$
— tepid. 1. 52. W S W 2. }

Variolæ valde *epidemicæ* & sæpe mortiferæ: Colice jam non adeo frequens. *Rheumatismi* multi; Febres putridæ & *petechiales* passim.

Maxima fuit Pluviæ Quantitas hoc Anno. nempe = 37. 114. Dig. Dec.

CONSTITUTIO AERIS, &c.

Anno MDCCXXXV.

JANUARIO.

QUAMVIS *Baroscopium* fuerat sublime valde Initio Januarii, Ventusque arctous; id tamen procellosa Tempestas, a sexto ad decimum quartum fere perpetua, ac subinde gravissima, ad ultimum pene Gradum deturbavit: quod autem postea, a Die scilicet vicesimo ad Finem usque, ad summum ferme erexit Aquilo. *Atmosphæra* fuit rigida & sæpe humida valde: sub Mensis finem rigidum Gelu.

Pluvia 2. 5. 6. 7. 8. 10. 11.— 13. 14. 18. 19. 22. Nix 9. 11.= 2.526. Dig. Dec.

Procella 6. nocte. S W 4^x.— gravissima 8. S W 4^x. circa Meridiem *Mercurium* depressit ad 28. 3.— vehemens 10. nocte S S E 4^x. *Merc.* 28. 4. violenta duravit Procella ad Horam octavam matutinam Diei undecimi; *Barometer* vero subsedit ad 28. 1. raro Mercurium *Baroscopicum* infra hunc gradum notavi!

Merc.

Merc. Altitud. maxim. 4. 30. 5. N b VV 1. } media 29. $6\frac{24}{30}$
—— minim. 11. 28. 1. S 4x.
Dies frigid. 25. 70. N 1. } med. Therm. Altit. $59\frac{29}{30}$
— tepid. 6. 54. S VV 3.

Variolæ sunt maxime *epidemicæ*, quædam valde malignæ; utpote quibus non raro accedunt *Hæmorrhagiæ* ex omnibus fere Corporis meatibus, & (A) *Petechiæ* lividæ & nigræ. Vix unum vidi his correptum Affectibus servatum; nam in tanta Pestilentia Sanguinis *Crasis* dissolvitur penitus, & maxime putrescunt Humores: imo Cruor emissus, putris instar Saniei, diffluit; nec ut solito, in Frigore coagulatur.

Colicus Morbus cum Doloribus sævis *rheumaticis*, & *Paresi* nonnumquam Brachiorum Manuumque, a *Pomaceo* novello, frequens adhuc. Multæ Tusses sub Finem Mensis: *Ophthalmiæ*, Febres *miliares* & *erysipelatosæ* passim.

FEBRUARIO.

Sublimem retinuit Stationem *Mercurius* ad Diem usque decimum sextum, Septentrione afflante, aut Vulturno: sub Finem madidus Notus *Baroscopium* demisit. Sudum haud raro eluxit hoc Mense: Gelu affuit rarius.

Pluvia 8. 14. 17. 18. 22. 23.—26. 27.
Dig. Dec.
= 1.978.
Procella 26. nocte. SSW 4x.

Merc. Altitud. maxim. 2. 30. 5. NNE 1. } media 29. $7\frac{10}{25}$
—— minim. 27. 29. 0. SSVV 3x.

 Dies

Dies frig. 21. *66*. E N E 1. rigid. Gelu. — tepid. *9*. 52. Malacia. } med. Therm. Altit. $57\frac{18}{25}$

Pleuritides & Peripneumoniæ frequentes , at Rure maxime: *Variolæ epidemicæ* adhuc, sed non ita pestiferæ.

Jam in Popellum ingruit Febris quædam contagiosa , Pustulis sæpe & *Petechiis* comitata: Merx admodum infelix! Classe, ut credere par est , advecta; quippe quæ diu ante inter Nautas apud *Portum-magnum* commorantes sævierat , multosque dederat Letho : de hac plura Mense sequente.

MARTIO.

Varia fuit Tempestas Mense Martio , varia quoque *Barometri* Statio , nunc alta nempe, nunc valde depressa. Libs Initio, a sexto ad decimum septimum Vulturnus , tunc Aquilo , post Caurus: *Atmosphæra* erat frigida satis, at paulo humidior.

Pluvia 1. 2. $\overset{''}{4}$. $\overset{'}{5}$. 14. $\overset{''}{15}$. $\overset{''}{16}$. $\overset{'}{23}$.—$\overset{'}{25}$. 28. 30. $\overset{'}{31}$. = Dig. Dec. 2. 234.

Maximus Maris Æstus 15. mane S b E 3^x. Gelu a xx. ad xxiii.

Merc. Altitud. maxim. 21. 30. 0. N E 2. — — minim. 16. 28. 7. S S E 3. } media 29. $3\frac{29}{30}$

Dies frigid. 20. 64. N b E 2. — tepid. 15. 50. S b E 3. } media Therm. Altitud. $54\frac{4}{30}$

Variolæ hactenus *epidemicæ*: Pleuritis & Peripneumonia passim; Apoplexiæ quædam.

Nunc

Nunc maxime dispergitur Contagium *epidemicum* in Plebeculam maxime. —— Quibus Febris hæc contigit, primo levi quasi Horrore, ac universa pene Lassitudine, correpti sunt; mox Nausea & vertiginoso Capitis Dolore: haud vehemens tamen insecuta Febris est, nec immodica Sitis, quamvis media Lingua scabra fuit & fusca, imo sæpe arida valde, utroque vero a Latere Muco oblita subflavo. Interim de Dolore Gutturis, haud raro strangulante fere, & de teneris Oculis, Lumina refugientibus, multæ Querelæ. Urinæ plerumque χριμνώδεες erant, aut tenues, paucæ, luridæ, vapidæ instar *Cerevisiæ*: quæ quidem omnibus in Febribus sunt pessimæ Notæ!

Hæc ferme per Quatriduum, quo aut vigiles omnino decubuere, aut ne sentientibus quidem brevissimus & maxime interruptus obrepsit Somnus. Jam Surditas, Desipientia, Suspirium frequens, immanis Præcordiorum Oppressio, Manuum Tendinumque Tremor & Subsultus accedebant: attamen de Valetudine rogati vix querebantur quicquam, adeo invaluerat Torpor.

Diem circiter sextum, nunc citius, nunc tardius, *Petechiæ* rubræ, purpureæ, lividæ, nigræ, imo Vibices quasi, sæpe apparuerunt. Mali admodum Ominis hæc *Exanthemata*! eoque pejoris, quo magis ad Nigritiem spectabant. Frequenter porro videbantur innumeræ Maculæ minutissimæ fusci Coloris, Cutis Lenticulas aut Pulicum Morsus adumbrantes, sed paulo magis atræ: quas utique haud minus esse lethales observavi quam ipsas nigerrimas. —— In hoc Rerum Statu, aut Sopor perpetuus urgebat, aut Fu-

Furor cœcus; imo ſæpe haud erat aſſidentibus, etiamſi robuſtis, facile Ægros continere, ne e Lectulis exilirent, tanquam alio abituri: quo quidem Symptomate vix aliud magis tunc funeſtum memini.

Triſtia dum hæc agebantur, Sudor profuſus, viſcidus, olidus, aut fœtidiſſima, livida, *Diarrhœa* miſeros colliquabat Ægrotos. Lingua porro nigra, aridiſſima, Vox Faucibus hærens, Singultus, *Spaſmi*, Pulſus formicans, aut coacervatus, Livor Manuum, ac ſæpe ipſorum etiam Cubitorum, atræ Mortis certiſſima inſtabant Prænuncia: Die undecimo, aut decimo quarto plerumque, multo citius nonnumquam. Tanta fuit, tamque cita, Putrefactio Cadaverum, ut ea ſepelire fuerit neceſſe prorſus aliquando vel intra Horas viginti quatuor.

Dira quidem hæc & acerba maxime! erant autem plurimi, quibus Sors melior, Die ſcilicet quarto, aut quinto, benignum dedit morbi exitum; Eruptione nempe Puſtularum rubrarum, *miliarium*, atque blandi per totum Corpus Sudoris. —— Multi diu morbo conflictati, innumeras tandem habuere Puſtulas *miliares*, limpidas, ſæpe ſalutiferas: pluribus autem erat periculoſæ plenum opus Aleæ.

APRILI.

A Die ſecundo Aprilis ad decimum ſpiravit Eurus; poſt varius Ventus variaque admodum Tempeſtas, at pro Anni Tempore frigida & humida.

Plu-

Pluvia 1. 8. 9. 10. 14.—16. 18. 20. 22. 24. 27. 29.= 2. 292. Dig. Dec.

Ventus vehemens 22. prima Luce. W N W Nox procellosa 26. S 4.

Merc. Altitud. maxim. 16. 29. 9. E S E 2. — minim. 10. 28. 8. S E 2. } media 29. $5\frac{10}{29}$

Dies frigid. 7. 54. E b S 2. — tepid. 25. 42. VV N VV 1. } media Therm. Altit. $46\frac{20}{29}$

Auctus jam Variolarum Numerus est: atque modo Febris *anginosa miliaris*, quæ verno Tempore elapsi Anni fuit hic *epidemica*, vicinam infestat Regionem. —— Febris contagiosa, maligna, sævit jam magis quam antehac unquam. Raro nunc adest strangulans Faucium Dolor, paucæque nunc erumpunt Pustulæ; at Loco earum *Petechiæ* fuscæ, purpureæ, nigræ, ac nimis frequenter lividæ Vibices, atro semper Carbone notandæ! —— plurimi moriuntur.

M A J O.

Boreas afflavit, aut Corus, a primo ad vicesimum quartum Maii, post Vulturnus; Tempestas fuit valde frigida ac nubila. Maximæ Pruinæ a duodecimo ad decimum quartum.

Pluvia 1. 11. 12. 15. 17. 20. 22. 23. 24. 26. 30. 31.= 1.646. Dig. Dec.

Grando vehemens 23. Fulgur & Tonitru 30.

Merc. Altitud. maxim. 19. 30. 1. N VV 1. — minim. 16. 29. 1. S E 2. } media 29. $6\frac{12}{31}$

Dies

Dies frigid. 14. 54. N VV 1. } media Therm. Altit. $43\frac{6}{31}$
— tepid. 31. 36. S S E 1.

Multi Apoplexia corripiuntur: *Variolæ* adhuc. Febris contagiosa plurimos perdidit; optima sæpe sprevit Consilia: sequens tamen Methodus permultos servavit.

Ipso quidem Morbi Initio Venæ Sectio profuit, raro post unquam: imo temeraria suscepta Manu sæpe obfuit maxime. Si tamen post Sanguinis Missionem *Cephalalgia* & Vertigo urgebant usque fuit utile admodum Cucurbitulis scarificatis, Humeris Cervicibusque admotis, Sanguinem detrahere: quod quoque Vomitionem, post excitandam, reddidit tutiorem. Cruorem vix unquam notavi valde glutinosum, Serum plerumque vero viride erat, haud raro rubellum; quod infaustum semper! quibus enim id contigit, *Petechias* nigerrimas, aut Vibices habuere certo certius cum Phrenitide perpetua, aut gravi Comate.

Continua fere Nausea, ac frequens, biliosus, Vomitus lene semper poscebant *Emeticum*, quo & Ventriculi Colluvies ejiceretur & præcautum foret contra pestiferam *Diarrhœam*, quæ aliter Morbi statu, aut paulo post, semper evenit, nam ubi Ventriculi Saburra, diutius morando, acrior, fit assidue; tandem per Intestina descendens, ista utique torquet maxime.

Nullo non tempore Morbi *Epispastica*, alia scilicet aliis succedentia, necessaria fuerunt omnino; lenia porro desiderabant *Cardiaca*, eaque repetita frequenter, Languor continuus & collabentes assidue Vires: quæ & Sudores etiam maturos, criticosque sæpe, movebant, aut Pustulas expel-

expellebant. Ad hæc promovenda Confect. Raleigh. Theriac. Andromach. Lap. Contrayerv. Rad. Serpent. Virg. aliquando Sal. C. C. &, quibus non fuit ingrata admodum, non uno solum Nomine laudanda, Camphora (quæ nempe Opio felicius arcessebat Somnum, ac Delirium compescebat magis) aptissima fuere Remedia. —— Imo, quod multo minore Pompa paratur, Vinum rubrum *ustulatum* (quod dicitur) Cinnamomo & Maci incoctis cum Aquæ pauxillo, haud minus efficax ad Vires sustinendas inveni, quam celeberrima *Alexipharmaca*; non in hoc tantum Morbo, sed & in omni Febre lenta & *nervosa*, potissimum cum colliquante Sudore, vel immodico Alvi Fluxu declinante. Didici hinc tandem, quod astringentia Aromatica mitiora *Crasin* Sanguinis firmando, Fibrasque Vasculorum corroborando, vera fuere hujus exeuntis saltem, Morbi *Alexiteria*; fortasse & Antidota fuissent. ——Ipsi etiam Veteres Antidotis & *Alexipharmacis* immiscebant semper astringentia quædam Medicamenta, ut passim apud eos videre est.

Ad eum adeo Finem, optato demum cum Successu, post summum Morbi Incrementum, exhibui aliquam ex Cortice Peruviano Medicinam cum *Alexipharmacis* idoneis & Elixire Vitrioli Mynsichti acidulatam; nec otiose interea expectans Sedimentum Urinæ laudabile, & (quod dicitur) lateritium: modo scilicet vel minimam Morbi Remissionem observassem.—Si in singulari Gangræna valeat Quinquina, quidni in universa Humorum Corruptione? *Exanthemata* nigra, Vibices & citissima Cadaverum Putrefactio, *gangrænosam* utique Sanguinis *Diathesin* significabant.

In

In longis equidem Febribus nihil magis necesse est, quam Solida inter & Fluida Æquilibrium conservare debitum. Nihil ad id sane facit efficacius, quam, diluente Liquore, Sanguinem fovere assidue, ac Vim Fibrarum confirmare Medicamentis appositis; donec Natura, his Auxiliis Morbi Vitrix, læta Crisi eum expellere possit: nam ut Febris ardens Fræna semper poscit, lenta sæpissime indiget Calcaribus.—— Profecto nunquam non Arte molienda Crisis est, cum nil ultra assequi valeat Natura.———Febribus ideo tarde admodum decrescentibus, lenia *Cathartica* sæpe ex Usu sunt maxime, *Cardiacis* interim assumptis: In hac sane, de qua agitur supra, cum vix alia profecerint, Rhabarbarum exhibitum quotidie valuit plurimum; Vinum ustulatum interim affatim sorbendo: hoc Modo enim putris expurgata fuit Colluvies, & Viribus interea consultum est optime.

JUNIO.

Caurus hoc Mense spiravit sæpissime, hiscebat etiam subinde Libs: Vulturnus a decimo nono ad vigesimum secundum. Aer erat plerumque valde frigidus, crassus & humidus.

Pluvia 1. 3. 4. $\overset{'''}{\overline{11}}$. 15. 16.—$\overset{''}{\overline{18}}$. $\overset{'}{\overline{19}}$. 20.
Dig. Dec.
—22. 25. 26. 28.= 1. 936.

Merc. Altitud. maxim. 5. 29. 9. N VV 1.	}	media 29. $5\frac{7}{29}$
—— —— minim. 18. 29. 1. S VV 3.	}	
Dies frigid. 2. 44. N VV 1.	}	media Therm. Altit. $36\frac{6}{29}$
— tepid. 14. 34. Malacia.	}	

Va-

Variolæ, & Febres intermittentes, haud infrequentes. Febris *miliaris* rubra cum enormi Vomitu & Alvi Fluxu Rure graſſatur uſque. Morbus contagioſus modo ſub Finem Menſis miteſcit paululum.

JULIO.

Aer fuit humidus maxime & frigidus toto Julio, Ventus ab Occidente plerumque & Plagis auſtralibus, Eurus aliquando: Tempeſtas utique fuit nubila, pluvia, infauſta admodum, Hyemi magis quam Æſtati ſimilis. Omnes Fructus ὡραῖοι acerbi ſunt & immaturi. Vix audis Cicadam, rari volitant Papiliones: Plurimæ Aviculæ canentes inter Plumas exuendas intereunt.

Pluvia 1.—$\overset{iii}{3}$. $\overset{i}{6}$. 7. 10. $\overset{ii}{11}$. 12. $\overset{iii}{14}$. $\overset{ii}{15}$. 16. $\overset{i}{19}$. 21.-22. $\overset{iii}{25}$.—27. 30. = 3.536. Dig. Dec.

Procella 11. nocte W b S. Tonitru 30. p. m. Coruſcationes nocte.

Merc. Altitud. maxim. 28. 29. 7. S E 1. — minim. 16. 28. 9. S VV 3x. } media 29. $4\frac{4}{30}$

Dies frigid. 19. 42. S S VV 2. — tepid. 30. 30. VV 1. } media Therm. Altit. $34\frac{28}{30}$

Febris *epidemica* contagioſa hic imminuta eſt valde, at ſævit adhuc in Vicinia: multi *Variolis* uſque laborant; (B) Pſora frequens.

Au-

AUGUSTO.

A Die ſecundo Auguſti decimum tertium aduſque Ventus perpetuus ab Oriente ſpiravit, pulchra interea calidaque Tempeſtas eluxit, poſtea miſera, procelloſa & horrida ſecuta eſt; nunquam memini *Atmoſphæram* ita humidam fuiſſe hoc Anni Tempore: Omnia fere Loca Aqua exundat & Limo. —— Plures Aviculæ canentes moriuntur: Apes exanimatæ parum mellificant. Folia Arborum æque ſunt decidua jam ac ſi exiiſſet Autumnus.

Pluvia 1. 2. 14‴. 18. 19″. 21‴. 22″. 23″. 25. —29′. 31. = 2. 906. Dig. Dec.

Maximæ Rorationes, durante Apricitate, Menſis Initio.

Magna *AB*. 20. N W 1. Procella 22. p. m. S W—vehemens 23. Nocte. S S W.

Merc. Altitud. maxim. 12. 29. 9. E 1. — — minim. 22. 29. 2. S VV 4x. } media 29. 6.

Dies frigid. 27. 42. VV N VV 1. — calid. 13. 26. E 1. } media Therm. Altitud. $32\frac{6}{29}$

Fatales etiamnum Reliquiæ paſſim Febris malignæ: *Variolæ* adhuc: Scabies & Pſora frequens, Choleræ ac *Diarrhææ* plurimæ. Permulti, gravi quaſi Tempeſtate perculſi, inerte quadam Socordia torpent. —— Plures Canes rabidi diſcurrunt.

SE-

SEPTEMBRI.

Nubilus fuit, madidus & frigidus, hic Mensis; Caurus afflavit sæpè, Libs aliquando, Eurus frequenter, sub Finem præcipuè: Boreas viii. ix. x.

Pluvia 1. 3. 6. 7. $\overset{i}{\overline{11}}$. $\overset{i}{\overline{12}}$.—$\overset{i}{\overline{14}}$—$\overset{iii}{\overline{16}}$. $\overset{i}{\overline{17}}$. 18. 20. 22. 24. $\overset{i}{\overline{26}}$. 28. 29 = Dig. Dec. 1.918.

Merc. Altitud. maxim. 23. 29. 9. E 1. —— minim. 11 29. 2. VV N VV 1.	media $29.6\frac{7}{30}$
Dies frigid. 28. 46. S E 1. — tepid. 3. 30. N VV 1.	media Therm. Altit. $36\frac{14}{30}$

Febres *petechiales* sparsæ adhuc: *Variolæ* frequentes: *Diarrhœa* & Cholera multos infestant: Tusses plurimæ & ad Finem Mensis.

OCTOBRI.

Venit ab Oriente Ventus fere constans per totum Octobrem, Initio & Fine ad Septentrionem inclinans; unde Aer tenuis factus est, at paulo frigidior: medio autem ad Austrum.

Pluvia $\overset{ii}{\overline{7}}$. $\overset{ii}{\overline{8}}$.— 10. 12. $\overset{ii}{\overline{14}}$. $\overset{iii}{\overline{26}}$. $\overset{iii}{\overline{27}}$. = Dig. Dec. 2.756.
Levis *AB*. 3. Malacia— 4. E. 1.— 12. N. 1.
Gelu & maxima Pruina 30. E N E 1.

Merc. Altitud. maxim. 30. 30. 1. E N E 1. —— minim. 9. 29. 1. VV N VV 1.	media $29.6\frac{17}{30}$
Dies frigid. 30. 64. — tepid. 26, 40. S S E 2.	media Therm. Altit. $47\frac{22}{30}$

Mul-

Multæ Febres lentæ, ac intermittentes, passim. Aliqui hoc Mense, subito quasi Asthmate correpti, in Tumores Pedum & Abdominis, hydropicos velut, inciderunt, ex quibus nonnulli brevi sunt mortui. —— Multi Canes Rabie perciti.

NOVEMBRI.

Sequitur November pluvius admodum & procellosus, sub Finem præcipue: turbidus Auster prævaluit maxime, crassamque fecit *Atmosphæram* ac humidam valde. —— Exeunte Mense permagnæ Inundationes undique.

Pluvia 4. $\overset{ii}{5}$.—$\overset{ii}{7}$. $\overset{i}{9}$. 10. $\overset{ii}{13}$. $\overset{i}{14}$. $\overset{ii}{15}$.—$\overset{iii}{17}$.—$\overset{ii}{19}$. $\overset{ii}{21}$.—$\overset{ii}{23}$.—$\overset{iii}{25}$. $\overset{iii}{26}$. $\overset{ii}{27}$.—29.= Dig. Dec. 4.922.

Procella 9. ab Hora x. a.m. ad 2. p.m. S.W 4^x. — 23. tota Die S W. — 26. Nocte S 4^x. — 27. S 4^x. — Maximi Maris Æstus 27. quamvis Luna jam erat in *Quadratura*; altiores etiam quam si Interlunium fuisset, aut Plenilunium. Tonitru vehemens 24. Noctu.

Merc. Altitud. maxim. 11. 30. 0. N W 1.
—— —— minim. 27. 28. 4. S 4x. } media $29.4\frac{14}{30}$

Dies frigid. 1. 58. Malacia.
— tepid. 19. 44. S S W 2. } med. Therm. Altit. $49\frac{16}{30}$

Cephalalgiæ, Vertigines, Insultus epileptici, Tumores Faucium & Parotidum, frequentes: *dyspnoica* Pectoris Gravitas haud paucos premit. (*) Febres lentæ *nervosæ* plurimæ. — Multi Canes rabiosi circumcursant.

DECEM-

(*) *Vide Dissertationem de Febre lenta nervosa infra*, p. 147.

DECEMBRI.

Vix unquam *Atmosphæram* memini ita humidam fuisse, ac erat toto Decembri; etsi Subsolanus perflabat sæpissime: fateor equidem quod madidus Notus intervenit frequenter, ac Pluviæ haud parum demisit.

Pluvia $\overset{i}{1}$. 4. $\overset{i}{5}$. $\overset{ii}{6}$. 7. 9. 17. 19. $\overset{ii}{24}$. $\overset{ii}{25}$. $\overset{ii}{28}$.
30. $\overset{iii}{31}$. = 2. 364. Dig. Dec.

Gelu rigidum 12. 66. E b N 1.—13. 64. E 1. —16. E 1.—23. 64. E 1.

Procella 24. Nocte. S b E—27. S W b W 4.

Maximi Maris Æstus 21. 22. E S E 2.—permagni 24. 25. 26. Austro furente.

Merc. Altitud. maxim. 21. 30. 0. E b S 2.
—— —— minim. 28. 29. 0. S W b W 3x. } media 29. $6\frac{6}{27}$

Dies frigid. 12. 66. E b N 1.
— tepid. 1. 46. W b S 2. } media Therm. Altit. $54\frac{8}{27}$

Tusses, Colli Fauciumque Tumores, Raucedines, levi sæpe cum Febricula, sunt valde frequentes, Febres putridæ *nervosæ* passim.

Summa Pluviæ hoc (C) Anno est = 30. 974. Dig. Dec.

Notationes quædam.

(A) Hæ Maculæ oriri videntur ab infractis, aut dissolutis, Sanguinis Globulis, *Arteriolas serosas* intrantibus; dumque ibi hærent, *Petechias*

formant, aut Vibices; velut in Contusionibus Sanguis ruber in Vasa iniqua urgetur, & Cutim reddit discolorem. —— Pestiferæ semper sunt, quod Cruorem putridum esse, aut maxime solutum, denotant: imo adeo sæpe dissolvitur Sanguis, ut profusæ subsequantur *Hæmorrhagiæ*, Quod quidem *Scorbuticis* quoque accidit crebro, cum ne vel minima Febris Signa adsint, etsi totus fere Corporis Habitus innumeris violaceis Maculis inficitur; qui tamen mox, ac ne quidem tale quid somniantes, funesto sæpe Sanguinis Fluxu corripiuntur: iste tamen Cruor nunquam, more solito, concrescit. —— Hos certe *Scorbuticos* austere acida, opportune data, adjuvant maxime, ut haud raro notavi. —— In talibus ideo *Variolis*, & aliis maculosis Febribus, valeant plurimum. — Missio Sanguinis utique obesse magis, quam prodesse videtur.

(B) Estne peculiaris aliqua *Atmosphæræ* Constitutio ad Eruptiones cuticulares gignendas apta? utique per idem fere Tempus, quo *Variolæ*, aut pustulosæ Febres, grassantur, *Exanthemata* quoque omnigena, ut Papulæ, Scabies, Erysipelas, *&c.* infestare solent, ut observatur sæpissime: imò dudum, & vulgo noverint vel Mulierculæ, quod *Morbilli*, aut *Rubeolæ*, *Variolas* plerumque præcurrunt. Nonne adeo desumendum sit hinc Monitum *prophylacticum*? —— Forte lenia *Mercurialia*, quæ in aliis Cutis Morbis tantum valent, tempestive assumpta, aut *Variolis* sint Antidota, aut morbum saltem faciant leviorem: idque potissimum cum & Vermiculos enecent, qui junioribus præcipue adeo infesti sunt, & tam diras sæpe (una sævientibus *Variolis*) movent Tragœdias. — Hæreo tamen ne forte Sanguinem quo-

quorundam dissolvant nimium, & ad *Hæmorrhagias* disponant fatales: hoc autem ex facili præcaveri potest Corticem Peruvianum, aut tale quid, exhibendo simul.

(G) Annis maxime pluviosis hic debet annumerari, ob Frequentiam saltem, si non ob Pluviæ Quantitatem: nam continua fere decidit, quanquam raro admodum gravis. Imbres utique vehementes Aerem faciunt sicciorem, quatenus Vapores per *Atmosphæram* congestos deturbant; hinc post eos plerumque Aer purus valde & liquidus apparet, & multo majorem ejus siccitatem *Hygroscopia* indicant: densa autem, & nebulosa quasi Pluvia, omnia humectat maxime. —— Vix unquam sane memini *Atmosphæram* magis fuisse humidam & crassam, quam hoc & elapso Anno: Hyems fuit tepida nimis, Æstas perfrigida; utraque infausta semper & Pluviæ ferax, ac nunquam non Morbis abundans; —— Ex quo sane tam udas habuimus Tempestates, Febres putridæ, lentæ, *nervosæ*, ac intermittentes omnigenæ, per has Regiones grassatæ sunt maxime; etiam in hoc Oppido & per Viciniam, cum tamen Annis abhinc viginti veras intermittentes rarissime viderim. Imo bene memini Milites plurimos, emeritos, ad Arcem nostram olim transvectos ab Oris Icenis & Portu-magno, pertinaci admodum Quartana tantum non confectos penitus; qui tamen hic, a sola Benignitate Cœli, convaluere protinus.

CONSTITUTIO AERIS, &c.

Anno MDCCXXXVI.

JANUARIO.

TRISTI sub Aſpectu Annus exoritur: dum enim *madidis Notus involat Alis*, perpetuæ fere ruunt Pluviæ. Pauciſſimi ſane fuere Dies aprici toto Januario: *Atmoſphæra* vero quam maxime humida & craſſa, exeunte Menſe algida. Gelu raro admodum, Diluvia ſæpe.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 6. 8.—10. 11. 12.—14.—16.—18. 19. 21.—23. 24. 25.—28. 30.
Dig. Dec.
31.= 5.070.

Grando 2. 13. 20. 26. Fulgur & Tonitru cum Pluvia graviſſima 16. Veſperi.

Gelu 16. N N W 1.—22. N N W 1. Procella 25. Veſpere. S S W.

Merc. Altitud. maxim. 6. 29. 8. VV N VV 2. } media 29. $2\frac{27}{30}$
—— —— minim. 25. 28. 7. S S VV 4.

Dies

Dies frigid. 22. 66. N N VV 1. } media Therm. Altit. $56\frac{16}{30}$
— tepid. 4. 50. S b VV 2.

Multi Tussi vexantur, Fauciumque & Parotidum Tumore. Apoplexia & *Paraplegia* passim: Prurigo & Pustulæ frequentes.

Februario.

Quamvis Initio Februarii Tempestas fuit nimbosa valde, mox tamen successit Apricitas aliqua, ac Frigus acre, flante plerumque Vento aquilonali, qui Aerem siccabat plurimum, & omnia sæpe rigido constrixit Gelu. Principio Mensis Inundationes permagnæ; post etiam *satis Terris Nivis atque Grandinis misit Pater*.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$. $\overset{''}{\overline{2}}$. $\overset{''}{\overline{3}}$. 5. $\overset{'}{\overline{7}}$. $\overset{''}{\overline{8}}$. 9. 14. 26.
Nix 16. 17. N N W 1.—19. S S E 1.
—$\overset{'}{\overline{20}}$. E 3.—23. N N W 3.—24. N N W 2.
Grando 2. W N W 2.— 19. 21. 24.
—$\overset{'}{\overline{26}}$. E S E 2.— 28. N N W 1.
} Dig. Dec. = 3.082.

Leves *AB*. 7. E S E 1.— 19. E b S 1.— magna *AB*. 6. H. 8. p. m. N. 1. Radii coruscantes vibrantur vel ab ipso Austro, Corona lucida magis vergit ad Orientem quam vidissem antehac unquam.

Magnus erat hic Maris Æstus Die 16. N N W 3. at minime inundans ut apud Londinenses, Icenos, Cantianos, atque Belgarum Oras, ubi quam maximus fuit.

K 3 Merc.

Merc. Altitud. maxim. 29. 30. 0. N b E 2. } media 29. $3\frac{16}{26}$
—— —— minim. 22. 2. 5. VV S VV 2x.
Dies frigid. 13. 72. N N E 1. } media Therm. Altit. $30\frac{6}{26}$
— tepid. 2. 56. VV N VV 2.

Tusses & *Catarrhi* levi sæpe cum Febricula permulti; Anginæ, Pleuritides & Peripneumoniæ haud raræ: Juniores quamplurimos Perniones vexant maxime.

MARTIO.

Frigida Tempestas ad Diem usque decimum Martii, post autem multo tepidior evasit: Spiravit Eurus hoc Mense sæpissime, & pulchra non raro affulsit Apricitas cum Aere puro siccoque.

Pluvia 1. 6.—8. $\overset{ii}{\overline{11}}$. 19. $\overset{iiii}{\overline{21}}$. 23. 27. $\overset{ii}{\overline{29}}$.
Dig. Dec.
Nix 3. E 3.—8. N W 1. = 2. 138.

Merc. Altitud. maxim. 1. 30. 0. E b N 2. } media 29. $4\frac{11}{31}$
—— —— minim. 22. 28. 8. S S E 2.
Dies frigid. 7. 66. N VV 1. rigid. Gelu & maxima Pruina. }
— tepid. 27. 45. S S E 2. med. Therm. Altit. $51\frac{8}{31}$

Perniones ulcerosi molestissimi frequenter. Peripneumoniæ passim, præcipue vero nothæ.

APRILI.

Eurus afflavit sæpe, Boreas nonnunquam, Caurus frequenter, hoc Mense; quod *Barometrum*, diu depressum, resurgere fecit, Nubes-

que

que abegit: a decimo quinto tamen ad vicesimum quintum Pluvia frequens.

Pluvia 1. $\overset{\prime}{15}$.—$\overset{\prime\prime}{18}$.—$\overset{\prime}{21}$. 22. $\overset{\prime\prime}{25}$. Grando 15.
Dig. Dec.
= 1. 340.

Pruina maxima 11. 12. Maximæ Rorationes ad Finem.

Merc. Altitud. maxim. 3. 30. 1. E 1.
— — minim. 25. 29. 3. VV S VV 1. } media 29. $7\frac{1}{2}$
Dies frigid. 11. 58. N 1.
— tepid. 29. 32. Malacia. } media Therm. Altit. $43\frac{25}{30}$

Pleuritides & Peripneumoniæ frequentes: Anginæ & *Ophthalmiæ* passim.

M A J O.

Perflavit Eurus plerumque durante Majo, isque sæpe velox, ac deprimens *Mercurium baroscopicum*, Aquilone tamen, aut Coro, nonnunquam intercurrente. Ineunte Mense Frigora pro Anni Tempore haud exigua, post vero Aer tepidus sæpe & tenuis.

Pluvia $\overset{\prime}{2}$. 4. 5. $\overset{\prime\prime}{9}$. 11. $\overset{\prime\prime\prime}{12}$. 15. 16. $\overset{\prime\prime\prime}{22}$. 23. $\overset{\prime}{27}$. Dig. Dec.
= 2. 536.

Ventus vehemens 21. p. m. E S E. Magnus Halo circa Lunam 9. H. 10. p. m. E 2.—permagnus igneus Halo 11. H. 10. p. m. S E 3.

Merc. Altitud. maxima 19. 29. 2. E S E 2.
— — minima 12. 29. 1. S E 3. } media 29. $6\frac{1}{30}$
Dies frigid. 3. 52. N N VV 1. Frigus insolit.
— tepid. 31. 27. N N VV 1. } med. Therm. Altitud. $39.\frac{10}{31}$

Pleuritides & Peripneumoniæ ſparſim : Eruptio Puſtularum rubrarum urentium plures moleſtat. Tempeſtas infeſta tabidis.

JUNIO.

Per Initia Junii Aer valde craſſus fuit & humidus ; tenuis poſt, ac fervidus ſæpe, Finem aduſque, fere Menſis, maximo decidente Rore: dum incerto admodum Curſu ſpiravit Ventus ; Eurus ſæpe, Boreas haud raro, Caurus quoque interfuit frequenter, Libs Initio.

Pluvia $\overset{\prime}{3}$. 4. 6. $\overset{\prime}{13}$. 14. 23. $\overset{\prime\prime}{27}$. $\overset{\prime\prime}{29}$. $\overset{\prime\prime\prime}{30}$. = 1.614. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 29. Nocte. SE 2. — e longinquo 23. — 28. p. m.

Merc. Altit. maxim. 18. 29. 9. NNE 1.	} med. Bar. Alt. $29.6\frac{3}{30}$	
—— —— minim. 27. 29. 3. ESE 2.		
Dies frigid. 6. 38. WNW 1.	} media Therm. Altit. $26\frac{6}{30}$	
— fervid. 11. 20. NNE 1x.		

Febres tertianæ, ſemitertianæ, & quotidianæ, paſſim : *Ophthalmiæ* frequentes : Phthiſici colliquantur maxime. Aliquæ Pleuritides & Peripneumoniæ incipiente Menſe: *pſoricæ* Eruptiones plurimæ. —— Innumeri Aſili Armenta moleſtiſſime infeſtant.

JULIO.

Varius fuit hoc Menſe Ventus, & Malacia frequens, Caurus vero ſub Finem plerumque, ſudo exiſtente Cœlo, ac fervido, cum Rore maximo.

ximo. Immensa Vis Pluviæ decidit Die secundo & octavo, flante Vulturno; decimo autem, eodem perflante Vento, quantum vix unquam per idem Temporis Spatium; ab Hora enim istius Diei tertia pomeridiana ad quintam matutinam undecimi Pluvia fuit Dig. Dec. 1. *686*.

Pluvia 1. 2. 3. 8. 10.—12.— 14. 19. 25. 28. = Dig. Dec. 4. 870.

Procella 2. Nocte. SE. Fulgura Nocte 13.

Merc. Altitud. maxim. 16. 29. 9. Malacia. — minim. 11. 29. 1. SSE 2x. } media 29. $5\frac{9}{31}$

Dies frigid. 4. 40. N 2. — fervid. 29. 18. VV N VV 1. } media Therm. Altitud. $27\frac{10}{31}$

Febres intermittentes & *miliares* aliquæ mali admodum moris, Ruri præcipue: *Variolæ* hic *sporadicæ*: Choleræ, *Diarrhææ*, ac *Dysenteriæ* etiam, undique valde frequentes sunt.

AUGUSTO.

Ineunte Augusto Aer fuit crassus & valde calidus, medio Mense multo frigidior, flante Cauro; cæterum Ventus erat incostans maxime: sub Finem Ros plurimus decidit, ac rediere Calores.

Pluvia 1. 4. *6*. 7. 8. 12.—14. 15. 17. *26*. 28. 31. = Dig. Dec. 1. 834.

Nox procellosa valde 13. S W b W 4. Fulgura 20. Noctu. Magni Maris Æstus 26. 27. SSE 2x.

Die 25. W 1. inter Horam nonam vespertinam & undecimam Zona quædam angusta, at lucida valde, ab imo Occidente ad summum Orientem usque extensa, magnæ Iridis instar effulsit, stupente Populo. *AB.* 29. N 1.

Merc. Altitud. maxim. 19. 30. 1. Malacia. } media 29. $6\frac{9}{29}$
— — minim. 26. 29. 0. S VV b VV 2. }
Dies frigid. 30. 49. N N E 1. } media Therm. Altitud. $37\frac{20}{29}$
— tepid. 5. 33. S VV 2. }

Febres *miliares*, malignæ, frequentes, in Cornubia præsertim. Choleræ, *Diarrhææ*, *Dysenteriæ* eæque aliquando cruentæ, frequentissimæ.

Mellificant Apes optimæ; plurimæ Cicadæ & Vespæ. Optimum undique Frumentum.

SEPTEMBRI.

Flavit plerumque Corus Mense Septembri, Initio & sub Finem Pluvia: altam fere tenuit Stationem *Barometer*: Aer majore ex Parte crassus.

Pluvia 1. 3. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{6}}$. 8. 10. 13. 15. $\overset{\prime}{\overline{22}}$.—$\overset{\prime}{\overline{24}}$.
Dig. Dec.
26.—29.= 1.512.

Leves *AB.* 26. 27. H. 9. N W 1. Maximus Halo circa Lunam 12. H. 11.

Merc. Altitud. maxim. 21. 30. 0. N N E 1. } med. 29. 7.
— — minim. 30. 29. 3. S VV b S 3. }
Dies frig. 18. 50. max. Pruina NN VV 1. } med. Ther. Altit. $36\frac{20}{29}$
— calid. 7. 29. S VV 1. }

Choleræ, *Diarrhææ*, *Dysenteriæ*, adhuc valde frequentes, Febre nonnunquam comitante.

Plu-

Plurimæ Febres *miliares*, *scarlatinæ*, pustulosæ; aliquæ porro lentæ *nervosæ*: sæpe cum Glandularum Parotidum Fauciumque Tumore, ac profusis semper Sudoribus: Australibus in Oris Devoniæ & Cornubiæ præsertim.

OCTOBRI.

Ineunte & exeunte Octobri immensa Pluviæ Copia decidit, dum Libs sæpe fremuit vehementer; a duodecimo autem ad vigesimum primum ne minima Pluvia, Euro flante, aut Aquilone: ad Finem Mensis Aer erat valde crassus & humidus.

Pluvia $\overline{\text{1.}}^{\,iiii}$—$\overline{\text{3.}}^{\,i}$ 6. $\overline{\text{7.}}^{\,ii}$—$\overline{\text{9.}}^{\,ii}$ $\overline{\text{10.}}^{\,iii}$ $\overline{\text{11.}}^{\,iii}$ 22. $\overline{\text{23.}}^{\,ii}$—$\overline{\text{26.}}^{\,ii}$ $\overline{\text{27.}}^{\,ii}$—$\overline{\text{29.}}^{\,iii}$ $\overline{\text{30.}}^{\,ii}$ $\overline{\text{31.}}^{\,iii}$ = Dig. Dec. 6. 534.

Procella 1. multo Mane. S b W—7. S W—9. Mane. S W b W 4x. ab Hora autem prima ejus Diei pomeridiana ad tertiam usque Corus vehementissimus, quasi Circius Gallicus omnia deturbans, perfremuit, velocissime cadente *Mercurio*.— Maximus Halo subluteus circa Lunam 6. H. 8. W 1. *AB.* 27. H. 8. W N W 3. media autem Nocte Grando gravis & Fulgura.

Merc. Altitud. maxim. 21. 30. 1. N N E 1. } media 29. $4\frac{1}{3}$
—— —— minim. 9. 28. 4. N W 4x. }
Dies frigid. 21. 54. N N E 1. } med. Therm. Altit. $42\frac{12}{30}$
— 16. 36. E S E 1. }

Febres lentæ, *nervosæ*, *miliares*, haud paucæ, cum Sudoribus profusis: Choleræ ac *Dysenteriæ* adhuc passim; præcipue Mensis Initio: Sub Finem Tusses *ferinæ* inter Pueros.

Morbus

Morbus pestilens Boves consumit plures & Porcos in Australi Devonia.

NOVEMBRI.

Altum plerumque tenuit Gradum *Barometer* hoc Mense : Ventus ab Oriente sæpe spiravit, sæpe & a Septentrione. Aer fuit non raro valde humidus & gelidus sæpe : Initio Glacies, ad Finem Gelu maximæque Pruinæ.

Pluvia 1. 6. $\overset{i}{\overline{7}}$. 9. 11. 12. 16. 18. 21. $\overset{iii}{\overline{24}}$. $\overset{i}{\overline{25}}$. 28. = 1. 150. Dig. Dec.

Procella Vesperi. 24. S W b W, & tota fere Nocte Grando multa 7.

AB. levis, 7. N E 1. — major 8. H. 10. N N E 1. magna variegata 13. H. 7. N W 1.

Merc. Altitud. maxim. 5. 30. 3. E N E 1.
—— —— minim. 25. 28. 8. VV 2. } media 29. $8\frac{2}{29}$
Dies frigid. 27. 65. E N E 1.
— tepid. 22. 44. VV N VV 1. } media Therm. Altitud. $58\frac{25}{29}$

Dysenteriæ adhuc : Tussis *convulsiva* passim. Innumeri fere Tussi, Coryza, Tumoribus Colli ac Faciei, corripiuntur ; haud pauci Angina. Plurimi Morbo *rheumatico* vexantur.

DECEMBRI.

Perstat usque *Mercurius* altam tenere Stationem, etsi medio Mense Libs furens istum deturbavit, plurimamque demisit Pluviam, *Atmosphæram* vero fecit humidissimam. Sane ab Exitu Octobris, ad hoc usque Tempus, Aer immensa Va-

po-

porum Copia abundavit, quæ, partim ſaltem, *Mercurium* ſuſtinuit. Septentrio Gelu nonnunquam produxit, idque ſub Finem Menſis rigidum.

Pluvia $\overset{\prime}{\overline{2}}$. $\overset{\prime}{\overline{3}}$. $\overset{\prime}{\overline{4}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{5}}$. 10.—$\overset{\prime}{\overline{13}}$. $\overset{\prime\prime}{\overline{14}}$. $\overset{\prime\prime\prime\prime}{\overline{15}}$.—$\overset{\prime\prime\prime}{\overline{17}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{18}}$.—$\overset{\prime\prime\prime}{\overline{20}}$. $\overset{\prime\prime\prime}{\overline{22}}$. 25. 27. $\overset{\prime}{\overline{28}}$. 31. = 5. 026. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru cum vehemente Grandine 6. primo Mane. W N W 4^x.

Procella 17. Nocte. W S W—20. bene Mane. S W b W.

Merc. Altitud. maxim. 24. 30. 4. N 1.
—— —— minim. 20. 29. 1. S W b W 4. } media 29. $7\frac{18}{29}$

Dies frigid. 25. 70. N 1.
— tepid. 14. 48. S W 3. } media Therm. Altit. $55\frac{20}{29}$

Diarrhœæ & *Dyſenteriæ* adhuc; *Rheumatiſmus* frequens & Icterus: maximæ Querelæ de languido Virium Statu undique. —— Tumores Faucium, Glandularum, Parotidum, ac Maxillarum; Tuſſes, Deſtillationes, Coryzæ, Raucedines, levi non raro comitante Febricula, per omnes undique. Plures vel in iiſdem Ædibus ſimul & ſemel corripiuntur; evanuere vero hæc omnia facillime, modo ſe in lectulo paululum continerent, & multa tepida Potione Sudores elicerent,

Tota Pluviæ Quantitas Anno MDCCXXXVI.
Dig. Dec.
= 36. 706.

CON-

CONSTITUTIO

AERIS, &c.

Anno MDCCXXXVI.

JANUARIO.

ATMOSPHÆRA, innumeris adhuc gravata Vaporibus, *Mercurium Barometricum* sustinet usque ad Stationem sane prealtam, Cauro plerumque spirante. Aer interea æque humidus esse perstat, ac si afflaret madidissimus Auster; irruit quidem medio Mense Libs, durans tamen parumper: a vicesimo primo ad vicesimum quintum Gelu.

Pluvia 2. 7. 12.— 14. $\overset{t}{16}$. $\overset{iii}{17}$. 26. 27. 29. $\overset{i}{30}$. Nix 24. Grando $\overset{i}{28}$. = 1.588.

Halo circa Lunam magnus omni Nocte a 27. ad Finem.

Merc. Altitud. maxim. 19. 36. 6. N 1.
—— minim. 17. 29. 6. SVV 2. } media 30. $1\frac{6}{30}$

Dies frigid. 25. 70. Malacia.
— tepid. 1. 48. VV 1. } media Therm. Altitud. $55\frac{9}{30}$

Febricula *catarrhalis* innumeros etiamnum infestat, prout Mense Decembri: imo & jam quam-

quamplurimi Equi eodem pene Morbo affici videntur, quorum certe pereunt plures. Haud parce quoque grassantur Pleuritides ac Peripneumoniæ, nothæ præcipue: nec infrequens est Icterus.

FEBRUARIO.

Ventus Occidentalis hoc Mense prævaluit, ad Septentrionem sæpe, ad Austrum vero flectens sæpius; Aquilo nonnunquam, aliquando Vulturnus, interfuit: humidus permansit Aer, at subsedit *Barometer*.

Pluvia $\overset{'''}{\overline{1}}$. $\overset{''}{\overline{3}}$. $\overset{'''}{\overline{6}}$. 8. 11. $\overset{''}{\overline{13}}$. 14. $\overset{'}{\overline{15}}$. $\overset{'''}{\overline{16}}$. 17. $\overset{''}{\overline{18}}$. 19. $\overset{''}{\overline{21}}$. $\overset{'}{\overline{24}}$. Grando 25. 26. = Dig. Dec. 3.488.

Maxima Pruina & Gelu 5. 6. 8. 9. Procella, Fulgur & Tonitru 17. Nocte. W b N. Maximus Halo circa Lunam 27. 28.

Merc. Altitud. maxim. 9. 30. 2. N b E 1.
—— —— minim. 16. 29. 2. S VV 3x. } media 29. $7\frac{—}{27}$

Dies frigid. 2. 66. N 1.
— tepid. 23. 49. S VV b VV 2. } media Therm. Altit. $55\frac{3}{27}$

Multi *Rheumatismo* & Angina laborant, plurimi adhuc Morbo *catarrhali* pulmonario. *Variolæ* hic *sporadicæ*, multis in Locis *epidemicæ*. Tussis *anginosa* durat usque inter Equos.

MAR-

MARTIO.

Principio & Fine Martii Eurus afflavit, aut Boreas, medio autem plerumque Corus: Aer evasit tenuis magis & siccus ad Finem præcipue; delapsis scilicet jam Vaporibus.

Pluvia 7‴. 8′. 10′. 11. 13″. 14″. 15. 16′.—18″. 19‴. 20′. 21″. 22″. 30‴. 31.=4.328. Dig. Dec.

Levis *AB*. 7. W N W 1.—18. N W b W 3. Procella 18. a. m. S 4^{x}.

Merc. Altitud. maxim. *6*. 30. 1. N N E 1. }
—— —— minim. 14. 28. 8. W b N 3x. } media 29. $5\frac{19}{30}$

Dies frigid. *6*. *64*. rigid. Gelu. }
— tepid. 31. 46. S E 1. } media Therm. Altit. $52\frac{2}{3}$

Pleuritides, ac Peripneumoniæ, & veræ & nothæ, haud raræ: *Rheumatismus*, Ischias diu admodum vexans, & sævæ Arthritides, multos cruciant. ——— Tusses plurimæ cum Gutturis Dolore ad Finem mensis.

APRILI.

Ab Initio Mensis ad Diem decimum octavum Ventus ex Oriente perflavit, a vicesimo Libs, aut Argestes: ineunte Aprili Aer fuit valde frigidus, medio siccus admodum, & exinde tepidior.

Pluvia 1⁗. 2″. 4. 8′. 9. 19′. 21‴. 22″. 23″. 26′. 28. gravis Grando 24.=3.058. Dig. Dec.

Pro-

Procella 2. ESE 4.—13. tota Die. E 4x.

Merc. Altitud. maxim. 12. 30. 0. N E 1x. ——— minim. 23. 29. 0. SSE 3.	media 29. 6 $\frac{4}{28}$
Dies frigid. 6. 5. E 1. — tepid. 30. 32. E 2.	media Therm. Altit. 43 $\frac{11}{28}$

Multi Apoplexia, Paralysi & Vertigine correpti sunt; aliqui Pleuritide & Peripneumonia. *Variolæ* passim: Asthma valde frequens, medio Mense præsertim. —— Tusses, Coryzæ, Tumores Colli ac Faciei undique. — Crebræ Tusses *convulsivæ* inter Pueros in australibus Damnoniæ Oris.

MAJO.

Recurrens jam ad Orientem Ventus per totum fere Mensem spiravit, ad Austrum flectens sæpe, ad Septentrionem vero sæpius magisque. Tempestas fuit per Initia (si Diem unum, alterumve, excipias) tepida satis: post vero fervidissima successit. Rorationes maxime Agros Hortosque fovebant assidue durante Tempore fervido, alioquin omnia fere fuissent adusta.

Dig. Dec.

Pluvia 8. $\bar{9}$. 13. 15. 27. = 0. 332.

Fulgur & Tonitru hic 27. p. m. SWbW 2. Fulgur & Tonitru ad Septentrionem, prope Alpes Damnonienses, & in Occidentali Parte Cornubiæ, cum gravissima Pluvia 24. 25. 26. nulla hic.

Merc. Altitud. maxim. 16. 30. 0. N E 1. ——— minim. 22. 29. 2. ESE 2.	media 29. 5 $\frac{11}{30}$
Dies frig. 10. 52. N 2. insolit. Frigus! — fervid. 25. 15. Malacia.	med. Therm. Altit. 29 $\frac{16}{30}$

Febres *miliares* compositæ (commistæ nempe cum Pustulis limpidis Papulæ rubræ) hic passim, valde frequentes in occidua Cornubia. Initio Mensis plures Morbis Capitis correpti, ac Pectoris. Multi *Hæmorrhagiis* immodicis laborant; quarum Causa haud dubia fuit enormis admodum Aeris Mutatio: medio enim Mense pene horruimus Frigore, sub Finem arsimus Æstu.

JUNIO.

Priorem Junii Partem Aquilo frequens siccam quidem reddidit, ac frigidam valde; calida vero posterior evasit, Cauro plerumque spirante. Aer per totum fere Mensem fuit tenuis admodum, plurimæ vero & maximæ cecidere Rorationes. — Terra, Solis Ardore percalefacta, quamplurimos emittit Vapores, qui, nocturno condensati Frigore, Herbas Graminaque grato fovent Humore: nisi totos fere, dum exhalantur, Ventus rapidus secum verrat per Auras. Ideo cum aut nullus sit Ventus, aut lenis admodum, Ros plurimus videtur, dum fortis adsit dissipatur protinus; æque tamen exhalante Terra Vapores.

Dig. Dec.

Pluvia $\overset{I}{\overline{4}}$. $\overset{II}{\overline{5}}$. $\overset{II}{\overline{14}}$. $\overset{I}{\overline{17}}$. $\overset{II}{\overline{18}}$. 23. 25. = 1. 066.

Tonitru a. m. 25. N W 1.

Merc. Altitud. maxim. 7. 30. 0. N 1.
—— —— minim. 5. 29. 2. E N E 1. } media 29. $6\frac{12}{30}$

Dies frigid. 15. 42. N N W 1.
— fervid. 22. 19. Malacia. } media Therm. Altit. $27\frac{26}{30}$

Procedente Mense Febres *rheumaticæ* & Coryzæ plurimæ: *Diarrhœa* frequens admodum.

Tusses

Tusses *convulsivæ* inter Pueros passim, *Variolæ* in Vicinia, jam vero hic nullæ.

JULIO.

Æstuosus subsequitur Julius, crassum tamen congerit Aerem creber ex Austro & Occidente Ventus, sub Finem præcipue. Immensa Vis Roris decidit Initio. Muscæ innumeræ molestant undique, & Erucæ plurima vorant.

Pluvia 8. 13. 14. 18. $\overset{iii}{19}$. $\overset{i}{20}$. $\overset{i}{22}$. 23. 25. $\overset{i}{28}$.—31. = 1.320. Dig. Dec.

Tonitru e longinquo 7. 11. Procella 22. S W b S 4x.

Merc. Altitud. maxim. 4. 29. 7. S E 1.
— — minim. 22. 29. 0. S W b S 4x. } media 29. 4

Dies frigid. 31. 36. N W b W 1x.
— fervid. 7. 17. W S W 1. } med. Therm. Altit. $25\frac{18}{30}$

Febres *miliares*, rubræ præcipue: Peripneumoniæ & Morbi colici passim. Tusses *convulsivæ* in Australi Devonia quamplurimos infestant Pueros. *Ophthalmiæ*, & Choleræ haud raræ.

AUGUSTO.

Ineunte & exeunte Augusto Ventus fuit utplurimum Septentrionem inter & Occidentem, Libs autem medio interfuit frequenter: *Atmosphæra* facta est crassa valde & humida, ac multo frigidior.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 6. 7. 10. 13. 15. 19. 20. 21. 23. 25. 26. = 3. 848. Dig. Dec.

Gravis Procella 20. primo Mane. S W b S 4x. *AB*. 9. H. 10. N W b W 1. maxima *AB*. 10. H. 9. N W 1. Hujus Radii variis erant, atque maxime vividis, distincti Coloribus: Corona pulcherrime rutilans a Zenith nostro ad Orientem duodecim circiter Gradibus, ad Meridiem quoque declinabat paululum. Permagna rursus *AB*. 11. 10. p. m. N W b N 1. Corona erat eodem ipso Loco, quo hesterna Nocte Coloris Ferri igniti. Levis *AB*. 12. H. 9. W N W 1.

Merc. Altitud. maxim. 9. 29. 9. N VV 1. } media 29. 5
— — minim. 20. 28. 8. S VV b S 4x.

Dies frigid. 4. 44. N N VV 1. } media Therm. Altitud. $33\frac{27}{29}$
— calid. 17. 27. S S VV 2.

Tusses, *Diarrhœæ* & Choleræ, valde frequentes. Febres lentæ, *nervosæ* & *miliares* passim: *Variolæ sporadicæ*.

SEPTEMBRI.

Toto hoc Mense humilem tenuit Stationem *Barometer*, Vulturno plerumque flante, aut Africo. Aer interim redditus est humidus valde, & frigidus: nam Septentrio quoque aliquando intercurrebat.

Pluvia 2. 11.—15. 18. 19. 20.—22.—24. 26. 27. 28.—30. = 2. 826. Dig. Dec.

Pro-

Procella 11. S E b S 4ˣ. — 22. S W 4. Fulgur & Tonitru a. m. 20.

Maximus Halo circa Lunam 27. S b W 1ˣ.

Merc. Altitud. maxim. 10. 29. 9. N N E 1. } media 29. $3\frac{18}{27}$
—— —— minim. 22. 28. 5. S VV 4. }

Dies frigid. 30. 46. N N VV 1. } media Therm. Altit. $36\frac{8}{27}$
— calid. 6. 28. E S E 1. }

Diarrhœa plurimi laborant, aliqui Febribus intermittentibus, *anomalis*; multi Morbo colico & Cholera. —— Tumores Faucium, Parotides, Coryzæ cum Tussi valde frequentes: *Variolæ* sparsæ. Nec infrequens est Icterus, nec *Rheumatismus*.

OCTOBRI.

Frequens ab Oriente Ventus, Mense Octobri, *Baroscopium* subinde erexit; qui porro, ad Septentrionem deflectens sæpe, Tempestatem, fecit paulo frigidiorem, non raro tamen intercurrente pulchra tepidaque Die: Aer autem plerumque humidus fuit & crassus.

Pluvia $\overset{n}{\underline{1}}$. 5. $\overset{I}{\underline{8}}$. 9. $\overset{n}{\underline{11}}$. $\overset{n}{\underline{15}}$. $\overset{I}{\underline{18}}$. 24. 30.
Dig. Dec.
= 1.556.

Procella 15. Nocte. S W 4ˣ. Glacies & maxima Pruina 14. 15. N N E 1.

Die 20. H. 7. p. m. vividam Iridem lunarem observavi, densissima, at tenuissima, decidente Pluviola.

Merc. Altitud. maxim. 14. 30. 1. N N E 1. } media 29. $6\frac{2}{3}$
—— —— minim. 16. 29. 0. VV b S 2. }

 Dies

Dies frigid. 22. 61. N E 2x. } media Therm. Altit. $50\frac{25}{30}$
— tepid. 3. 43. N b E 1.

(A) Icterus frequens; *Variolæ* passim. Dentium Dolores, Tumoresque Faucium ac Faciei, cum Cruciatibus *rheumaticis* sæpe, præcipue Lumborum, plurimos vexant.

NOVEMBRI.

Nunc Boreas, nunc Corus, *Mercurium Barometri* sustinent usque, maxime per Initia Novembris, Aerem tamen neutiquam desiccabant: medio quidem Mense haud parum sæpe intervenit humidus Auster.

Pluvia 12.—14.—17. 19. 23.—25. 26. 28. Dig. Dec.
= 1. 334.

AB. 1. 10. p. m. E N E 1.—7. N W b N 1. Vehemens Ventus 27. p. m. N W b W.

Merc. Altitud. maxim. 4. 30. 4. E N E 1. } media $29.8\frac{14}{25}$
—— minim. 16. 29. 1. VV 1.
Dies frigid. 30. 65. N E 1x. } media Therm. Altitud. $53\frac{6}{26}$
— tepid. 12. 48. S b VV 2.

Per omnia undique Loca incessit hoc Mense Morbus, medio tamen hoc in Oppido potissimum: omnes fere, cujuscunque fuerint Habitus, aut Ætatis, corripiens; Modo quidem haud absimili, quo Febricula *catarrhalis epidemica* Anni MDCCXXXIII. at sæviore multo.

Magna adfuit Gravedo & Capitis Dolor, Nausea frequens, Sternutamenta perpetua, Destillationes maximæ, ac Tussis sæpissime importuna

tuna valde. —— Per Initia discruciavit multos acerbus Dorsi atque Lumborum Dolor, quod male plerumque significabat; nam & magna simul accessit Præcordiorum Oppressio & haud modica Febris, sæpe plane *peripneumonica*: perliquida vero expuerunt, raro coctum aliquid. De his actum esset prorsus, si Phrenitis quoque interfuisset. —— Tanta sæpe fuit in Fauces Destillatio, ut Anginam haud levem faceret: sæpius vero Faciei Tumor, Parotidum, Maxillarum, sequutus est, ac immensa Pituitæ acris ex Ore Naribusque Fluxio. —— Plurimos acutissimus Dentium Dolor torsit, etiam quibus ante fuerant sanissimi: idque persæpe uno solum a Latere, desinens accuratissime inter Dentes *incisores*. Doluit & sæpe dimidium tantum Caput, quasi in *Hemicrania* exquisita.

Longe plurimi sola laborabant Febricula cum Gravedine infesta, *Catarrho* & molestissimis Dentium Doloribus, accedente utplurimum Tumore Faucium & Aspredine: Juniores autem, increscente Morbo, delirabant sæpe. —— Permultos cruciavit Dolor *rheumaticus* vagus, quosdam *ischiadicus* vehemens, non raro durans diu: haud paucos errantia Tormina corripuerunt, *Diarrhœa* sæpe insequente *critica*. Lingua fuit alba plerumque, raro arida, nec multum sitiebant Ægri; Urina turbida fere & subrubra. Cruor sæpe Pleuriticorum similis.

Febris hæc *catarrhalis* plures jam per Hyemes plus, minusve, grassata est: varias autem induit Formas, pro Ratione variarum Hominum Constitutionum. Plures levis solum Febricula tenuit, modico protinus discussa Sudore; haud paucos autem Peripneumonia gravis: in Genere

tamen multo vehementius hoc Anno sæviit, & largiorem Sanguinis Missionem postulavit.

Omnino mihi pendere videtur a crasso, udo, gelidoque Aere, Spiracula Cutis occludente, & acrem intra Corpus Colluviem congerente: nam & præcedit hunc Morbum semper, ac comitatur, crassa admodum humidaque *Atmosphæræ* Temperies: nec grassatur unquam, nisi Mensibus hybernis, & ejusdem prope Indolis esse videtur cum Hyemali Febre *Sydenhamii*.

DECEMBRI.

Varia fuit admodum hoc Mense Aeris Temperies, nunc frigida valde, flante Aquilone, nunc longe tepidior, irruente Africo sæpe, nec infrequenter Vulturno: immensa Vis Vaporum, per *Atmosphæram* diffusa, *Barometrum* mire sustinuit; etsi haud paucæ corruerunt Pluviæ.

Pluvia $\overset{ii}{\bar{2}}$. 4.—6. $\overset{iii}{\bar{8}}$. $\overset{ii}{\overline{12}}$. 14.—16. 18.—20. $\overset{i}{\overline{22}}$. $\overset{ii}{\overline{23}}$. $\overset{iii}{\overline{24}}$. 26. $\overset{i}{\overline{30}}$. Grando 31. = 2.620. Dig. Dec.

Procella 18. SSE 4.— 30. SSW 4x. Maximæ sæpe Pruinæ.

Merc: Altitud. maxim. 4. 30. 3. NNE 1.
—— minim. 8. 29. 3. SVV 3x. } media 29. $8\frac{15}{31}$

Dies frigid. 29. 73. NE 1.
— tepid. 24. 49. SVV 2. } media Therm. Altit. $57\frac{9}{31}$

Prima Vespera Diei hujus Mensis quinti Cœlum totum, Nube quasi tenui obductum, rutilabat maxime, Lumine velut ignis triumphalis reflexo: haud minorem utique spargebat Lucem, quam vel ipsa plena Luna, Nubibus operta. Perdu-

duravit vero mirum hoc *Phænomenon* ad mediam fere Noctem; at longe clarissime effulsit inter Horam quintam & septimam vespertinam: levem sane Vulgum haud leviter perterruit; hic tristia Incendia timens, ille Cœlum deprecans perinde quasi sanguineum. —— Aer toto fere Die nebulosus fuerat, ac tepidus, irrorante sæpe Pluviola, præcipue post Meridiem; vix ullus Ventus: Vesperi verò Nebula ingratum mittebat Odorem; imo per Dumeta forte tunc perequitans, Pluviolæ Guttulis aspersus, insuavem admodum percepi Gustum, ceu ab ingrato Dulcore. —— Longe, lateque, insolitum hoc Lumen Septentrionales Europæ Partes illustravit; apud Kilkenniam vero, in Hibernia, Globus quasi igneus, in Aere suspensus, videbatur, eodem Vesperi, per Horam fere, tunc terribili Fragore displosus, Flammas dispergebat undique.

Ad extremum fere Mensis duravit passim Morbus *epidemicus*, jam vero evanescit; plurimi tamen inde conqueruntur de maximo Virium Languore: Aliqui in Icterum, plures in Phthisin incidunt; permulti in Arthritidem & *Rheumatismum* pertinacem.

Quod ad hujus *Epidemici* Curationem attinet, parum certe discessimus a Methodo, quam Anno MDCCXXXIII. supra descripsimus: atqui in hoc sane magis fuit necessaria Sanguinis Detractio, imo & nonnunquam repetita juvit; præsertim urgente Febre, ac sæviente Dorsi, aut Pectoris, Dolore, —— At magno certe implicatur Errore quisquis in Morbis hujusmodi ab acri nempe Pituita productis, æque liberalem Venæ Sectionem imperat, ac in vera Pleuritide, aut Peripneumonia; quod quidem candidis-

didissimus notavit dudum *Sydenhamius*, alias utique haud parcus Sanguinis detractor, *Section.* v. *Capit.* v. quem velim ut consulat Lector.

Post Sanguinis Missionem frequentia *Epispastica* admoveri jussi: ex Ulcusculis acerrimi Seri Quantitas plane stupenda defluxit.

Nihil magis in hoc Morbo profuit, quam blandus, tepidus, per omnia Membra æqualiter diffusus Sudor. Nihil eum ciebat tutius quam Serum Lactis vinosum dilutius, tenue Decoctum Eryngii, aut tale quid, epotum tepide: optimo quoque Successu subinde dedi Misturam ex Sale Cornu Cervi, Succo Limonum saturato, Aqua Menthæ, aut Hyssopi adjecta. Hæc percommode movebat Sudores; si minus id quidem, saltem Urinam; porro mollem semper præstabat Alvum: omni utique Modo Colluviem expellit pituitosam, ac Spiritum reddit expeditiorem, admisto præcipue Oximelite scillitico. — Elixir asthmaticum le Mortii Tussis Vehementiam lenibat optime, & promovebat etiam Sudores. —— Alvus non solum per totum Morbi Impetum tenera servanda erat, sed & sub Finem purganda; ne graviora crearent Mala morbidæ Reliquiæ.

Post Febrem penitus abactam; obstinatissimi sæpe permanebant Dolores *rheumatici*, quos quidem expugnabant bene *Cathartica Mercurialia*. Nihil tamen inveni præstantius quam sequentem Antimonii Præparationem; quæ profecto totam istius Mineralis Potentiam continet: eam ideo (sit Venia Verbo) Antimonii *Essentiam* nomino.

Omnes

Omnes olim intendi Nervos ut ex Stibio Medicamentum aliquod utile expromerem, omnes fere Chemiſtarum & Alchemiſtarum Proceſſus non exploravi ſolum, ſed & in Ægrotis etiam variis ſæpe probavi; plures ſane mirabilis agnoſco Virtutis: hoc tamen affirmo ſanctiſſime, nihil inde melius, nihil tutius, nihil efficacius, deprehendi unquam, quam tritum illum, ac ſimplicem Vitri *antimonialis* Infuſum ex Vino albo generoſo, Aromate aliquo *Stomachico* adjecto. Poſſidet enim, experto crede, poſſidet, totas Antimonii Vires; quippe qui epotus largiter maximas movet Vomitiones, in minuta tantum Quantitate, ad Guttas puta viginti, aut triginta, adhibitus Sudores elicit benignos; paulo tamen majore Alvum ſolvit leniter: quid poteſt aliud majus ulla alia Stibii Præparatio? Quamvis autem tantæ ſit Virtutis Vinum hoc *Antimoniatum*, minutiſſimis tamen Stibii Particulis, prope dixerim *Effluviis* ſolum imbuitur: quæ, cum ſint inter minima fere Naturæ, anguſtiſſima Corporis Vaſcula permeant facillime; tantæ verum Efficaciæ, ut vel magnum Canalem alimentarium ſtimulent potenter, multo magis ideo exiles Corporis Canaliculos: ob ſummam autem Tenuitatem eos minime lædant.

Hic ideo Tibi ſiſto, Lector bone! Medicamentum, paratu quidem facillimum, at Viribus maximum: in omnibus enim Vaſculorum Obſtructionibus percommode exhiberi poteſt, ſeu primas expurgare Vias; ſeu intima Corporis Penetralia detergere velis. Nihil utique ad Sudores excitandos datur aptius, nihil tutius; nam parum admodum excalefacit: unde in ipſis Febribus, lentis præcipue & intermittentibus,

adhibe-

adhibetur optime; nec non in quamplurimis Morbis chronicis, in *Rheumatismo* rebelli potissimum. —— Id utique spondeo, nullas huic deesse Vires, quas ulla habet Stibii Præparatio, Strophis utcunque pomposis venditata, aut improbo confecta Labore.

Tota Pluviæ Quantitas, Anno MDCCXXXVII. Dig. Dec.
= 27. 364.

Brevis Commentatio de Morbis Ictericis.

(A) In Ictero sæviore non raro *Hæmorrhagias* vidi ex omnibus fere Corporis Meatibus, vix ullis cedentes Remediis; imo haud citius uno Loco Fluxum cohibueris quam eruperit alio. Id in piissima olim Matrona, tristi admodum Exemplo, notavi, quæ icterica, ac febriculosa, Sanguinem profudit vehementer ex Naribus, Viis urinariis, Utero, Intestinis, tandemque cum Sanguine Animam! Etsi *Hæmorrhagiam*, per breve saltem Tempus, restrinximus sæpe; pro Ratione vero qua Fluxus substitit infra, eo violentius e Naribus profluxit.

Multis abhinc Annis Generosus quidam robustus, Poculis meracioribus Spirituique Vini ardenti nimium deditus, in gravem incidit Icterum; ex quo tamen sanus satis evaserit, si medicis Præceptis obtemperaverit probe. At ille contra, quod Gingivæ sæpe funderent Sanguinem, & Dentes essent *Scorbuto* fœdati, Medica-

stro

ſtro cuidam (ſi Diis placet) ad Dentes ſe commiſit, qui Dentifriciis & Scalpris valide perfricans Dentes atque Gingivas, tantam excitavit *Hæmorrhagiam*, ut eam cohibere, vel valentiſſimis Stypticis, nequirent Chirurgi in Arte bene verſati: ſed innumeris proſiliens Rivulis Sanguis, ſectis quaſi Arteriolis, per omnem undique Gingivam, ſedecim Horarum Spatio Hominem, pene exſanguem, confecit.

Certe nunquam non aliquid ſubeſt Periculi, ubi Morbo arquato vexatis accidit profuſio Sanguinis; denotat enim acerrimum & maxime ſolutum Statum Cruoris: quo quidem in Caſu, attenuantia, *Aloetica*, *Volatilia* atque *Chalybeata* exhibere, perinde eſt ac Hominem jugulare, e contra Acida, diluentia, demulcentia, Aquæ acidulæ & id Genus alia, juvant maxime. Prodeſt ſæpe plurimum Seminum Cannabis ex Lacte Decoctum, aut Emulſio ex Seminibus Papaveris albi & Amygdalarum dulcium, poſt levem Sanguinis Miſſionem (ſi Febricula urgeat & ferat Pulſus) & Alvi Solutionem debitam. —— Sane haud ſcio, annon modica Venæ Sectio æque neceſſaria ſit in *Hepatitide*, ac conſequenter in Obſtructione Hepatis cum febriculoſa Sanguinis *Diatheſi*, atque in Pleuritide, aut Peripneumonia: præcavet enim graviora Mala, Inflammationes ſcilicet, Apoſtemata dira, aut Scirrhomata.

Eſt vero alia Icteri Species, & (ut ajunt) toto Cœlo diverſa, quæ, ab inerte & viſcida Bile pendens, diverſam omnino poſcit medendi Methodum, hic enim lentus nimis & craſſus Sanguis glutinoſam valde, ac vapidam, generat Bilem; quæ tandem Vaſa obſtruit biliaria, adeo

ut

ut Hepatis obstructio Morbi potius Effectus sit quam Causa. —— In hoc igitur Casu *Emetica* primo, *Cathartica* dein *Aloetica* & *Mercurialia* desiderantur; Attenuantia tunc *saponacea*, *tartarea*, *volatilia*, tandemque *Chalybeata*, necessaria sunt: cave tamen sis ne *Chalybeata* Medicamenta præpropere adhibeas, ante scilicet quam fluxos reddideris Humores; aliter enim, pro Remedio, immedicabilis forsan Hepatis Scirrhus eveniet.

Atqui hic non possum quin laudem maxime *Tartarum regeneratum*, seu (ut dicitur) *Terram Tartari foliatam*, ut Remedium dissolvens maxime, non solum ad Morbum regium aptissimum, sed ad alios etiam quammultos. —— Conflatum quippe ex Acido oleoso subtilissimo Aceti, & Sale fixo Alcalino, fit Sapo quidam mirabilis & penetrans maxime; qui omnibus quibuscumque Liquoribus miscetur promptissime, vel in ipso *Alcohole* Vini facile dissolubilis: hinc omnia gummata, resinosa, oleosa, viscosa, sive Animalia, sive Vegetabilia, solvit optime; imo Gummi Lac, Succinum, Myrrham, tenacissima certe Corpora. Unde lentos nimium & glutinosos Corporis Humores potentissime dissolvit, & Vasorum Obstructiones reserat maxime. Quamvis autem tantas possidet Virtutes, vix ullam habet Acrimoniam: imo, quod mirabere forsan, æque tuto Pleuriticis, ac ipsis Hydropicis, exhibetur. Eximius sane Usus est Medicamentorum, quæ Pondere & Subtilitate crassos & lentos Humores comminuere possunt: longe tamen feliciores erunt Effectus Ope Saponis alicujus detergentis, qui glutinosum & pingue resolvat. —— Honos sit Corpusculo humano! Utriculi sordidi non

æque tersi & puri redduntur sola Aqua & Lapillis, aut Globulis plumbeis, conquassatis, ac si adhibeatur quoque smecticum aliquod Lixivium. ——Recte quidem præcedere debet Usus Saponis alicujus Medicamentorum Exhibitionem, quæ plurimo pollent Momento, ut glutinosos incidat Humores eosque εὐρόους reddat.

Latuit diu Sal hic, sive Sapo, nobilissimus inter Strepitus Fucosque Alchemistarum, recondita Farragine Titulorum celatus; utpote *Sapo Sapientium*, *prima Materia vegetabilis*, *Sulphur Naturæ vegetabile*, *Sal harmoniacum vegetabile*, *Mercurius Naturæ* & Philosophorum, ut apud Lullium, Parisinum, Guidonem, *&c.* invenies: recentiores vero cum aptiore Nomine, *Aceto radicato* scilicet, & *Terra Tartari foliata* insigniebant, semel etiam apud Lullium in Apertorio suo Terra foliata vocatur. ——— Hujus autem Compositio apud omnes consistit in Admixtione intima, ad Saturitatem usque, Salis Tartari fixissimi cum Spiritu Vini philosophico; at nisi Aceto destillato utere, (quod quidem est mysticus etiam quasi Vini Spiritus) nunquam conficies Sal fluens ad Ignem, Ceræ instar, in Spiritu Vini rectificato dissolubile, ac in Modum Talci splendens & foliatum: qui tamen apud eos ejus sunt Characteres.

Sed quid in Sterquilinio Gemmas quæram, cum apud illustrem Boerhaavium in Chemia sua, Modus præparandi & Virtutes hujus Salis apertissime traduntur: subjiciam vero & ipse, quod multo minus volatilis est quam vulgo æstimatur: imo eousque Igni resistit, donec omne fere Acidum evaporetur tandem, Sale solum alcalino fixo manente.——Ad lenem autem Ignem liqua-

liquatus pulchriores & splendidiores (argenteas quasi) exhibet Laminas; diminuta tamen aliquantulum medicata Virtute; nempe inde ad igneam Alcali Naturam accedit propius, quod tamen mox corrigitur Acidi vegetabilis pauxillo affuso.

Ad omnes Viscerum Obstructiones, & lentos nimium Humores, hoc Sal mirandæ plane Virtutis esse probavi millies: nam id utique assidue per Annos fere viginti exhibui feliciter. Nec tantum ad hæc valet maxime Sal hoc nobilissimum, sed & vel ipsum Lixivium ex Sale Tartari fixo & Aceto acri confectum detergit, resolvit & aperit potenter: etiam ipsi Veteres, ut (*) Cajus Plinius refert, " Cineres Sarmento-" rum ex Aceto biberunt ad Vitia Splenis." — Profecto Lixivium ex Sale Tartari & Aceto penetrantius est multo, quam ex eodem cum Succo Limonum, ob (**) *Mucilaginis* Copiam, quæ Limonibus inest. ——— Sed ex Aceto acerrimo & Sale Cornu Cervi *volatili* conficitur Lixivium longe penetrantius, in Febre lenta, ac intermittenti rebelli, pluribus etiam in Morbis, summæ certe Virtutis. — Hic porro dicam in Transcursu, quod Acetum Sali volatili animali, propter Oleum nempe combustum fœtidissimo, affusum, cumque eo digestum & destillatum dein, omnem prorsus Fœtorem delet, imo gratissimum conciliat Odorem. Hoc novit olim immensæ Eruditionis, &, pro Ævo quo vixit, stupendus plane Vir, Rogerus Bacon, dum Spiritum Capillorum rancidum Aceto depurat; nec minus forte Lul-

(*) *Vid. Libri* xxiii. *Proœm.*
(**) ---- *infra Tractat. de Morbo Colico*, &c.

Lullius in Præparatione Salis Harmoniac. Vegetabilis. Vid. Testament. novissimum.

Acetum utique plurimi æstimarunt Veteres: " Nam quamvis refrigerandi Vim habet, ha- " bet tamen & dissipandi; hæc (*) Celsus; ideo- " que (**) Plinius dixit optime, " Vini Vi- " tium (Acetum scilicet) transit in Remedia. " — Sed de hoc forte plus satis.

DISSERTATIO *de Febribus lentis* Nervosis.

Febris lentæ Mentio passim vel apud Celsum occurrit; Febris utique *nervosa* minus latine sonat: quoniam vero ea Voce, in isto Sensu, Medici recentiores utuntur sæpissime, istam retinui; nam ut Geometræ, Musici, Grammatici etiam, more quodam loquuntur suo, quidni & Medicis liceat? Veniam certe dabit, vel maximus dicendi Magister, (***) Tullius. —— De Verbo tamen parum solicitus, de Re magis laboro: nam cum hæc Febrium Species longe frequentior nuperis Annis (apud nos saltem) quam alia quælibet grassata sit, Operæ Pretium duxi super hac pauca disserere.

Lenta adeo & *nervosa* Febris lento quodam invadit Gressu, at firmo nimis: hac quippe cor-

(*) *Lib.* v. *cap.* 27.
(**) *Vid. Lib.* xxiii. *sub Finem.*
(***) *Cicer. Lib.* iii. *de Finibus*, *sub Initium*;

repti de levi vagoque Horrore, incerto quodam & errante Calore intercurrente subinde; de Lassitudine porro Membrisque quasi fatigatis queruntur quidem, dum obambulant interim, oscitantes tamen & torpidi. Accedunt mox Præcordiorum Oppressio, Nausea, Gravedo Capitis, astricta Tempora, aut Vertigo quædam. Pulsus equidem frequens est semper, at debilis plerumque, ac inordinatus, Calor autem haud insignis excitatur unquam; at sæpe, dum Volæ Manuum uruntur, extrema frigescunt; dum Caput ardet, algent Pedes. Obrepit indies Malum, jamque loqui, aut moveri, piget, ac, vel inopinantes Lecto affixi, vix quo se habent modo exponere valent, aut Sopore nimio detenti, aut Vigiliis mire anxiis & fere perpetuis. Nihil poscunt interea prorsus, ne vel Potum aliquem. Jam Tendinum Subsultus adest, tremunt Manus, tremit Lingua, quæ, Muco subalbido obducta, haud multum fere inarescit, nisi media solum in Parte, ubi fusca est valde & arida. Tandem & aliena murmurant subinde & desipientia, furens tamen abest Insania. Tenuem plerumque reddunt Urinam, vapidi instar Vini, aut Cerevisiæ luridam, aliquando limpidam, haud raro etiam subnigram, subinde paulo crassiorem, inspersa quasi Farina. Breves, inæquales & parum constantes habent Sudores, sæpe frigidulos & glutinosos, sæpe profusos maxime: &, paulo ante Mortem, non raro gelidos cum Pulsu exili admodum & formicante. Stragula contrectant interim, & inanes quasdam Imagines prehendere tentant. Jamque Vox Faucibus hærens, Ungues Digitique lividi, Facies cadaverosa, perpetua fere

ac

Nobis uidetur semper monstrari propicius vel n
lius dicimus. Videtur dominus audiuisse n
stras pregieras dum nubes uidentur disponere
piogam aspetatam et cupiditam. Nam fl
uendo terram producet melius fructos. Gaudet
abitatore et mater armentis formidorum
Et credo etiam uictores esse uidere pratus:

Giuseppe

ac frigida Suspiria, certissimam instare Mortem denunciant.

En hujus Febris dira Facies! quam nervosam ideo nominarunt, quod Nervos potissimum afficere videatur; lentam vero, quod ad Diem vicesimum primum, & ultra sæpe, perduret.

Pestifera semper est, ubi *Aphthæ* nigræ, *Petechiæ* fuscæ, lividæ, atræ, aut Vibices quasi, apparent; præsertim si accedit Alvus cita, plumbea, nigra, colliquans, aut Sudores oleosi. ——— Ubi Pustulis, Papulis, aut Maculis, cutim deturpantibus, Febris lenta stipatur, contagiosa est ut plurimum: cum vero *Exanthemata* mali sunt Moris, vulgo audit maligna. Papulæ, rubræ, floridæ, copiosæ, aut plurimæ Pustulæ *miliares* turgidæ, Statu Morbi erumpentes, bona præsagiunt: præcipue si accedunt Sputa liberalia continua, aut multæ crassæ subsidentes Urinæ, Juvat & tunc Temporis sæpe lenis *Diarrhœa*, blandus persæpe juvat, per omnia Membra diffusus, æqualis tepidusque Sudor: salutaris nonnunquam erumpit Parotis: prosunt non raro *Aphthæ* albidæ, benignæ. Convalescentes frequentissime surdescunt, ac sæpe habent Apostemata in Meatu Aurium salutifera.

Ex Observatione Medicorum, cum Veterum, tum recentiorum, constat sane, quod putridæ lentæque Febres grassantur maxime, cum humida nimis crassaque Aeris Temperies perstat diu: idque potissimum, si concurrit etiam Calor insolitus. —— Quam pluvia fuit, quam squalida Tempestas, nuperis Annis nemo non norit; & totum Annum 1734. & 1735. inter perpetuas Pluvias & continua quasi Diluvia contrivimus: nec lætis nos solitisque Radiis lustravit Sol æsti-

vus, nec purgavit Aerem hyemale Gelu; depluit Æſtate tota, depluit & Hyeme, dum Aer interim, mutata quaſi prorſus Natura Rerum, fuit mire quidem tepidus, at humidus maxime. Hinc lentæ & *nervoſæ* Febres, ac remittentes & intermittentes, fuere frequentiſſimæ: hinc porro Loca uliginoſa infeſtant ſemper. Atque illi præcipue his corripiuntur, qui aut Natura, aut Caſu, ſunt imbecilliores aut ex Mœrore magno vim Animi fractam habent, aut qui pravo & crudo utuntur Victu, quales in Carceribus ſæpe videmus, vel qui Cucumeres & Melones ingurgitare ſolent. Omnes autem hæ Cauſæ Vim Fibrarum enervant, Lentorem inferunt Humoribus, & *Perſpirationem* inhibent maxime.

Atqui Lentor iſte longe differre videtur a Glutine Sanguinis inflammati, quod nimio Motu Humorum & valida Fibrarum Vi producitur: hoc quippe Craſſamento Sanguinis inhæret, eumque detractum quaſi Corio obtegit; iſte vero Lymphæ ineſt maxime. —— Confer Cruorem Pleuriticorum, Rheumaticorum, aut Febre ardente laborantium, cum illorum Sanguine, qui Febre lenta *nervoſa* correpti ſunt, maximum utique videbis Diſcrimen. — Hic dum emittitur lividus apparet, iſte rutilans, hic frigeſcens parum Craſſamenti habet, multum vero Serum obſcurum & ſæpe turbidum; iſte Craſſamentum plurimum coriaceum, Serum vero minimum.

Maximam ſane Differentiam Apoplexiam inter ſanguineam & pituitoſam rectiſſime ponunt Medici: haud minor utique videtur inter Febrem *inflammatoriam* & lentam *nervoſam*. —— Prior ſemper habet Circuitum Sanguinis rapidum valde & fortem, magnum hinc Attritum, ac vehe-

vehementem inde Calorem, Urinam quoque impense rubram, unde Sanguis tandem condensatur maxime; ab aucto namque Humorum Motu & valida Vasculorum Oscillatione Globuli rubri, sanguinei, (præcipuæ Partes Sanguinis Calorem foventes) Numero ac Densitate augentur, ob summum Momentum, quo compinguntur Laticis vitalis Principia. —— Hæc quoque accidit subito robustissimis, & gravissimos sæpe infligit Dolores; eos vero aut jugulat cito, aut relinquit: porro viget maxime in siccis & serenis Tempestatibus.

In posteriore, Morbus lente admodum invadit, Vis Solidorum debilitatur maxime, Pulsus adest languidus, etsi frequens, nec acris unquam oritur Calor consistens; si quis accidit, subito subinde Frigore excipitur: tenues plerumque & pallidæ Urinæ fractas Naturæ Vires & invalidam Humorum Agitationem monstrant. —— In hoc adeo Statu, propter Defectum Motus idonei Fluidorum, ac Solidorum Inertiam, Globuli Sanguinis rubri dissolvuntur ex facili. ——— Ita non dolent hac Febre correpti, ut torpidi quasi & insensiles jaceant, ne vel acriora *Epispastica* sentientes. ——— Raro spargitur hic Morbus, nisi per humidam atque tepidam *Atmosphæræ* Constitutionem, raroque corripiuntur robusti & alacres.

Sed juvat hæc agitare paulo altius, ut videamus quid in Febribus Natura faciat, aut ferat: idque Exemplo Febris intermittentis regularis, cujus Causa haud Dubio Sanguinis est nimia *Visciditas*; quæ ingruente Paroxismo in Vasculis capillaribus hæret, atque Horrorem, Rigorem, Artuum Pallorem & Unguium Livorem producit: omnia sane Signa haud dubia obstructi San-

guinis! —— Iam si Viribus pollet idoneis Natura, Febre ipsa utitur ad Remedium: nam si valida Vis insit Fibris, & non nimia adsit Tenacitas Humorum, accenditur protinus Febris, qua vehementer agitantur brevique comminuuntur crassi Humores, & sic apti redduntur ad permeandum minimos Vasculorum Ramusculos; ita mox omnis expeditur Obstructio, ac consequente Sudore, brevis saltem sequitur Integritas. —— Atqui ubi vehemens Vasorum Impetus maximo propellit Momento viscidos admodum, & ægre cedentes Humores, tantus oritur Attritus atque Calor, ut ardens sæpe, ac continua, excitetur Febris, aut Inflammationes graves: præcipue ubi magna quoque adsit Acrimonia, aut præpostere exhibentur Medicamenta stimulantia, quæ Sanguinis Effervescentiam jam nimiam incitant. — E contra ubi Vis Vitæ, quacunque de Causa, justo infirmior, haud satis valide protrudit Liquida, hæret usque ad extrema Vasorum impactus Lentor, qui auctus indies Circuitum tandem Sanguinis perdit omnino: nam qui a Febre intermittente pereunt, fere semper moriuntur dum Rigores & Horrores urgent; ab impotentia scilicet Cordis & Vasorum superandi Resistentiam morbidi Lentoris. His Sanguinem mittere perinde est ac si trucidentur, illis necessarium omnino. — Intelligitur hinc facile, cur Febres sæpe Typum mutant, omnesque fere, diu durantes, Naturam tandem induunt Febris *nervosæ*; nimirum infirmato valde Fibrarum *Elatere*, & conspissatis nimium Humoribus.

Ponamus jam Lentorem residere solum in *serosis* Arteriolis, quæ purissimam Seri Partem, sub Nomine Lymphæ, aut Succi *nervosi*, secernere

nere debet: debilitata concurrente *Systasi* Fibrarum oritur Febris, dicta, lenta, nervosa. Dum enim in plurimis minimisque his Tubulis inhærescit obstruens Lentor, plus tenuissimi Laticis per patentes reliquos urgetur: (nam si omnes omnino obstructi sint, Mors instaret protinus) inæquales hinc incertique Pulsus, Calores, Sudores, sequuntur. Porro quo diutius in *Arteriolis* his contortu plicatis (si mavis Glandulis) morantur lenti Humores, eo acriores fiant necesse est, donec in Liquamen quasi saniosum abeunt: quod dum tandem absorbet Sanguis, totam id demum ejus contaminat Massam. Permulta sic nascitur Acrimonia, ob Debilitatem tamen Fibrarum, Nervorumque Torporem, haud rapidus excitatur Sanguinis Cursus, aut vehemens inde Calor, Lentor tamen exin augetur indies.

Sic se forsan Res habet; cum ex recitatis supra Causis Fibræ Vasaque Corporis infirmentur, Sanguinisque retardetur Motus, nec subiguntur bene Humores, nec probe miscentur: unde tandem producitur Lentor, præcipue in Vasculis minimis, ubi tenuissimi fluere debent Liquores. Nascitur hinc Obstructio in Arteriis *serosis*, ultimisque Cerebri Arteriolis, inde impedita Lymphæ Secretio, ac quod pejus est, succi *nervosi* Inopia: deficit hinc Officio nervosa Propago, at quæ non inde mala?

Qui secum reputat quanto sane Molimine Cerebrum effecit Natura, haud ibit Inficias Succum nervosum omnino esse necessarium *Œconomiæ* Animali; quo sine profecto Nervi Vim perdunt prorsus, & Musculi proinde ab his pendentes: ut videre est potissimum in Musculis Motibus *involuntariis* inservientibus, ubi sive ob-

obstruantur, sive comprimantur, *Nervi paris vagi* & *intercostalis*, sive in Cerebro horum Origines, resolvitur illico omnis ferme Actio vitalis; ac ne vel acerrima meri Animi Contentio, seu ut dicitur *Volitio*, ad Motum hunc restituendum valet Hilum.—— Requiritur ideo ad Motum muscularem corporeum hoc Medium; at seu animat, seu irrigat, Nervos, non nostri est hic dicere: id saltem apparet, quod dum ex Lege Naturæ in Nervos Motibus *involuntariis* ministrantes influat perpetim, Actio Cordis, Ventriculi, Intestinorum, *&c.* rectissime peragitur, sive vult, sive non vult, Animus.

Quod vero in Febribus lentis *nervosis* insignis adest Obstructio Nervorum liquido patet; quoniam omnes Corporis Sensus depravantur maxime, vix vident Oculis apertis, perditur Olfactus, perditur Auditus, vix etiam sapidissima gustant: torpent adeo Membra, ut parum admodum sentiscant vel acerrima *Vesicatoria*, obstructo nimirum Sensationis Medio.—Subluridus vero Cutis Color, frequentes Rigores, Torpores, extrema subfrigida, Ulcuscula pallida & desiccantia subito, etiamsi acribus irritata Stimulis maximum Lentorem, ac impeditum Humorum Cursum, per minutissima Corporis Vascula denotant.

Præterea cum parcior fiat Secretio Liquidi nervosi, Actio Solidorum in contenta Fluida debilitatur, adeo ut hac quoque de Causa Lentor augeatur indies, unde major fit assidue in Vasculis *serosis*, sive *lymphaticis*, Obstructio. Atqui parcius hinc refunditur Lympha diluens Cruori, qui crassior deinceps & acrior evadit, minusque etiam aptus ad permeandum Vascula minima: Stagnant ideo in extremis *Arteriolis*, & Maculas nigras,

li-

lividas, fuſcas, ſæpe & Vibices, extra; intus vero Gangrænas producit, aut, ſtagnando diutius, in putrem tandem abit Saniem.

Sufficiant, ac etiam ſuperſint forſan, quæ de *nervoſæ* Febris Natura dixi; id ſaltem apparet, quod ut omnis fere Febris varii poſſunt eſſe Gradus, in Ratione ſcilicet compoſita Vis Solidorum, Status Humorum, & Acrimoniæ Sanguinis, ſic quoque & hujus, de qua agitur, maxime: forte ne quidem in duobus Hominibus omnino ſimiles. Nulla igitur certa & ſtabilita medendi Regula determinari poteſt, (hic enim deſideratur maxime Medici Ingenium, qui Ægrotis aſſideat) quæ vero in Genere proſit, paucis abſolvam.

Si qua unquam in Febribus hujuſcemodi mittendus eſt Sanguis, id quidem ineunte ſolum Morbo, & parca utique Manu, agendum eſt: ardente namque Febre laborantes facilius multò ſedecim Sanguinis Uncias amittunt quam his correpti Selibram. — Ægri Vires & Pulſus Modum indicant. —— Tutius longe detrahitur Cucurbitulis ſcarificatis, meliuſque multo hoc Modo levatur Caput, ac vel ipſa plerumque Pectoris Oppreſſio; nec ſi repetatur officit, quod de Venæ Sectione haud ſemper dicendum eſt: imo ſæpe, vel in ipſo Morbi Statu, ubi aut Delirium, aut Coma, graviter urgeat, neceſſarium eſt prorſus.

Pone Aurem utramque, effuſo Cruore, *Veſicatorium* acre applicetur, præſertim urgente Capitis Dolore, aut Vertigine. — Poſt paucas dein Horas exhibeatur lene *Emeticum*, quo & pituitoſa Ventriculi Saburra, ac bilioſa Colluvies, ejiciatur: hoc quoque efficitur, ut univerſum Vaſculorum *Syſtema* agitetur valide & concutiatur, atque

atque inde expellatur inhærens Lentor. —— Ideo autem, Horis aliquot ante Vomitum, *Vesicatoria* admoveo, ut, exteriora Capitis ac Cervices irritando, plus Sanguinis per externas Carotides eliciatur, minusque adigatur Lentoris ad Intima Cerebri Vascula Actione Vomitionis. —— Quid possunt *Epispastica* pone Aures ad Cerebrum levandum videmus quotidie, præcipue in Puerulis, Distentione Nervorum aut Comate laborantibus, ubi scilicet Ulcuscula desudantia pone Aures desiccantur subito; his enim Vesicantia applicata Humores extrahunt iterum, Morbumque discutiunt protinus.

Si Alvus post Vomitum non responderet, leni injecto *Enemate* ducenda est, idque etiam in posterum tertio quoque Die: ubi enim indurata Stercora in Intestinis hærent, *Œconomiam* animalem mille Modis turbant; maxime si his infarciatur Rectum, imam premunt *Aortam*, & liberum Sanguinis Descensum per *Iliacas* Arterias impediunt, unde plus justo ad Cerebrum ruit. Adde quod *Enemate* e Lacte *saccharato* potissimum, Tepore emolliente ima Viscera fovent, & plus Sanguinis alliciunt eodem, unde Urinam quoque optime movent.

Nunquam quidem non juvant *Epispastica*, per totum Morbi Decursum, ita ut desiccantibus prius applicatis admoveantur alia: his enim Vasculorum Oscillatio incitatur, subtilissimo etiam Sale lentos incidunt Humores, eosque tandem exprimunt. Vellem semper ut ingruente Febre, præsertim ubi Caput graviter petit, applicetur deraso Occipiti *Vesicatorium*: nam eodem fere Modo, quo pone Aures agit, nec tamen ita asperos excitat Dolores, dum ad Delirium præ-

ca-

cavendum interim facit maxime. —— Sane ita non cruciant in hoc Morbo *Epispastica*, ut, gravem ob Stuporem, vix sentiantur: imo quo magis inflammantur, ac dolent, eo plerumque major Spes Salutis effulget.

Quod ab extra Vesicantibus molitum est, id intus quoque Medicamentis idoneis tentandum est. Prosunt maxime Attenuantia dicta, & quæ blande torpidos excitant Nervorum Ramusculos; laudo potissimum Cinnabar & lenia *Alexipharmaca*, *Cephalica*, qualia sunt Lap. Contrayerv. Confect. Raleigh. Sal. Succin. —— C. C. Sp. Lavend. C. Spir. volat. oleos. & Camphora præcipue, quæ & ipsa quasi Sal quoddam *volatile* oleosum est: ex Salibus enim penetrantissimis, subtilissimo Sulphure involutis, constans minutissima Corporis Vascula permeat crassamque digerit Lympham, ac lentos dissolvit Humores: salutiferos hoc Modo excitat Sudores, ac (Galbano, aut Silphio adjecto) Somnum sæpe vel Opio felicius conciliat, eoque potentius Deliria fugat.

Nihil sane utilius est, in hac Febre, quam lenes movere Sudores per totum Corpus: hoc Modo enim brevi discutitur Morbus, aut paulo post in remittentem, aut intermittentem, mutatur. Debet autem per omnia Membra æqualiter diffundi tepidus Sudor; sive enim brevis est admodum, aut frigidus, aut circa Caput tantum & Cervices, mali Morbi Signum est: per Sudores autem mox inhorrescere pestiferum est, blandus autem & æqualis Sudor Spiritus recreat.

Sed ubi *Epispastica*, ac Attenuantia, adhibentur,

tur, diluendum eſt affatim Potione tenuiſſima, miti, at detergente leniter; Sero Lactis nempe Canarienſi, aut Xereſano, dilutiore, Decoct. Luſitanic.—Eryngii, Infuſione Salviæ, *&c.* ut craſſiores nimirum eluantur Sales, ac debitus ſubminiſtretur Sanguini Latex, qui aliter, perpetua liquidiſſimi Exhalatione, in merum pene Gluten brevi abiret.—At raro admodum convenit Aqua pura, frigida, quam tantopere ſuadent nonnulli: haud multo facilius namque cum Sanguine miſcetur, quam cum Aqua Oleum, niſi mediante *Saccharo*, aut Sale aliquo *eſſentiali* Plantarum. Vidi aliquoties & Febre ardente, imo & *nervoſa* etiam Febre, laborantes, meram Aquam perpotantes frigidam, qui mox per Urinas eam reddidere limpidam omnino, & nullo fere Modo mutatam —— næ magno ſuo cum Damno.

Septimo, nono, vel undecimo, Febris Die, nonnunquam & decimo quarto, Papulæ rubræ, aut Puſtulæ *miliares*, aliave *Exanthemata*, erumpunt ſæpe, morbumque levant apprime; præcipue ſi florida hæc ſunt, ac illæ vividæ & turgidæ. —— Quam maxime tunc cavendum eſt a Frigore, & lenia ſubinde porrigenda ſunt *Cardiaca*, quæ Naturam adjuvent ad lentos acreſque Humores exterminandos, qui, in ultimis *Arteriolis* cutaneis hærentes, Puſtulas has formant. *Exanthemata* fuſca, livida, nigra, peſtiferum Morbum indicant, Sanguinemque corruptum maxime, ac in Saniem fere converſum: in hoc Statu profecto Sanguis ita diſſolvitur, ut Alvi Dejectiones ſanguinolentæ ſint, ac ſannioſæ, ſæpiſſime; imo Cruor e Venis emiſſus vix, ac

ne vix quidem, in Coagulum abit, notante doctissimo *Listero*.

in Casu tam deplorando mox confugiendum est ad *Alexipharmaca* astringentia acida, qualia sint China Chinæ cum Radice Serpentariæ Virginianæ, Elixir vitrioli Mynsichti, Tinctura Rosarum, Vinum rubrum ustulatum (ut dicitur) *&c.* hæc enim ad conservandam Vim Fibrarum & *Crasin* Sanguinis apta sunt maxime.—— Valet plurimum ad Gangrænas sistendas Cortex Peruvianus, ut nuperis inventum est Experimentis, eumque ad Humorum Putredinem arcendam cum *Alexipharmacis* & Acidis conjunctum utilissimum esse certo comperi. —— Vix forte in tali Casu nobile magis datur Ἀλεξητήριον, quam Vinum austerum cum Aromaticis coctum: tutius enim & efficacius Vires erigit, quam Spiritus Vini ardentes, quantumvis *Pharmacis* aromaticis imbuti, & Nomine Aquarum *cardiacarum* nobilitati.

Jusculis interim tenuioribus, *Panatellis*, *Gelatinis* de Sago, Cornu Cervi, *&c.* nutriendus est Æger, sæpe quidem, at paulatim: in tanto nimirum Periculo vix ulla alia Spes est, quam ut, Impetum Morbi trahendo, aliquis effugiat, porrigaturque in id Tempus, quod Curationi Locum præstet.

In Statu Morbi porro, aut paulo post, *Aphthæ* non raro imas Fauces & os totum occupant; pessimæ utique si nigræ, neque Periculo vacant si supra Modum albidæ! Modo ex imo Gutture ascendere videntur, modo per totum Canalem alimentarium descendunt, ac Singultum, *Diarrhœam*, aut *Dysenteriam*, excitant: quicquid est difficillimam sane *Crisin* plerumque denunciant, potissimum si *Dysenteria* & Singultus accidunt.

Melius

Melius est longe cum *Salivatio* copiosa oritur; sæpe profecto hoc modo solvitur Febris, Lentore morboso nempe per Glandulas Salivosas exantlato. —— Ubi *Aphthæ* oriuntur, creberrime gargarizandum est emollientibus & detergentibus, ex Ficu, Mulso, Decocto Raparum, *&c.* dandum vero interdum est Rhabarbarum, maxime si Alvus cita & torminosa urget, adjecto astringente aliquo aromatico cum absorbentibus. Post omnem autem Gargarizationem in Ore contineat paululum, & mox deglutiat lente, tenuem e Seminibus Psyllii & Cydoniorum *Mucilaginem*, Syrupo Mororum aut Rubi Idæi admisto: fovet hæc optime, ac sanat Ulcuscula.

Haud raro Pituita tenax admodum totas adeo opplet Fauces, ut Strangulationem pene minitetur: hic utique nihil magis opportunum est, quam levi *Emetico* Vomitum solicitare leniter, idque sane quocunque Tempore Morbi. Mirum est quantum Levamen hoc affert Ægrotis, quam immensa Vis glutinosæ Colluviei, Albumen Ovorum referentis, ac sæpe vel eo multo crassioris, ejicitur: imo mox sæpe *Aphthæ*; Coma, Nausea, Singultus, Linguæ terrifica Nigrities, facessunt, ut observavit olim diligentissimus *Sydenhamius*; quod quoque Ego vidi multoties.

Nec minus utilis est lenis Alvi Purgatio sub Morbi Finem, interpositis subinde *Cardiacis* & *Paregoricis*; hæc enim evacuat putridam Morbidamque Colluviem, per Arterias *meseraicas* in Intestina depositam, *Crisinque* Naturæ, utcunque imperfectam, promovet: imo facit sæpe, ut Febris, quæ huc usque nullum certum servabat Ordinem, remittentis plane, aut intermittentis,

Typum

Typum induat, Locumque præbeat Medicamentis idoneis. —— Atqui ita non *Diarrhœam*, aut *Dysenteriam*, quas tantopere timent nonnulli, inducit, ut hoc Modo præcaveantur optime. Fœda namque Eluvies, diutius in Visceribus restitando, magis fit acris, magisque, assidue, & eorum Tunicas extimulat maxime; imo eas corrodit tandem; ac vel funestam parit *Diarrhœam*, vel *Dysenteriam*, horrendam: partim insuper per Venas Lacteas resorpta diras iterum Turbas in Sanguine movet. Ut his ergo occurram Malis. Mihi in Usu est frequentem, ac modicam, Rhabarbari Dosin exhibere alternis saltem Diebus: nimium interea Alvi Motum (si Opus est) astringentibus Aromaticis, atque *Anodynis*, reprimere soleo.

OPU-

OPUSCULUM
DE
MORBO COLICO
DAMNONIORUM,

Eoque maximè Epidemico,

Anno MDCCXXIV.

PRÆSTANTISSIMO VIRO.

JACOBO JURIN, M. D.

COLLEGII MEDICORUM LONDINENSIS

E T

REGIÆ SOCIETATIS
SOCIO,

JOANNES HUXHAM, M. D.
S. P. D.

TUO potiſſimum Hortatu, Vir clariſſime! Opus ſuſcepi meteorologicum, quod jam perfeci: Tibi adeo debetur, ſi quid inde ſit Utilitatis Publico. — Officia certe in Me plura contuliſti olim, quorum Ego ſemper memor, hoc Tibi Opuſculum, grati Animi Monimentum, dedico.

Valeas diu multumque!

ID. NOVEMB.
MDCCXXXVIII.

DE
MORBO COLICO
DAMNONIORUM, &c.

INEUNTE Autumno, Anno MDCCXXIV. Damnonios undique afflixit Morbus maxime *Epidemicus*, inter Popellum præcipue sæviens, & in Hos, quibus minus lauta fuerat Ratio vivendi. Hujus & Historiam & Medicinam perscribere haud erit forsan prorsus inutile; quoniam etsi non ita vehementer & multo minus populatim, tamen omni fere Autumno hanc Regionem plus, minusve, infestat.

Exorsus est hic Morbus ab Angore Ventriculi summo cum Dolore in *Epigastrio* vehemente, Pulsu debili & inæquali, Sudore frigidiusculo: Lingua interim Muco erat obducta subviridi, aut fusco, Halitus autem fœtidissimus. Subsecutus est Vomitus enormis, utplurimum Bilis viridissimæ, nonnunquam atræ, magna semper Pituitæ, quam maxime acidæ ac valde tenacis, comitante Copia: imo Colluvies, rejecta Vomitu, sæpe adeo acris erat, ut, Gulam Faucesque excoriando, foret inde sanguinolenta, ac Dolorem inter deglutiendum excitaret. Hisce per Diem unam, alteramve, persistentibus, accessit Alvus adstricta admodum, nec *Catharticis*, δραστικωτάτοις,

nec acerrimis Clysteribus respondens: his quippe sine Flatu aut Stercore rejectis, illis Vomitu.

Imminuta tunc paululum Vomitione descendebat Dolor, at Umbilici Regionem atrocissime torquebat, Lumbos Spinamque Dorsi crudeliter; ita ut Paroxysmo *nephritico* Ægrum laborare crederes, eoque magis cum & jam etiam urgeret Urinæ suppressio, at perpetua mingendi Cupiditas: imo vexabat sæpissime molesti cujusdam Ponderis in *Perinæo* Sensus, velut incumbentis Calculi. ——— Talem in Colicis Urinæ difficultatem jamdudum notavit Aretæus Cappadox, Capit. de Colicis: Νεφροὶ καὶ Κύστις ξυμπαθέα Πόνῳ καὶ *Ἰσχυρίῃ τουτέοισι ἄλλα ἀντ' ἄλλων*. Sic Hippocrates *Περίῤῥοιαι στραγγουριώδεες, οὐ νεφριτικαὶ, ἄλλα τουτέοισιν ἀντ' ἄλλων ἄλλα*, Epidemic. Lib. I. Sect. II.

Urina vero erat Lixiviæ instar, quæ mucosa rubra, non raro subviridia, deponebat permagna Quantitate. Abdomen plerumque durissimum & maxime tensum Ægrotos, ne rumperetur scilicet, anxios solicitavit: erant e contra quibus, *Spasmo* maxime contractus, vix ullam Sui Formam reliquisset Venter: hoc autem rarius. Sæpe Dolor fixus, vehemens, urens in dextro *Hypochondrio*, ubi etiam & Tumor & Durities. In *Epigastrii* Regione magna sæpe & molesta Pulsatio. Quandocunque Alvus vel proprio irritata Onere (quod raro admodum) vel Medicamento fuit, durissima *Σκύβαλα* ex viridi nigra, globosa, parva Ovium Stercora referentia, reddidit; post duas dein, tresve Dejectiones, viridia, vel nigra, nonnunquam Cruore mista, Tenesmum excitantia permolestum: at Alvus substitit protinus, quæ post Horas aliquot Arte iterum irritata

tales

tales rursum Globulos, læves, durissimos, dejiciebat.

Hæc fuit prima Morbi Facies; at nec dum desæviit Tragœdia, nec hic Finis Malorum: quamvis enim cessaverint paululum dira Ventris Tormenta, relicta vero Cutis Teneritudine summa, Tactus fere impatientis, jam tamen augetur Dolor per totam Spinam summos Humeros adusque immaniter excrucians, inter Omoplatas potissimum; brevique inde Brachia invadens Juncturis præcipue defixus hærebat, Motumque destruebat Manuum prorsus.——— Nec Femoribus, nec Cruribus, contigit Sors multo melior; utpote quæ torqueret Cruciatus acerrimus, mediis quasi Ossibus inhærens, Lue veluti venerea affectis: rarissime autem Artuum vel Rubor, vel Tumor, ullus.

Dum ab Intestinis ad Membra Exitum sibi pararet morbida Materia, Pulsus vibrabat fortior, atque febricitabant leviter Ægroti. Nonnulli etiam, hoc Morbi Statu, delirabant, cujus constans fere Indicium fuit Urina aliquanto limpida; & (quod notatu dignum) si per totum Morbi Decursum Urinam pallidam sine Sedimento reddidissent, hos subito corripuit vel Distentio Nervorum, vel Delirium, aut Manuum Paralysis: nunc cum, nunc sine, Dolore.

Cum jam Morbus occupaverat Artus, Sudor multus fœtidus, acidum spirans, Dolores lenivit; &, si quis Dolor Ventris etiamnum permanserit, eo diffluente evanuit. Aliqui Sudore longo, maximo, digesti Motum Usumque Manuum amisere penitus; Tactu solum manente: Doloris miserum solamen Paralysis! vix ullum autem memini, hoc Morbo laborantem, Pedibus *paralalytice*

lytice captum. ——— Aliquando cum Sudore benigno plurimæ eruperunt Puſtulæ rubræ, prurientes, ac ſæpe moleſtiſſime urentes, eæque per totum fere Corpus; quo nihil auſpicatius: nam his erumpentibus & Dolor *rheumaticus* & colicus ſe mox ſubduxere. — Hic fuit equidem optimus Morbi Exitus; at frequentius longe colicum Dolorem excipiens *Rheumatiſmus*, *Rheumatiſmum* Viſcerum Tormenta, alterna Vice, miſeros diu mactabant, Morbo nunc ad Artus, nunc in Inteſtina translato.

Interdum Cruciatus per Dies aliquot ceſſantes æque vehementer recrudeſcebant; præſertim ex leviſſimo Frigore ſuſcepto, vel *Cereviſia*, vel Vino Pomorum hauſto. Icterus nonnunquam erumpens Colicen hanc pro Tempore ſolvit, quo recedente mox redibant Dolores. ——— In uno & altero Caſu verus permanens Icterus hunc Morbum abſolvit prorſus, manente tantum quadam Artuum Moleſtia.

Tametſi Dolores colici *rheumaticos* ſæpius præcederent: frequenter autem Artus primum adoriebatur Morbus, dein, *Metaſtaſi* facta, Stomachum & Inteſtina, more deſcripto. Cauponem quendam novi robuſtum miro plane Modo correptum, cujus Brachia Manuſque reſoluta vix ullum Motum, ne vel leviſſimum Pondus movendi Potentiam, retinebant; nullo tamen præcedente Morbi Symptomate, nec per Diem unum, alterumve, inſequente ullo, niſi quod ſolito fuerat languidior: paulo poſt autem Vomitus Ventriſque Dolor conſequebantur, tandem etiam Membra paralytica Angor *rheumaticus* torſit.

Ali-

Aliqui, at perpauci, diu multumque hoc Morbo afflicti, Insultibus demum epilepticis correpti, Fato succubuere: sed, ut vera dicam, seu Morbi Frequentiam, seu Durationem, seu Vehementiam denique, respicio, miror valde tam paucas Hosti huic diro occubuisse Victimas.

Crudelissime sæviit hic Morbus fremente Aquilone, quod & de Variolis, tunc Temporis, grassantibus observavi.

Quibus fusiorem dederat Alvum Natura longe minus ab hoc *Epidemico* passi sunt, quam quibus astrictam: hinc forte Ratio petenda est cur Pueros (quos cita plerumque Alvus exercet) haud æque violenter ac Adultos excruciavit.

Perduravit Colica hæc *epidemica* ab Autumno ad Ver sequens; Vere autem vigente sensim abiit.

En hujus brevem, sed accuratam, Morbi Historiam: qui usque adeo inter Vulgum grassatus est, ut Anno MDCCXXIV. omnes fere Plebeculæ Familias invaserit. Quid quod in una eademque Domo quinque vel sex ex hoc Morbo decumbentes numeravi sæpissime; atque mehercule vix credo Colicum Morbum tam *epidemicum* extitisse antehac unquam: nisi forte quem Paulus Ægineta Lib. iii. Cap. 43. sub Finem memorat: qui & nostro, quod ad quædam saltem Symptomata, haud fuit longe absimilis. —Hic ideo istius Descriptionem ex Paulo proponam: "Ἀρξαμένου μὲν τοῦ Πάθους ἀπὸ τῶν κατὰ
" την Ἰταλίαν Χωρίων κ̀ ἐν ἄλλοις δὲ πολλοῖς τῆς τῶν
" Ῥωμαίων Πολιτείας, &c. *i. e.* quum Morbus
" quidem ille cœpisset (Colica scilicet ab acribus
" & vellicantibus Humoribus) a finitimis Italiæ

" Re-

" Regionibus, & alia pleraque Loca Romani
" Imperii, instar pestiferæ cujusdam Contagio-
" nis peragrasset; unde non paucis quidem in
" Morbum Comitialem, aliis vero in Membro-
" rum Resolutionem, superstite tamen & incolu-
" mi Sensu; nonnullis autem in utrumque delap-
" sis: magna Pars eorum, qui ex hac Ægrimonia
" in Epilepsiam conciderant, Vitam cum Morte
" commutabant; quorum vero Morbus in Pa-
" ralysin transierat plerique evaserunt, proinde
" atque in Crisi, Translatione Causæ. "

An forte Morbus hic *epidemicus* a peculiari quadam Aeris *Diathesi* Ortum aliqua ex Parte duxerit haud scio; quandoquidem Cœlo sicco, vel humido, flantibus Austris, Boreave flante, æque frequens sævierit. —— Tempestate quidem sicca & rigida, furente Cæcia, vel Aquilone, Tormina fuisse atrociora notavi: hoc vero accidebat forsan propter diminutam *Perspirationem*, & Alvum redditam magis compressam; ad divini Senis Effatum, *αἱ καθ' Ἡμέρην Καταστάσιες βόρειοι τὰς Κοιλίας ξηραίνουσι*. Aphorism. xvii. Sect. iii. Edit. Hollerii. —— Quomodocumque autem hoc sit, vix credo ullum esse, qui hunc Morbum inter contagiosos recensebit: nisi & idem ille omnem Morbum vulgarem dixerit esse contagiosum; quod neque Vis Vocis fert, neque Norma loquendi. —— Nascuntur sane Morbi *epidemici* a communi aliqua Causa, *Atmosphæræ* puta Corruptione, Cibo, vel Potu noxio: sæpe tamen minime ab ullo *Miasmate* Morbum ab Ægro hoc illi Sano inferente.

Fuit equidem, ni fallor longe, Causa hujus Morbi manifesta maxime; tanta scilicet, tamque incredibilis Pomorum Copia isto Anno abundans,

dans, quanta vix unquam visa post Hominum Memoriam, nostræ saltem ubique Regionis. Pomi nimium onustæ Ramos propendentes, Fructu fere ad Fracturam usque gravatos, carpenti, Pondusque auferenti, quasi porrexere. Pretio vel vilissimo tot emisses Poma, quorum Succo expresso etiam implevisses Culeum, Saccosque refertos vel ipso colligendi Labore habuisset aliquis. Coloni plures, impie ingrati, benignissimo NUMINI, quasi prodigo, obmurmurantes Vim Pomorum immensam Porcis objecerunt. ——— Sed & hoc etiam Porcorum Genus male tulit Pomorum Ingluviem: contabuerunt enim omnes & periere plures. ——— Aliqui magis forte pii, etiamsi haud satis sobrii, Vini pomosi totas exhauserunt Amphoras; imo quosdam, vel Mercede conductos, ad bibendum invitarunt, ne perirent nempe Dei Dona, & novo iterum, iterumque novo, replebant Cados. Grata forsan temulento Baçcho Libamina, at summo Deo Hominum Patri minime probanda! ——— Certum est tunc Temporis undique comparata Vasa, & ex omnigeno fabricata Ligno, vix, ac ne vix quidem suffecisse ad enormem *Pomatei* Quantitatem continendam.

Cum ergo Horti tantum ubique Pomis exuberaverint, Victum fere omnem Popello suppeditaverunt. Poma variis Modis cocta & præparata omni fuere Cibo, ex his Vinum (Mustum utique rectius dicerem) omni Potui: hoc enim *Cerevisia*, etiam tenui, vilius, vel ipsa Aqua non multo carius, utraque longe gratius, læta Plebs hausit affatim futuri nescia Periculi.

Diu-

Diuturnum & continuum Cibi Potusque pomosi Usum dicam, an Abusum? Causam fuisse hujus Morbi nullus dubito; quia Neminem vidi eo correptum, qui se his abstinuerat: nec de meliore Nota Homines, opipare viventes, attigit; utpote qui viliora (uti mos est) contemnentes raro hæc degustabant; vel, si id quidem fecerant, plurima Carne & Aromate vescentes, & Vina generosa potantes assidue, crudis noxiisque Pomorum Qualitatibus occurrebant brevi.

Longa certe fuit Observatione notatum, quod abundantibus Pomis Morbi torminosi plurimos infestant: adeo ut his in Oris sint quasi & *endemici* & *epidemici* omni fere Autumno; & ,ut olim cecinit Horatius, sentiunt. ——— *pomifero grave Tempus Anno*, Lib. iii. Od. xxiii. Bene memini Anno MDCCXXII. eo etiam maxime pomifero, Morbum Colicum & *Rheumatismum* plurimum sæviisse, at huic, modo descripto, sive Vehementiam reputo, sive Numerum, illo laborantem, minime comparandum. Hoc idem ipsum Annis MDCCXXVIII. & MDCCXXX. Pomorum etiam maxime feracibus, observavi: fuit autem notatu dignum, *Diarrhœam* tunc longe magis increbuisse, quam Anno MDCCXXIV. quæ Colicen ac *Rheumatismum* levavit plurimum; acri nempe acidoque Pomorum Succo nec diu in Intestinis, nec in Sanguine, restitante, sed per Alvum protinus ejecto. Anno autem MDCCXXXIV. Pomis quoque uberrimo, rarior fuit *Diarrhœa*, at Colica sævior longe, cui frequens successit Brachiorum Paralysis.

Illud interrogari me posse ab aliquo, scio, unde fit, cur Succus Pomorum, uno Anno, adstrictam cum atroce Dolore, alio autem, vix

ali-

aliquo insigni Tormine comitante, Alvum valde solutam creat. Cui certe vix habeo quod respondeam; at ille mihi explicet velim, cur hoc citius longe, quam illo Anno, Poma vel Generis ejusdem, &, quod ad omnia, quantum Sensu saltem dignoscere potest, similia putrescunt: quod tamen sæpissime observatur. — Hoc tantum, quod omnibus forsan satis notum est, monebo; Poma quo mitiora, eo certius Alvum solvere, ideoque quo magis humida fuerit & calida Tempestas, eo Poma & omnes Fructus Autumni esse mitiora, & ad Putrefactionem, & ad Alvum solvendam, magis apta: quod Observatio Tempestatum confirmat abunde.

Jam vero sequitur, ut Musti pomosi Naturam paucis exponam. ——— Humor ex Pomis (vel & Uvis) recens expressus Sale *essentiali* acido, & valde crasso, sive *Tartaro*, abundat, plurimis porro terrestribus Particulis, multo, sed impuro, Sulphure. —— Quanto acerbior Fructus, tanto crassior & copiosior Sal *essentialis*, ut in Vino Mosellanico & *Pomatio* nostro manifestum est; hoc ad Fundum demittente *Tartarum*, mucosa Fæce gravatum maxime, illo ad Dolii Latera Salis ejusdem *tartarei*, sive *essentialis*, plurimum seponente. Nec certe longe differt Vinum Rhenanum a *Pomatio* generoso, nisi quod hoc multo plus *Mucilaginis* habeat; quippe quorum Salia nativa videntur maxime congenera, etiam *Microscopio* conspecta ejusdem sunt plane Figuræ: atqui utriusque Salia nonnisi post longum Tempus comminuuntur ita, ac subiguntur, ut Liquor pomosus ad Potum aptus reddatur, aut salutaris. —— Imo *Pomatium* ex Pomis agrestibus & acerbis expressum, vix nisi secundo, vel & tertio

de-

demum Anno, aut Potioni gratum, aut salubre tandem evadit.

Utravis horum musta si bibis affatim, Doloribus colicis & *rheumaticis* certo certius vexabere, nec Arthritidi obnoxii hæcce hauriunt impune, quippe quos protinus corripit Paroxysmus. Nec graviores Pœnas luunt bibaces Germani, ad Ripas Rheni & Mosæ Incolæ, Se Vino *tartareo* ingurgitantes, quam Nostrates *Pomaceum* avide perpotantes: ibi enim & hic Arthritis Morbus est *endemicus* & maxime communis; neque tot uspiam, etiam inter Plebeculam, Podagra laborant, quot in Damnonia Provincia, ob *Pomaceum* notissima. Ac credere fas est, Morbi hujus Frequentiæ Causam fuisse multum & continuum Vinorum Usum, *Tartaro* maxime abundantium, qualia sunt Vina Mosellanica, Gallica, & *Pomacea* nostra: ex quo enim horum invaluit Usus, longe magis quam ante increbuit Arthritis. Vinum Burdegalense, præsentis Ævi Delicias! haud magni fecit Ætas elapsa; & decuplo Plus *Pomacei* nunc factum & epotum est, quam Annis abhinc triginta.

Si quis vero dubitat forte, an Musto *pomaceo* tanta Vis insit *Tartari*, experiatur ipse, Modo ab Angelo Sala optime descripto (*Mucilaginem* nempe a Succo abstrahendo) quanta Copia Salis *essentialis* ab eo colligi potest: inveniet utique permultum. *Pomaceum*, more Vini Rhenani, *Tartarum* ad Latera Cadorum haud equidem seponit; hoc autem ejus Defectus minime Argumentum est, cum nec vel ipsum Vinum Rhenanum, nisi postquam mucosam & terrestrem Fæcem Fundo demiserit, ad Vasis Latera *Tartarum* rejicere possit.——Pari Ratione Vina Hi-

Hiſpanica nullum Cadis *Tartarum* dant, ob nimiam ſcilicet oleoſam & tenacem Colluviem, qua irretitur. Nec ulla Arte ſeparari poteſt Sal Citrii, ſive Limonis, ab Humore ſuo expreſſo, Sale tamen acido, ſi quis alius Succus vegetabilis, maxime ſcatente; utpote qui permulta *Mucilaginis* Quantitate implicatus: quod & laudatus Sala in Tartarologia ſua dudum annotavit, & ipſe experiundo veriſſimum eſſe didici.—— At *Pomaceo* novelo plurimum ineſſe *Mucilaginis*, Argumento eſt Lentor iſte, quem contrahit, Olei inſtar, ſi vel nec debite fermentatur, nec ſaturatur ſatis Sale actuoſo, *Mucilaginem* ſulphuream attenuante: hujus etenim Defectu, *Pomaceum* ex mitioribus Pomis, intra Anni Spatium in Liquorem viſcidum & pendulum quaſi certiſſime convertitur. Porro fere ſemper obſervamus, quod, dum Muſtum pomoſum in Cupis ad deſpumandum aſſervatur, Pelliculæ tenaces formantur, quas Coria putrefacta eſſe crederes: ſimiles etiam Doliorum Lateribus adhæreſcunt.

Videamus jam breviter, quid Mali noſtris infert Corporibus Succi Pomorum crudi, nec fermentati probe, nec defæcati, Ingurgitatio: De Muſto differentem audiamus Hippocratem, Lib. ii. de Vict. Ration. Γλεῦκος φυσᾷ, ϗ ὑπάγει, ϗ ἐκταράσσει Ζὲον ἐν τῇ Κοιλίῃ, ϗ διακωρέει φυσᾷ μὲν, ὅτι θερμαίνει, ὑπάγει δὲ ἐκ τοῦ Σώματος ὅτι καθαίρει, ταράσσει δέ Ζὲον ἐν τῇ Κοιλίῃ ϗ διαχωρέει.—— Succus Fructuum ὡραίων cito fermentat, inter fermentandum Aer Muſto permiſtus dilatatur maxime, ut vix Doliis firmiſſimis coerceri poſſit. Si quis ergo Vinum muſteum hauſerit avidius, in Ventriculo & Inteſtinis fermentet vehementer ne-

necesse est; hæc dein Flatu distendat valde, torqueat, excruciet; Ope Caloris namque Fermentatio & Aeris Rarefactio augetur maxime: at Mustum fermentans vix continent roburnea Vasa, quid non inde Malorum Intestina hocce referta passura esse credamus? Nec mirum utique hæc consideranti, si Historia medica funestissimos Eventus, Intestina nimirum ab indomabili Gas, sive Flatu, disrupta denarrat.

Nec Ventriculo & Intestinis solum nocet fermentans Mustum, quatenus Aere furibundo turgidum; habet insuper stimulandi & abstergendi Vim summam: nam vix aliquid Musto magis smecticum datur, fere Cuticulam ejus abradit, qui Musto Manus abluit. Cuique Anatomia vel leviter imbuto notissimum est, Intestina Muco quodam blandissimo oblita esse, quem (non hic solum, sed alibi) ad fallendam Ingestorum Acrimoniam providens secrevit Natura: hunc autem abstergit penitus nimius Succi *saponacei* Usus, qualem maxime præstant Fructus ὡραῖοι. Hinc Vomitus Cholera, *Diarrhæa*, *Dysenteria*, ex horum Ingluvie: deterso enim Viscerum Muco, Munimine quasi Tunicæ nervosæ, ea quidem minime Acrimoniæ impatiens, nedum Salium crassiorum, quibus abundant tales Fructus, & horum Aculeis lacinata undique, cruciatur admodum. Atroci adeo Dolore percita Intestina, Motu eorum *peristaltico* plurimum adaucto, Hostem infensum valde expellere omni enituntur Ope. Sequitur dehinc Vomitus enormis & Alvus citissima; at fausto utplurimum Omine Inimico aufugienti patent Portæ: incarcerato autem difermentante Humore, Interanea tam valide distendit, ut nec se contrahere, nec Motu *peristaltico*

acres

acres & furibundos Humores depellere queant: Veficæ urinariæ ad Modum, nimia diftentæ Urina, quæ fe exonerandi omnem Vim perdidit. Horrendus hinc oritur Dolor, deinde Inteftinorum Inflammationes, quas cito vel Gangræna, vel Difruptio, excipit, ni promptum adhibeatur Remedium.

Cum autem, vel a Facultate Pomorum aftringente (utimur namque ad conficiendum optimum *Pomacei* Genus maxime acerbis & aufteris, ideoque in Regione noftra Horti talibus potiffimum abundant) vel a Stomachi, ac Inteftinorum, Robore nativo eorum, qui *Pomaceum* perpotant novellum, acciderit, ut nec concitetur Vomitus, nec pertubetur Alvus, Mala tamen perfæpe fequuntur atrocia. Hujus enim longa & frequente Potatione tanta Vis *Tartari* indomiti ingeritur Sanguini, ut non folum Sanguis ipfe inde reddatur acris valde, fed & ab impuro Fonte omnes ab eo fecreti Humores. Hinc loco perdulcis & lubricantis Muci, per Glandulas *Haverfianas* percolati, mordax quafi Coagulum: Dolor hinc Artuum oritur pungens, ac Motus Impotentia. —— Loco blandiffimi Liquoris, Nervos irrigantis, Latex corrodens: hinc Nervorum Diftentiones, hinc Infultus epileptici. Sanguine porro tanta Salium Copia faturato, Corpufcula falina in mutuos Amplexus ruunt, & majores formant Maffulas, quam quæ per Arterias *lymphatica*, vix utique per fanguineas *Capillares*, perfluere poffunt: hinc nafcuntur Obftructiones variæ, atque Propaginis nervofæ Vellicatio fumma.

Tandem etiam & vel ipſa Bilis, Balſamum iſtud μολύχρηςον Corporis, corrumpitur, & ab Acido pomoſo ſuperabundante domatur, quæ vel ipſa debet eſſe Acidi Domitrix: pluribus ſiquidem conſtat Experimentis, quod Bilis, ſi nimio cum Acido, vel vegetabili, vel minerali, commiſcetur, Viribus ſpolietur, iners reddatur prorſus, & in Coagulum fere abeat. —— Ferax hæc Cauſa Malorum! ſtagnante enim in Acinis Ductibuſque Jecinoris inſpiſſata Bile, Tumor, vel Induratio, Hepatis ſubſequitur, unde *Circulatio* & Secretio per magnum hoc Viſcus impeditur maxime. Quanta dehinc oritura ſint Mala perſpiciet facile, qui Arteriarum *Meſentericarum* & *Cœliacæ* Diſtributionem, atque, ex harum Ramuſculis, Venæ Portæ Curſum etiam, perpendit probe: at cum hæc deſcribere longum eſſet, miſſa faciam, breviterque tantum conſiderabo Bilem, quatenus Acido contaminatam, & in *Poris biliariis* & Veſica fellea nimium diu ſtagnantem.

Jam itaque in Hepate ſubſiſtente Bile, nulla fit ejus in *Duodenum* Excretio, unde nec *Chyli* Lentor, nec Aciditas attenuatur ſatis, vel ſubigitur probe. *Chylus* autem glutinoſus per Vaſa Lactea Sanguinem intrans Lentorem ejus adauget, jampridem, ab acido & auſtero Pomorum Succo, nimis craſſi: hinc Secretiones omnes, quæ Lege Naturæ, fluidiores eſſe debuerunt, factæ ſunt juſto craſſiores; multa etiam hinc Mala! Cæterum Inteſtina; proprio Bilis Stimulo privata, Fæces tardiſſime deponunt, unde Alvus fit aſtricta admodum. — Certe, tum ſqualidus ille luriduſque Color omnium ex hoc Morbo laborantium, tum craſſa eorum & crocea Urina, Indicia

erant

erant manifesta satis, Bilem nec debito Modo secretam fuisse, nec in Intestina excretam.

Quamquam Bilis ab Acido coacta in Cysti fellea, ac in Ductibus hepaticis, iners velut & torpida per Spatium aliquod hæreat, latet tamen Anguis in Herba. Si quis enim Corporis Humor, vel blandissimus, extra Aream *Circulationis* effusus, Calori Corporis humani exponatur diu, & Motu Partium vicinarum agitetur; tenuior indies & acrior factus in acerrimam & Vasa omnia corrodentem Saniem mutabitur tandem. Nonne pulchram sæpe Mammam ex stagnante solo dulcissimo Lacte depascitur Ulcus horrendum? Si hæc Humori suavissimo, annon eadem, imo & vel graviora longe eventura sunt Bili, etiam in Statu naturali omnium acerrimo? cui & jam insuper plurimum Salis acidi adjicitur; qui, quamquam forte Bilis *alcalinam* Putredinem temperet paululum, Vi tamen Corporis vitali exagitatus assidue, acrimoniam demum exauget maxime.

Bilis nisi ab effuso Acido haud viridescit, & quo fortiora admiscentur Acida, eo intensior oritur Viriditas, prope ad Nigritiem accedens, ac Coagulatio fortior, ut Colore & Consistentia propius absit Mistura a Fuligine affuso Atramento: fit hoc clarius si cum Felle humano, quod magis forsan *alcalinum* est, quam de alio quovis Animale Bilis, instituatur Experimentum. —— Hoc certe mihi videtur esse Bilis atræ & æruginosæ Origo longe frequentissima: falluntur utique, qui has Bilis Species in primis solum Viis formatas esse credunt, cum qui in Extispiciis humanis versantur, in Vesica fellea, & ipsis *Poris*

 bilia-

biliariis, tum atram, tum porraceam, offendant sæpius.

Huic Ratiocinationi adſtipulatur Experientia, qua ſine vana omnis *Theoria*, bella ſit utcunque. Obſtupui ſæpe videns Bilem æruginoſam, ac, vel ipſa acriorem longe, atram, Vomitione rejectam, Metalla ipſa corrodentem, & in Pavimentum, haud aliter quam effuſo Spiritu vitrioli, bullientem: quinimo tam acerbe acidam, ut Dentibus cum Horrore ſummo Stuporem incuſſerit, Fauceſque ipſas excoriaverit. Nonne hæc maxime Aciditatis Argumenta; vix hercle majora facit ipſe Vitrioli Spiritus. Apud Galenum ideo, alioſque, Bilis atræ Characteres (qui & porraceæ itidem conveniunt) ſunt τὸ δερμὺ, τὸ οξῶδες καὶ τὸ διαβρωτικόν. Curavi olim Nauclerum quendam honeſtum, a Virginia reducem, qui torminoſa Alvo primum, graviſſimis dein Nervorum Diſtentionibus & Delirio correptus, plurimum Bilis viridiſſimæ, ſubinde aterrimæ, ac quam maxime acidæ, evomuit. Huic inter Convulſiones, dum Cochleare argenteum in Ore, ne Linguam ſcilicet demorderet, intruderent aſtantes, Momento quaſi Temporis Colore plane atro infectum retraherent, ac ſi in Spiritu Nitri intinctum fuiſſet. —— Hic autem Homo, ut hoc obiter notem, Succo Limonum acerbiſſimo captus valde, eum in omni fere Potu hauſerat abunde: nec poſſum ſane quin addam, Me ſæpiſſime Hos Bile atra, aut porracea, afflictos eſſe notaviſſe, qui frequenter prius ex Ventriculo, ob corrodens & valde pungens Acidum, laboraverant. —— Jamque in Memoriam redit, quod Annis abhinc quindecim, a generoſo quodam Juvene, Acetariis atque *Pomaceo* impenſe dedito,

dedito, & id propter colicis & *rheumaticis* Doloribus frequentissime vexato, Sanguinem detractum attonitus viderim, cujus Serum, Succi instar e Porris expressi, erat viridissimum: vide porro Observationem nostram secundam Act. Philosophic. No. 382.

Haud equidem ignoro, optimum *Sydenhamium*, Bilem porraceam ex Sola Spirituum Ἀταξία Ortum ducere affirmasse: quod si verum erat, tunc in omni graviore Animi *Pathemate*, vel Spirituum a quocunque Causa vehemente Agitatione, Bilis porraceæ Generatio sequeretur, quod tamen plerumque falsum est. Animi *Pathemata* profecto Bilem movent & exprimunt (idcirco Phrasi aptissima dicitur, Bilem illi commotam esse, qui Ira incensus est) ac si Bilis, enormi Spirituum Motu expressa, acido alicui Humori in Visceribus occurrit, fit illico viridis; quæ persæpe in magnis Animi Perturbationibus evomitur. Nonne autem hunc Hominem, jam, ex vehemente Animi Motu, viridem evomentem Bilem vidimus, qui paulo post forte, a graviore Commotione flavam omnino vomebat? Nonne Ille, in perturbato Mari navigans, hodie Bilem viridissimam rejicit, qui postridie tamen croceam prorsus ejecturus est; & e contra? Bilis utique extra Corpus, ab Agitatione vel fortissima, haud viridescit, nec nisi admisto Acido, vix intra itaque. —— Quod sentio dicam; Spirituum Agitatio vehemens, sive graviora Animi *Pathemata*, Concoctionem lædunt maxime, atque sic *Chylus* in Stomacho acescit, cui profluens admista Bilis evadit viridis; dumque Stomachus est infirmus, quicquid intus assumitur haud probe digeritur:

 unde

unde diu in Inteſtinis & Ventriculo Pituita acida dominari poteſt.

Bilis igitur, ſeu viridis, ſeu atra, in Veſicula fellea & in Ductibus hepaticis congeſta diu, & Corporis Calore fota, tandemque liqueſcens, vel ab extremis Venæ Cavæ Ramuſculis abſorpta in Maſſam rapitur ſanguineam, vel per Ductum *Choledochum* in Inteſtina effunditur. At cum utraque jam facta ſit ſumme acris, Sanguine confuſa, mira excitat mala: nempe Genus omne nervoſum irritando Dolores, Anxietates, Spaſmos, infert. Vaſcula pariter rodit teneriora, &, in Cerebrum translata, illi eſt perquam infenſa.—— Inteſtinis vero aliena maxime enormes concitat Vomitus, atque horrenda Tormina.

Bilis autem atra, acida, acris ſit utcunque, nequaquam tam funeſta eſt humanæ Fabricæ, quam Bilis atra *alcalina*: Acidum enim fortiſſimum haud æque potenter Vaſa, parteſque Corporis erodit, ac Lixivium fortiſſimum *Alcalinum*, quod dicto citius Subſtantias animales diſſolvit penitus. Imo vero Bilis putreſcens, ni ab Acido mitigetur Virus, in Saniem acerrimam, omnia corrodentem, mox abit. De hac adeo tantum Bile intelligendus eſt Hippocrates, Senſu abſoluto, in Aphoriſm. 22. 23. 24. Sect. iv. & Coac. Prænotion. 74. Lib. i. Edit. Duret. itemque ab Hippocrate Celſus, Lib. ii. cap. viii. „ Tormina ab atra Bile orſa mortifera. „ Eſt enim *gangrænoſa* Sanies Icterum, vel *Hepatitidem*, male judicatam conſequens. Diros hujus interdum notavi Effectus, quondam præcipue in Matrona quadam, Spiritibus vinoſis addicta maxime, quæ & inde in icterum nigrum inciderat: illa namque paulo ante Mortem vomuit multa,

multa, atra, fœtidiſſima, brevique poſt multo cum Sanguine, ἄνω καὶ κάτω rejecto, (exeſis nempe Vaſculis ſanguineis) reddidit Animam. — Atque mehercle ob Acrimoniam putrefactæ Bilis, quæ omnia Vaſa deſtruit confeſtim, accidit, quod *Hæmorrhagia* Ictericis Symptoma fere ſemper funeſtum eſt.

Eſt & alia Bilis atræ (dictæ) Species, priore longe, longeque mitior, quæ Recrementum quaſi ſanguineum eſt: de hac poſteriore ita Galenus, in Commentar. ad Aphoriſ. Hippocratis 53. Lib. vi. Μεμνῆσθαι γὰρ χρὴ τῶν περὶ τῆς μελαίνης χολῆς, &c. *i. e.* "Meminiſſe enim oportet eorum, quæ in aliis Scriptis noſtris de atra Bile definita ſunt; nempe quod quædam ex flava Bile ſuperaſſata fiat, quæ omnino eſt maxime perniciosa; alia vero, ut ita dicam, ex Cœno & Fæce Sanguinis, quæ quidem craſſiore quam illa eſt Subſtantia, ſed multum a Qualitatis Malignitate recedit." —— Idem vero rectius hanc vocat Χυμὸν μελαγχολικόν.

Has idcirco Bilis atræ Differentias protuli, nequis, ejus Species male confundens, me de Bile mitiore, ſeu potius Succo *melancholico*, ea denarraſſe exiſtimaret, quæ de Bile atra, acida, ſolummodo vera ſunt.

Tanta, tamque gravia, Hominibus accidunt mala, ex immodico & perlongo Fructuum ὡραίων Uſu, eorumque Succo, nec fermentato probe, nec bene defæcato; Pomorumque præſertim, quæ non ſolum Succum habent acidum valde, ſed & auſterum inſuper. — Hunc autem longa, ac debita, Fermentatio Potum reddit jucundum ſane & ſalutarem. Perpetuo enim & inteſtino Fermentationis Motu Sales *tartarei*

crassiores comminuuntur maxime, &, subtilissimi tandem facti, ad permeanda vel minima Corporis Vascula apti redduntur. — Cum vero Particulæ alicujus Momentum, in aliud impingentis, a Quantitate & Velocitate conjunctim oriatur, minima Corpuscula levissimo Impetu feruntur, ni moveantur ocissime: Sales ergo, valde subtiles facti, leviter tantum irritant Nervos, eosque titillant potius quam lacerant. —— Præter hæc crudum musti Oleum attenuatur maxime, Salibusque *tartareis* intime conjunctum, iis Vaginulas quasi sulphureas præbet: ita tandem Pomorum *Tartarum* fit veluti Sal quoddam *volatile* oleosum, & Liquor pomosus gratus valde Potus & satis salubris.

Vix utique datur ad *alcalinam* Acrimoniam præstantius Remedium: Nihil magis, aut efficax, aut jucundum, Nautis *scorbuticis*; nam fœdis eorum Ulceribus brevi medetur, ac Putredinem Gingivarum fœtidissimam delet prorsus: plurimos certe vidi, a Navigatione longa teterrimis obsitos Ulcusculis, & Lue *scorbutica* tantum non confectos, solo Usu Pomorum, mox restitutos. —— Ac nullus dubito, quin generosum *Pomaceum* foret saluberrimus Potus ad Indias navigantibus: imo plures jam satis experti sunt salutares hujus Effectus. — Hoc habeo etiam addendum, quod, ex quo, apud omnes fere Nostrates, tanto fuit in Usu, evanuit pene & tetra Scabies & horrida Lepra, quæ Oras has maritimas olim infestaverunt maxime, Cornubiam potissimum.

Res nunc & Ordo postulant medendi Methodum.

Quod

Quod ad Sanguinis Missionem attinet, utcunque ea sit necessaria prorsus in Colica (uti dicitur) biliosa; ac Jure merito, apud *Sydhenhamium*, aliosque, primum obtinet Locum, ubi Dolor vehemens, pulsus fortis & citatior, atque Ardor febriculosus, hanc postulabunt, (ne scilicet gravis Inflammatio Viscerum accederet:) in hoc tamen, quem jam descripsimus, Morbo, adeo nihil prodest, ut etiam plerumque noceat. Debilis enim tardusque Pulsus, & Spiritus graviter oppressi, *Symptomata* in hoc Morbo perpetua, Sanguinis Dispendium vix tolerant, nedum requirunt. ——— Et vel ipse Sydenhamius, contra quod in Colica biliosa præceperant, ubi Morbus colicus Fructibus *horariis*, nimis avide ingestis, Originem debuerat, non nisi post sumptum *Emeticum* & *Anodyna* Venam secari jussit. At certe vix video, cui Bono Sanguis tunc emittendus sit, nisi nimia ejus Quantitas, Velocitas, aut Calor, Venæ Sectionem ante omnia postulaverint: quandoquidem, nisi Sanguine misso, in Corpore *plethorico*, non levi cum Periculo moveatur Vomitus.

Fateor equidem, me antequam Morbi Naturam perspexeram penitus, quibusdam Sanguinis Missionem imperasse, ad Dolorem nempe atrocissimum leniendum: at Effectus fuit Opinione longe minor; nam omnes pene in gravem Animi Deliquium inciderunt. Quid quoque hoc efficere potuit in Artuum Dorsique Dolore experiebar, at Successu utique haud meliore, quinimo infausto utplurimum Eventu: quibus enim Sanguis larga manu detractus fuit, omnes fere, *paralytico* Affectu correpti, Vim prorsus Motumque Manuum perdiderunt, nec Usum earum, nisi

nisi post longum Tempus, recuperaverunt tandem, ac quod dolendum certe, aliqui hoc Tempus adusque Resolutione Manuum laborant. Ex hoc profecto Errore, vel levissimum Accidens fuit diu durans Tumor Pedum hydropicus. —— Paucis igitur; Si forte Venæ Sectio, propter Sanguinis nempe Multitudinem, est præcipienda, debet id fieri incipiente Morbo, & priusquam *Narcotica* administrantur: nam non in hoc solum, sed & in omni fere Morbo, perpetuum est, quod Ægri facilius longe Missionem Sanguinis ferunt ante, quam post Opii Usum.

Quamvis Venæ Sectio huic Morbo rarissime conveniebat, Medicina tamen vomitoria fuit semper utilis, in Principio utique pernecessaria: sive enim *Anodyna* dederis, sive *Cathartica*, aut Vomitu rejecta protinus, aut Pituita tenacissima implicata, neutiquam vel Dolorem lenirent, vel moverent Alvum, si ea præsertim in Forma solida exhibuisses. ——— Memini profecto me consultum fuisse a Pharmacopola quodam Gallico, pro Uxore cujusdam Pictoris, cui dederat saltem (partitis autem Vicibus) Pilul. ex Duobus ℥ij. quibus & adjecerat etiam Calomel. ʒß, eaque omnia incluserat Potione larga Infusus purgantis fortioris; quid inde? Vomuit equidem, parcius autem, at ne vel minime respondit Alvus. Ego vero *Emeticum* propino statim, haustaque dein, pro more, affatim Infusione Salviæ & Florum Chamæmeli immensam plane ejecit Quantitatem Muci quam maxime viscidi, cum ipsissimis Pilulis, nullo fere modo mutatis, quamquam plures ante Horas deglutitæ fuerant.

Hic

Hic jam obiter venit notandus Error eorum, qui *Cathartica* resinosa exhibent, nec cum Sale aliquo solvente, nec Ovi Vitello, commista; quæ faciant ut Resina sit in Visceribus dissolubilis: Si quis enim sinceram, aut Jalapii, aut Scommonei, Resinam alicui porrigit, pituitosis & aquosis Humoribus in primis Viis abundanti, haud magis Alvum movebit, quam si meras ministrabat Quisquilias, & hujus Actionem ita non juvat (quod Vulgus tamen solet) jusculi avenacei larga Potatio, ut eam prorsus impediat. —— Plantas ideo resinosas, optime præparatas, porrexit alma Natura Sale nempe proprio solvente divites, quem certe, dum Resinam conficit male feriatus Chemicus, perdit omnino.

Sed e Diverticulo in Viam. —— Imprimis itaque, hoc Morbo laboranti, ad hunc Modum præscripsimus.

℞ Rad. Ipecacuanh. ʒi. vel ʒiss. Sal. Absynth. ℈ss. coq. ex Aq. font. ℥iv. ad ℥ij. dein coletur Decoctum, cui adde Aq. Flor. Chamæm. Comp. Syrup. e Spin. Cerv. ana ℥ss. m. f. Potio emetica. —— Ad Vomitum promovendum hauriat affatim Pulli gallinacei Decoctum, vel, quod magis probo, Infusum Salviæ & Flor. Chamæm.

Emeticum hoc nostrum, præ omnibus, quæ probavi unquam operando videtur lenissimum, at detergendo potens satis & Effectu certissimum; cito enim Vomitum ciebit, nec longa in Intestinis Mora Tormina creabit: (quod, Ipecacuanh. in Pulvere assumpta, sæpissime evenit) huic, dum violentius volo, *Tartari emetici* Grana aliquot, aut Cochleare unum, alterumve, Vini benedicti adjicio.

Vo-

Vomitus hoc Modo provocandus est alternis Diebus, vel ad quartam nonnunquam Vicem: cum etenim maxima Copia Pituitæ tenacissimæ obruitur Stomachus, cum magna Vis corruptæ Bilis eum opprimit, quis Medicinæ Profectus expectandus est, nisi hæc expurgantur penitus? Quod rectius longe sursum, quam deorsum, faciendum est: licet enim ponatur ea ejici posse per inferiora, nonne tamen longe commodius per vicinum Os evomenda sunt, quam per longum Intestinorum iter deturbanda? Quinetiam, dum per Intestina depellitur putrida Ventriculi Colluvies, Pars istius tenuior ab Osculis Venarum Lactearum resorpta, Sanguinem inquinabit, dum Pars crassior, in Plicis Viscerum hærens, atrocia excitabit Tormina: atqui si omnia expurgari potuerunt, inter descendendum tamen Tunicam Intestinorum nervosam cruciarent maxime. Constat igitur ineptum esse velle per Alvum purgare Stomachi Colluviem.

Nec solum ad hunc Morbum proficit Vomitio, quatenus perpurgat Ventriculum, sed & inter vomendum Partes Stomacho proximiores concutiuntur & vellicantur maxime: quicquid ita Humoris in Hepate, vel Pancreate, stagnaverit exprimitur, ac Vomitu proinde ejicitur.— Cum autem stagnando corrumpatur omnis Corporis Humor, atque inde Acritudinem contrahat assidue; si per Alvum excernendus foret, tum Intestina torquendo, tum Vasa Lactea subeundo, plurima produceret Mala. Vomitione ergo optime exantlatur Bilis, sive porracea, sive atra, utraque in hoc Morbo frequentissima.—— Quinetiam sæpe certe notavi, ex peracta Vomitione, vel ipsos Artuum & Humerorum Dolores

ces-

cessasse, pro Tempore saltem; ad divini Senis Effatum, Lib. ii. Prædictorum, quod sic reddit Celsus noster, Lib. ii. cap. 8. " Humerorum " Dolores, qui ad Scapulas, vel Manus, ten- " dunt, Vomitu atræ Bilis solvuntur. "

Cum jam Vomitus conquieverit, quod exhibitis *Paregoricis* cito efficitur, danda sunt protinus Medicamenta per Alvum purgantia; iisque rectissime addenda sunt *Anodyna*: siquidem obstinata Alvus & Dolor Ventris gravissimus sunt in hocce Morbo *Symptomata* perpetua. —— Ideo ubi colicus Dolor sævit admodum, *Opiata* Purgantibus adjici debent: nempe ut Dolor reddatur tolerabilis, ut Intestinorum Relaxatio deinde sequatur, atque ut eorum Motus peristalticus fiat constans & regularis, nec interruptus, nec perversus. —— Dolor omnis agit ut Stimulus, vel rectius Stimulus sensum Doloris excitat: Stimulus autem omnis ad Contractiones concitat Fibras, easque in *Spasmos*, si sit vehemens, adigit. Cum itaque Dolor colicus atrocissime urget, Intestina in quibusdam Locis Convulsionibus afficiuntur, & Fascia quasi constringuntur, adeo ut, nisi Tormento sopito, nec Alvus nec Flatus infra transmitti possit: hac adeo de Causa, Dolor colicus vehemens secum plerumque habet Comitem Alvum valde astrictam. Rectissime ergo in omni Colica graviore *Anodyna* purgantibus adjiciuntur; nec certe hoc novum est, experientissimus enim Riverius in Capit. de Dolore colico præscripsit Aloes ℥i. Scammonei gr. vi. quibus Laudani Opiati adjunxit Grana duo: imo in Observatione prima Centur. 2dæ iisdem admiscet Grana quinque Laudani. —— At cum id se facere ex Auctoritate Hippocratis opinatur,

mea

meâ quidem ſententia fallitur; nam Vox Μηκωνὶς, in Loco a Riverio citato, non Succum ſomnite-rum Papaveris (niſi forte τῆς ἀφρώδεος ſive ſpumei Dioſcoridis, quod vehementer ſatis purgat) ſignificat, ſed Πέπλον, ſive Πέπλιον *, Genus ſcilicet Medicamenti Alvum purgans: hoc idem etiam Μηκώνιον ſignificat apud Hippocratem ſæpiſſime (niſi quando Epithetum ὑπνωτικὸν adjicitur, ut Lib. ii. de Morb. Mulierum, p. 670. Edition. Foeſii) ita quoque Μηκωνὶς, ſive Μηκωνίτις, a Galeno explicatur in Exegeſi Vocum Hippocraticarum, Μηκώνιον τῶν Πέπλον καλόμενον ὃν καὶ Μηκωνίτην ὀνομάζει.

Sed ad Rem. ——— Vomitu peracto, Ego uti ſoleo ſequentibus ℞ Phil. Coch. min. ℈i. vel ʒſs. Calomelan. ℈ſs. Laudan. ſolid. gr. i. Ol. Caryoph. gutt. i. m. f. Pilul. vel ℞ Rad. Jalap. ℈i. vel ʒſs. Spec. Diambr. gr. viij. Calomel. ℈ſs. Syrup. de Spin. Cerv. q. ſ. m. f. Bolus. ——— Pilulæ autem non ita facile rejiciuntur —— Poſt duas dein, treſve, Horas Senæ Infuſionem, vel Mannæ Solutionem, atque id Genus Medicamenta, præcipio; quibus & interdum adjicio Oleum Amygdalinum, aut Olivarum, niſi ubi Stomacho Oleum valde alienum eſt. Horum Doſin & augeo & repeto, pro Ratione *Symptomatum*: Hiſce vero pacatur Dolor, relaxantur Inteſtina, ad Dejectiones ſtimulantur leniter, & oleoſis lubrica redduntur. At ſi ne ſic quidem Alvus reſpondet, totum Abdomen foveri jubeo Fomento emolliente, idque potiſſimum ubi Venter tenſus eſt admodum & durus, vel *Spaſmo* maxi-

* Πέμλος καὶ Πέπλιον ἐγγυτάτω μέν τὴν Ἰδέαν ἀλλήλων ἐς τὸ καθαραὶ. Ruf. Epheſ.

maxime contractus. Hoc blando Vapore Abdominis Integumenta penetrat, ac Inteſtina ipſa demulcet, rigidas hoc emollit Fibras; eaſque nimis tenſas relaxat. Mirandum plane Succeſſum ſæpe notavi ex Applicatione Fotus hujuſmodi. ℞ Rad. Altheæ, Sem. Lini — Fœnugræc. ana ℥iij. Flor. Chamæmel. M. iij. Capit. Papav. alb. ℥iv. coq. ex Aq. font. & Lact. dulc. ana P. æqual. ——— At Effectus longe feliciores expectandi ſunt, ſi Æger in Semicupium demittatur ex iiſdem paratum. Mihi, hæc aſſerenti, facilem dabit Aſſenſum quiſquis feliciſſimos Balnei emollientis in Doloribus nephriticis Effectus obſervavit. —— Haud raro profecto vidi ſæviſſimum Paroxyſmum *nephriticum* ſolo Balnei Uſu derepente ſolutum, cum nec prælarga Sanguinis Miſſio, nec Laudani Doſes, eæque haud mediocres, vel profeciſſent Hilum. Imo permultis didici Experimentis, nihil ad Dolorem ſedandum, ad Calculum per Ureterem demittendum, æque conducere ac Balenum tepidum & emolliens.

Accidit autem ſæpiſſime, quod Fæces alvinæ in hac Colices Specie, valde indurantur, & in Valvulis Coli hærentes, Flatibus & Stercori Repagula ſunt, adeo ut, dum omnia ibi ſiſtuntur, nihil ultra tranſmitti poſſit: hac ſola de Cauſa ſæpiſſime oriuntur graviſſimi Dolores, ubi præſertim Inteſtina Purgantibus irritantur. Quamobrem ſi poſt Horas aliquot, ab aſſumpto *Cathartico*, Alvus nihil reddit, oleoſum & emollientem Clyſterem injici præcipio, quo & Inteſtina reddantur lubrica & Stercora molliora: dein (ſi opus erit) Alvus acriore *Clyſmate* duci poteſt.

Si

Si quis alius Morbus, hic profecto, de quo jam agitur, frequentem *Catharsin* Alvumque diu solutam requirit: Medicamenta ergo leniter purgantia per Dies aliquot continuos exhibenda sunt; inter quæ laudo potissimum Rhabarbarum, Pilul. Ruffi, Tinctur. Sacr. quibus subinde adjungi debent Calomelanos Grana aliquot. Terebinth. etiam Veneta, aut Cypria, Ovi Vitello subacta & Aquæ alicui *Cardiacæ* admista, Alvum purgat commode, & plurimum facit ad *rheumaticos* Dolores, Colicen comitantes. Interea tamen *Anodyna* quædam liberali Manu porrigenda sunt; neque enim aliter sævissimos compescere Dolores, neque iisdem occurrere potes, recursuris alioquin promptissime, nisi repetita Dosi Lacrymæ Papaveris Tormenta reprimas. —— Quod tamen ad Opii Dosin attinet, nihil certi statui potest, cum ipsissima Dosis alterum soporet maxime, alteri det contra dulce furere.

Longam hanc & frequentem *Catharsin*, utut nova videatur, necessariam esse comprobavit Experientia: Alvus enim aliter mox fieret astricta valde, & gravissima Tormina certo certius succederent, ob acres scilicet Humores in Intestina perpetuo influentes.

Non solum ad hunc Morbum profligandum primas Vias perpurgare necesse est, diluenda est insuper Sanguinis Acrimonia salina: nam ex polluto Fonte haud puri diffluunt Rivuli. Diluentia ergo propinanda sunt abunde, inter quæ ἄριςον μὲν Ὕδωρ; neque enim aliud datur Salium Solvens, neque magis purum & incorruptum aliquid. —— At ex omnibus Aquis laudo maxime Aquam Pyrmontensem, aut Spa-

Spadanam : hæc ſiquidem , Principio prædita *Chalybeato*, non tantum Sales diſſolvit optime, ſed & *Craſin* Sanguinis firmat , ac Fibrarum Tonum roborat.

Cum per hæc Sanguis ſit dilutus apprime , omni Ope evocandus eſt Sudor . Nil vero ad hoc idoneum magis expertus ſum quam Camphoram, ac divinum illud miſerorum Solamen, Laudanum : his aſſumptis ad Sudores eliciendos largiter calideque hauriri debet vel Salviæ , vel Roriſmarini, Infuſio, aut, quod Stomacho forſan arrideat magis , Serum Lactis vinoſum .

Qui Conſenſum inteſtina inter & Cutim , qui fœtidos acreſque Sudores , vel Cuticulam ipſam erodentes , obſervaverat ; haud ita multum obſtuperet , videndo tum colicos Dolores, tum *rheumaticos* , poſt Sudationem penitus fere ſublatos, pro Tempore ſaltem.—— Iſtud certe fuit Naturæ Veſtigia premere , cui Medicus , ejus Miniſter , prudenter obſecundare debet : frequenter enim Sudores , ſponte erumpentes , hanc Ægritudinem allevabant admodum.——— Hiſce apprime convenit Baglivi Aphoriſmus Capit. de Colica : " Colica habitualis & en- " demica , a Vino acido præſertim oriunda , " ſolis ſanatur Sudoriferis ; Veſperi tamen in- " terpoſito anodyno Remedio. "——— Atqui miror ipſummet Baglivum, in eadem etiam Sectione, Uſum Opii in Colica improbaſſe: ſive enim Sudores moveat, ſive non, in vehemente Colica perneceſſarium eſt , ac longe longeque anteferendum Pulveri Foliorum Ficus ſylveſtris, utcunque ſit in Terra (quod permagni eſt haud dubio) non in Muro nata, & licet caute (quod

præcipit) Foliis Ulmi admixta. —— Sed *quandoque bonus dormitat Homerus.* —— Sudores equidem non sunt Paralyseos Causa, sed Effectus: cum enim Materiæ morbidæ *Metastasis* in Genus nervosum facta est, vel Resolutione, vel Convulsione, afficiantur Nervi necesse est. Relaxatis ideo Nervis subcutaneis, per patula nimis & hiantia Cutis Emissaria diffluunt Humores (quod in moribundis etiam eandem ob Causam observatur:) quid quod & Sudores diu post ortam Paralysin durant. —— Mihi certe videtur Corpus reticulare Malpighii (si mavis Ruyschii) eum ob Finem effectum fuisse, ut foret quasi Sphincter universalis Ductibus Sudoriferis, per sua Foramina emissis; dumque constringitur fortius (quod Cute Aeti frigido exposita accidit) tota Cutis, Pustulis quasi aspera corrugatur, & Cuticulæ anserinæ instar evadit; dum vero relaxatur nimium, profluunt Sudores. Sed hæc hactenus contra Doctrinam Baglivi.

Post Sudationem Diluentia, præ cæteris autem, Aqua quædam ferruginea, si ea non est, quam purissima, iterum præscribenda sunt, diuque epotanda; ut corruptæ nimirum nova puraque Materia admisceatur, ut debitus serve-tur Sanguinis Fluor, & ejus corrigatur Acrimonia. Nec vero interea omittenda sunt, quæ & imbecillum Stomachum juvant & Viscera confirmant: sic tamen ut subinde assumi debeant Rhabarbarum & Tinctura Sacra, (quæ & ipsa Intestina corroborandi Facultatem habent, eaque expurgant commode (ne in illis scilicet coirent acres aliqui Humores — Idcirco Pulveres (uti dicuntur) testacei ad hunc Morbum proficiunt, quod acres absorbeant Humo-

res;

res; at nisi Salem Absynthii, aut Tartari fixum admisces iisdem, ac Rheum barbarum, vel ἐκκοπροτικὰ quædam subinde exhibes, eorum usus non diu continuandus est: ne in Canali Intestinorum, diu morando, in lapideam pene abirent Duritiem. Quod sane plus semel observavi, in Puerulo præsertim Aurificis cujusdam, cui, ob *Testacea* plurima exhibita, Alvi Fæces in tantum erant induratæ, ut exsiccatum Gypsum plane referrent, illasque ex Ano, ope Instrumenti, necesse esset extrahere. ——— Hoc de *Testaceis* exhibendis Præceptum, nisi ubi cita Alvus aliquos exercet, perpetuum esse debet. Tutius ideo, imo & efficacius longe, ad acidos corrigendos Humores datur Aqua Calcis vivæ tenuissima, maxime idoneis imbuta *Stomachicis*, quæ & Acidum in primis Viis, ac in Sanguine delet.

Quæ ad Dolores *rheumaticos*, expugnandos, cum Morbus Artus invaserit, utilissima probavi, fuere Cinnabarina, Gummi Guaiaci, Tinctura Antimonii, Potiones è Terebinthina, aut è Balsamo Copaybæ, quæ quoque ad paralyticas Affectiones plurimum possunt. Sed ante omnia fere, minuta Calomelanos Dosis, repetita subinde; quod, si octava, vel decima, Vice sublimetur, nobilissimum ad plures Morbos evadit Remedium: idque, ad Grana duo, triave; scilicet, præscripsit eruditissimus noster *Musgravius*, ὁ μακαρίτις, Asclepiadææ Familiæ, dum viveret, egregium Decus & Ornamentum. ——— Calomelano frequenter adjicio Camphoræ pauxillum, quæ, ex Particulis longe subtilissimis constans, angustissimos Corporis Canaliculos penetrando, Pennasque quasi *Mercurio* addendo,

Vires ejus intendit maxime. Quinetiam eadem Camphora corrodentem *Mercurialium* Præparationum Qualitatem delinit, earumque Spicula obtundit: quod probe jamdudum novit *Bateus*, eandem, in Præparatione Mercurii præcipitati grisei, Turpetho minerali addendo. Utilissimas quoque *Mercurii alkalizati* Dotes probavi nuper, addo & tutissimas.

Porro ad crudelissimos *Rheumatismi* Cruciatus, eosque diu permanentes inter Scapulas præcipue, nihil magis prodesse novi quam *Vesicatoria* superimposita; quæ ad Paralysin etiam præcavendam, eamque, si jam facta fuerit, profligandam, maxime faciunt. Membra autem resoluta, totaque Spina Dorsi, a summis Cervicibus Os Coccygis adusque, Galbaneto Paracelsi (quod apud Cratonem, vel Riverium vide) aut quod, me Judice, melius est, Balsamo Galbaneto Hartmanni perfricanda sunt, adjecta quoque Camphora: habet id utique Vim penetrandi & aperiendi maximam. Estque hoc insuper utile Remedium, ubi Abdomen vehementer extensum est, aut Spasmo maxime contractum: totus autem Venter eo inungi debet post Fomentationem idoneam. At notandum! melius longa & clausa Digestione, quam Destillatione, (quod vulgo faciunt) præparatur: destillatum siquidem magis *causticum* est, & nonnunquam, si sit tenerior præsertim, erodit Cutim. At si Umbilicus exoriatur, difficillime utique sanatur, ac discruciat maxime: quod quoque caveri certe debet, cum Emplastra de Galbano, vel *hysterica* dicta, medio Abdomini admoveantur: Umbilicum nempe obtegendo involucro Serico.

Cum

Cum Dolores colici & *rheumatici* cessaverint paululum, tum demum uti Cibo pleniore oportet, sed neque inflante, neque valido, ne Viscera adhuc imbecilla lædantur. Conveniunt potissimum *Gelatina* de Sago, e Cornu Cervi raso, seu, quæ facilius paratur, de Pedibus vitulinis, Ova sorbilia, *Panatellæ*, atque id Genus alia, quæ per totum etiam Morbi Decursum, parcius assumpta, ad Vires reficiendas utilia sunt. —— Potui vero nihil dari debet præterquam Aqua pura, aut *chalybeata*, Vini albi generosi pauxillo subinde adjecto; nam sive quid flatulentum, sive acidum est, id huic Morbo affectis alienum est maxime: facile enim redire consuevit ex levissimo Diætæ Errore. —— Porro ad *Crasin* Sanguinis restituendam, & confirmanda Viscera, *Chalybeata* quædam *Stomachica* idonea sunt maxime: Infusione sequente utor sæpissime, ℞ Radic. Gentian. —— Galang. ana ℥ſs. — Zedoar. — Calam. aromat. Cort. extern. Aurant. Hispalens. sicc. ana ℥iiſs. Caryoph. Indic. ʒii. Chalyb. cum Tartaro ppt. ℥iii. hisce affunde Vini alb. Olyssiponensis ℔iiiiſs. Aq. Absint. Comp. ℔iſs. f. Infusio clausa per Dies saltem duodecim, in Vase Vitreo, id sæpius agitando. —— Ubi Viscera infirma sunt, & pituitosa Colluvies redundat, maxime conducit hocce Medicamentum, minime tamen alienum est Stomacho. — Semina Cardui, in Tinctura amara Chalybeata *Lovverii*, ingratum admodum Lentorem fundunt; neque aliquid Gentianæ, præter Nomen, est in Aqua Gentianæ, composita, quam recipit Infusio Lovveriana.

Ultimum in hoc Morbo Auxilium Equitatio est: neque enim ulla Res Viscera magis & Intestina confirmat. Ea siquidem, vario admodum,

ac frequentiſſimo Corporis Succuſſu, totum Abdomen concutit leniter: quicquid adeo Inteſtinis hæreat, Preſſu & Agitatione continua depellit; quicquid Lentoris in Vaſculis ſanguineis retardetur exprimit, Circuitum Sanguinis per Vaſa *meſenterica* & Venæ Portæ Ramulos promovet maxime, ubi Sanguinis Curſus tardiſſimus eſt. Sanguinem itaque partim Vi Morbi, partim longa ibi Mora, concretum fere perpetua velut Conquaſſatione diſſolvit. Obſtructiones adeo Glandularum Hepatis, Pancreatis, Meſenterii, Inteſtinorum: expedit; porro Actionem Splenis, Jecinori inſervientis multum adjuvat. Plurimis denique conſtat Experimentis; *Perſpirationem* maxime augeri Equitatione; ita noxios Humores in aliam Partem avertendo, ac per cutim eliminando, non in hoc ſolum, ſed & in omni fere Morbo *chronico* prodeſt. Profecto quos vix operoſa Medicina ſervavit, ſola utique Equitatio reſtituit penitus; cum igitur Equo inſidere valet Ægrotus, eo gaudeat quotidie, *Viresque acquirat eundo*.

Hæc quæ conſcripſi modo de Ratione medendi Morbo colico Damnoniorum, haud male fortaſſe accommodari poſſunt Colice Pictonum dictæ, Indias Occidentales infeſtanti ſæpiſſime; quæ ex eadem fere Cauſa pendens, nimio nempe Uſu acerbiſſimi Limonum Succi, Curam forſan haud abſimilem poſcit.

IN-

INDEX

RERUM, ET AUCTORUM,

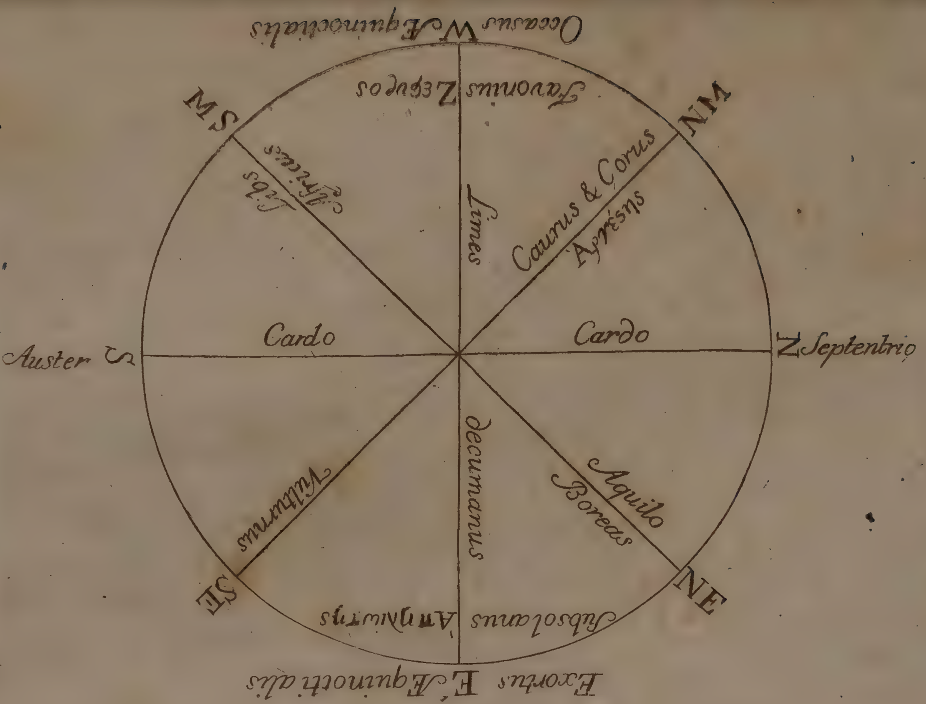
In quo numeri intra Parathesin opusculum de Morbo colico pomaceo respiciunt.

Auro-

...re-

Pe-

FINIS.

N Septentrio
Cardo
Cardo
S Auster
Occasus W Æquinoctialis
Exortus E Æquinoctialis
NW
NE
SE
SW
Caurus & Corus
Ἀργέστης
Favonius
Ζέφυρος
Limes
decumanus
Aquilo
Boreas
Subsolanus
Ἀπηλιώτης
Vulturnus
Libs
Africus